

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επισημάνει σε ειδική έκθεσή του τα προβλήματα που παρατηρούνται στον τομέα του αστικού και φυσικού περιβάλλοντος και σχετίζονται με τις παρεχόμενες υπηρεσίες και τον τρόπο διοίκησης των ΟΤΑ. Παράλληλα, εντόπισε και τις αντίστοιχες ευθύνες που υπάρχουν από τη συστηματική παράλειψη άσκησης ελέγχου από τους αρμόδιους υπεύθυνους άρχοντες των περιφερειών και της κεντρικής διοίκησης. Το αποτέλεσμα είναι ότι, αν και το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο παρέχει κατ' αρχήν επαρκή μέσα άσκησης ελέγχου και εφαρμογής του νόμου, στην πράξη παρατηρούνται καταστάσεις παρανομίας, αυθαιρεσίας και διαφθοράς.

Κύκλος Ποιότητας Ζωής

E.3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
2.	ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ
2.1	ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ
2.2	ΡΟΗ ΚΑΙ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ - ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
2.2.1	Γενικά στατιστικά στοιχεία διεκπεραίωσης
2.2.2	Γεωγραφικά στατιστικά στοιχεία
2.3	ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ
3.	ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ
3.1	ΑΔΕΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
3.1.1	Παραβίαση όρων άδειας λειτουργίας επιχειρήσεων
3.1.1.1	Παραβιάσεις της άδειας λειτουργίας εταιρείας
3.1.1.2	Ηχορύπανση και κυκλοφορικά προβλήματα από τη λειτουργία νυκτερινών κέντρων
3.1.2	Άδειες λειτουργίας
3.1.2.1	Παράνομη λειτουργία εργαστηρίου σε περιοχή αμιγούς κατοικίας
3.1.2.2	Παράνομη λειτουργία καταστήματος πώλησης φιαλών υγραερίου σε άμεση γειτνίαση με αντλία βενζίνης
3.1.2.3	Παράνομη λειτουργία πρατηρίου πώλησης φιαλών υγραερίου
3.1.2.4	Ανάκληση αδειών φανοποιείων-βαφείων σε περιοχές γενικής κατοικίας
3.2	ΑΙΓΙΑΛΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑ
3.2.1	Εκτέλεση έργων στον αιγιαλό
3.2.1.1	Διάνοιξη δρόμου σε αιγιαλό
3.3	ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ
3.3.1	Εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων
3.3.1.1	Αποζημίωση για μεταβίβαση ιδιοκτησίας λόγω ρυμοτόμησης
3.3.1.2	Παράλειψη του ΥΠΕΧΩΔΕ να εκδώσει πράξη βεβαίωσης της ανάκλησης απαλλοτρίωσης
3.3.1.3	Υπερπεντηκονταετής δέσμευση ακινήτου
3.4	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ
3.4.1	Άλλες περιπτώσεις
3.4.1.1	Μη τήρηση όρων συμβολαίων από τον ΕΟΤ
3.5	ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ
3.5.1	Επικινδυνότητα κοινοτικού δρόμου
3.6	ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
3.6.1	Διατηρητέα κτίρια
3.6.1.1	Υποστήλωση ετοιμόρροπων κτιρίων του Υπουργείου Πολιτισμού προς αποφυγήν βλαβών σε όμορο κτίριο
3.7	ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ - ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ
3.7.1	Αυθαίρετα κτίσματα σε κοινόχρηστους χώρους
3.7.1.1	Αυθαίρετο κτίσμα σε χώρο πρασίνου
3.7.2	Αυθαίρετα εντός σχεδίου
3.7.2.1	Αυθαίρετη κατασκευή σε ιδιωτικό δρόμο
3.7.2.2	Ανεκτέλεστη δικαστική απόφαση κατεδάφισης αυθαίρετης κατασκευής
3.7.3	Αυθαίρετες κατασκευές σε δάσος

	3.7.3.1	Παράνομη λειτουργία εταιρείας σε δημόσια δασική-αναδασωτέα έκταση
	3.7.4	Αυθαίρετες κατασκευές σε αιγιαλούς και παραλίες
	3.7.4.1	Έκδοση παράνομης οικοδομικής άδειας σε αρχαιολογικό χώρο, χωρίς τήρηση της προβλεπόμενης από τον νόμο απόστασης από τον αιγιαλό
	3.7.4.2	Κατασκευές καθ' υπέρβασιν άδειας
3.8		ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
	3.8.1	Προστασία φυσικού περιβάλλοντος (εθνικά πάρκα, θάλασσα, βιότοποι κ.λπ.)
	3.8.1.1	Φράγμα στην περιοχή Αετός Σύρου
	3.8.2	Προέγκριση χωροθέτησης, μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (γεωργία - κτηνοτροφία - ιχθυοκαλλιέργειες)
	3.8.2.1	Εγκαταστάσεις βουστασιών
	3.8.3	Προέγκριση χωροθέτησης, μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (διαχείριση αποβλήτων)
	3.8.3.1	Βιολογικός καθαρισμός οικισμού και εγκαταστάσεων μονάδας της Πολεμικής Αεροπορίας
	3.8.4	Περιβάλλον - Κεραίες κινητής τηλεφωνίας
	3.8.4.1	Εγκατάσταση κεραιών κινητής τηλεφωνίας σε κατοικημένες περιοχές
	3.8.5	Περιβάλλον - Άλλες περιπτώσεις
	3.8.5.1	Περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εκτέλεση έργου οδοποιίας
3.9		ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΑΣΩΝ
	3.9.1	Καταπατήσεις
	3.9.1.1	Εκποίηση δασικής έκτασης
	3.9.2	Χαρακτηρισμοί-αποχαρακτηρισμοί δασών
	3.9.2.1	Καθυστέρηση εκδίκασης ενστάσεων κατά πράξεων χαρακτηρισμού
3.10		ΡΕΜΑΤΑ
	3.10.1	Καταπατήσεις - Άλλες περιπτώσεις
	3.10.1.1	Καταπάτηση ρέματος κατά την εκτέλεση έργων
	3.10.1.2	Μη εφαρμογή ΠΔ περί προστατευόμενου τοπίου
3.11		ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΑ ΚΤΙΡΙΑ - ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ
	3.11.1	Καθυστέρηση έκδοσης άδειας επισκευής σεισμόπληκτης κατοικίας
3.12		ΆΛΛΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ
	3.12.1	Ελεγχόμενη στάθμευση
	3.12.2	Ρύθμιση για την ασφαλή μεταφορά μαθητών
4.		ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ 1998 ΚΑΙ 1999
4.1		ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ
4.2		ΑΝΑΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ 1998 ΚΑΙ 1999
	4.2.1	Παραδοσιακός οικισμός Ναυπάκτου
	4.2.2	Παράνομη άδεια λειτουργίας επιχείρησης σε περιοχή γενικής κατοικίας
	4.2.3	Νομιμότητα έκδοσης οικοδομικών αδειών και οριοθέτησης του οικισμού Αγίου Στεφάνου Αττικής
	4.2.4	Διαφημιστικές πινακίδες
	4.2.5	Λειτουργία Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων στον Δήμο Χαλανδρίου
	4.2.6	Προβλήματα ρύπανσης από τη λειτουργία ελαιουργείων και πυρηνελαιουργείων στην περιοχή Μεσσήνης και Καλαμάτας
	4.2.7	Παράνομες οικοδομικές εργασίες

1. ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

Ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής έχει ως κύριο αντικείμενο την ενασχόληση με θέματα που αφορούν το περιβάλλον, την πολεοδομία, τη χωροταξία, τα δημόσια έργα και τον πολιτισμό (ΠΔ 273/1999, άρθρο 2, παράγρ. 1). Στις υποθέσεις οι οποίες παρατίθενται δειγματοληπτικά στο υποκεφάλαιο 3 περιλαμβάνονται όχι μόνον υποθέσεις που επιλύθηκαν υπέρ του πολίτη, αλλά και άλλες όπου δεν κατέστη δυνατή η εφαρμογή των προτάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη από τις εμπλεκόμενες δημόσιες υπηρεσίες.

Οι αναφορές που εξετάζονται από τον Κύκλο Ποιότητας Ζωής συνδέονται στην πλειονότητά τους με πραγματικές ή νομικές καταστάσεις, από τις οποίες απορρέουν επωφελείς ή δυσμενείς συνέπειες, όχι μόνο για τους προσφεύγοντες, αλλά και για πλήθος άλλων τρίτων προσώπων τα οποία επηρεάζονται άμεσα ή έμμεσα από την έκβαση των εξεταζόμενων υποθέσεων. Το γεγονός αυτό αποτελεί πραγματική ιδιομορφία του Κύκλου Ποιότητας Ζωής και καθιστά χρονοβόρα την επίλυση των υποθέσεων, κυρίως λόγω του πλήθους των παραμέτρων που πρέπει να ελεγχθούν από τον Συνήγορο του Πολίτη πριν από τη σύνταξη του τελικού πορίσματος. Η ιδιομορφία αυτή εμπλέκει συχνά τον Κύκλο σε αντιδικίες με ενδιαφερόμενους τρίτους.

2. ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

2.1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής, ως κατ' εξοχήν αρμόδιος για ζητήματα που έχουν σχέση με χρήσεις γης, με τον κατασκευαστικό κλάδο της οικονομίας, καθώς και με σύνθετα προβλήματα περιβάλλοντος, ασχολείται με θέματα, των οποίων η έρευνα απαιτεί βάθος χρόνου, αφού συνήθως αφορά υλοποιημένες κατασκευές και θίγει παγιωμένες καταστάσεις. Παράλληλα, η Αρχή έχει επιλέξει να κρατάει σε εκκρεμότητα έναν περιορισμένο αριθμό υποθέσεων (στις οποίες δεν έχει δοθεί ακόμη λύση), λόγω της ιδιαίτερης σημασίας και του γενικότερου ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν. Στόχος εν προκειμένω είναι η άσκηση συνεχούς πίεσης προς την κεντρική διοίκηση έως την τελική νομοθετική επίλυση των εκκρεμούντων αυτών θεμάτων. Επομένως, κατά το έτος 2000 παρουσιάζεται αυξημένος

αριθμός υποθέσεων που παραμένουν «ανοιχτές» λόγω της φύσης των θεμάτων αλλά και των συγκεκριμένων επιλογών της εμπλεκόμενης δημόσιας υπηρεσίας. Παρά το γεγονός ότι ο σχεδόν τριετής θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη θα έπρεπε πλέον να είναι οικείος στη δημόσια διοίκηση, και, επομένως, η σχέση συνεργασίας με αυτήν να είναι πιο ομαλή και αποτελεσματική, ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής διαπιστώνει για άλλη μια χρονιά ότι η στάση της δημόσιας διοίκησης απέναντι στον Συνήγορο του Πολίτη δεν έχει ξεπεράσει το αρχικό στάδιο δυσπιστίας και διισταγμού που τη χαρακτήριζε τα πρώτα δύο έτη. Πολλές είναι οι δημόσιες υπηρεσίες που αντιμετωπίζουν την Αρχή ως ένα δυσάρεστο καθήκον (ενδεικτικά είναι τα πρακτικά της συνεδρίασης της 4ης Οκτωβρίου 2000 της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Νομού Αττικής) και ως έναν επιπρόσθετο μηχανισμό ενοχλητικού ελέγχου στον ήδη μεγάλο φόρτο εργασίας τους. Τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία επιβεβαιώνουν τη στάση αυτή, καθώς καταγράφουν υπερβολικές καθυστερήσεις της διοίκησης να καταθέσει τις υπηρεσιακές της απόψεις και θέσεις για τα προβλήματα που διερευνά ο Συνήγορος του Πολίτη. Οι αρνητικές αυτές διαπιστώσεις παραπέμπουν σε δομικές δυσλειτουργίες της διοίκησης, των οποίων τα αίτια είναι, μεταξύ άλλων:

α) Η ανεπαρκής στελέχωση πολλών υπηρεσιών (χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των περισσότερων δασαρχείων).

β) Οι μειωμένες δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού που στελεχώνει τη διοίκηση, το οποίο συχνά δεν διαθέτει ακόμη και τα απαραίτητα τυπικά προσόντα (π.χ. έλλειψη μηχανικών σε πολεοδομικά γραφεία).

γ) Οι βασικές ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή (π.χ. αδυναμία διενέργειας αυτοψιών λόγω έλλειψης εργαλείων και μηχανημάτων).

δ) Η παραβίαση της υποχρέωσης της διοίκησης να συμπράττει και να διευκολύνει με κάθε τρόπο τη διαδικασία διερεύνησης υποθέσεων από τον Συνήγορο του Πολίτη (σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4 του Ν. 2477/1997).

ε) Η άρνηση συμμόρφωσης προς τα τεκμηριωμένα πορίσματα της Αρχής. Πολλές δημόσιες υπηρεσίες όχι μόνο δεν εφαρμόζουν τα πορίσματα, αλλά ούτε καν ενημερώνουν τον Συνήγορο του Πολίτη για τους λόγους που θεωρούν ότι δεν επιτρέπουν την αποδοχή των προτάσεών του – όπως οφείλουν εκ του νόμου. Η στάση αυτή, βέβαια, δεν ανταποκρίνεται στα οριζόμενα στο άρθρο 4, παράγρ. 6 του Ν. 2477/1997, που ορίζει ότι οι υπηρεσίες «οφείλουν να τον ενημερώνουν για τις ενέργειές τους σχετικά με την εφαρμογή των προτάσεών του ή για τους λόγους που δεν επιτρέπουν την

ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.1

ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΧΕΙΡΙΣΤΗΚΕ Ο ΚΥΚΛΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2000

αποδοχή τους». Παρεμφερές φαινόμενο αποτελεί η υπαναχώρηση δημόσιων φορέων από την υλοποίηση συμφωνηθεισών ενεργειών (βλ. παρακάτω 2.2.1).

στ) Η τάση που έχουν συχνά αιρετοί φορείς δημόσιας εξουσίας να θεωρούν ότι ως εντολοδόχοι της λαϊκής βούλησης έχουν τη δυνατότητα υπέρβασης ή καταχρηστικής άσκησης των κατά νόμο αρμοδιοτήτων τους. Το φαινόμενο αυτό είναι ιδιαίτερα ορατό στο επίπεδο της τοπικής και, σε μικρότερο βαθμό, της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Στο επίπεδο της κεντρικής διοίκησης ανάλογες τάσεις και νοοτροπίες εντοπίζονται στις περιπτώσεις όπου τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις, τόσο του Συμβουλίου της Επικρατείας όσο και άλλων διοικητικών και πολιτικών δικαστηρίων, δεν εφαρμόζονται, με αποτέλεσμα να θίγεται στον πυρήνα της η έννοια του κράτους δικαίου.

ζ) Η προσπάθεια συγκάλυψης παράνομων πράξεων ιδιωτών ή συγκεκριμένων υπαλλήλων του δημοσίου. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 του Ν. 2477/1997 περί αποχρωσών ενδείξεων για τέλεση αξιόποινης πράξης, ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής διαβίβασε κατά το έτος 2000 έκθεση προς τους αρμόδιους εισαγγελείς που αφορούσε 15 τέτοιες περιπτώσεις, ενώ σε άλλες 22 περιπτώσεις ζήτησε τον πειθαρχικό έλεγχο υπαλλήλων ή μελών της διοίκησης για αποφάσεις και ενέργειες που έγιναν από αυτές, όχι με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον, αλλά την προώθηση ιδιωτικών επιδιώξεων.

Δυσόωνη διαπίστωση εν προκειμένω αποτελεί το γεγονός ότι από το σύνολο των 22 περιπτώσεων που αφορούσαν «μη συνεργασία κατά τη διεξαγωγή έρευνας» ή «παράνομη συμπεριφορά» δεν υπήρξε έως τις 31.12.2000 ούτε μία αρνητική επίπτωση σε βάρος των ελεγχόμενων. Το φαινόμενο αυτό υποδηλώνει ότι σε ορισμένα τουλάχιστον επίπεδα οι εσωτερικοί μηχανισμοί ελέγχου της διοίκησης έχουν εν πολλοίς ατονήσει. Εγείρει επίσης εύλογα ερωτήματα όσον αφορά το πραγματικό μέγε-

θος των παρατηρούμενων προβλημάτων, το οποίο λογικά πρέπει να είναι πολλαπλάσιο εκείνου που υποπίπτει στην αντίληψη του Συνηγόρου του Πολίτη με αφορμή τις αναφορές των πολιτών.

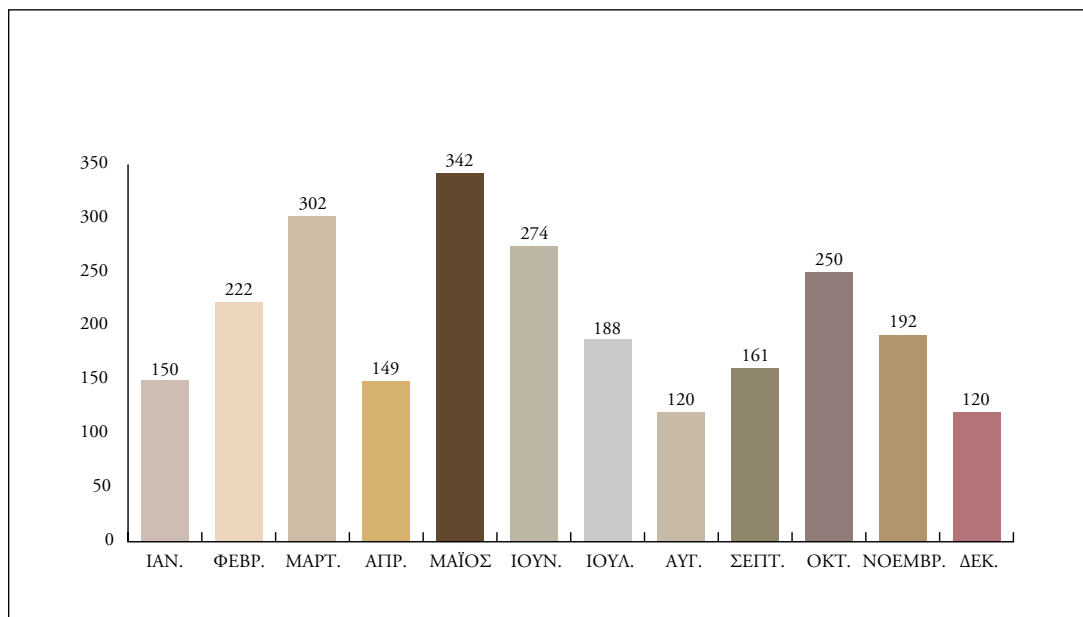
Τέλος, παραπέμπει στη φθοροποιό επίδραση που έχει η κατάσταση αυτή στο φρόνημα των πολιτών, οι οποίοι εγκλωβίζονται στη λογική της μη σύννομης συναλλαγής και συμβάλλουν με αυτόν τον τρόπο στην παγίωση πρακτικών και συμπεριφορών που δύσκολα μπορούν να ανατραπούν. Χαρακτηριστικό είναι το αίτημα πολίτη, ο οποίος ζήτησε τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη προς το αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο προκειμένου να του επιτραπεί να υπερβεί τον επιτρεπόμενο συντελεστή δόμησης χωρίς να υποστεί κυρώσεις, όπως ακριβώς είχε συμβεί και με τον όμορο γείτονά του.

2.2 ΡΟΗ ΚΑΙ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ - ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

2.2.1 Γενικά στατιστικά στοιχεία διεκπεραίωσης

Από την 1.1.2000 έως και τις 31.12.2000 ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής έλαβε 2470 νέες αναφορές ή το 26,69% του συνόλου των αναφορών που κατατέθηκαν στον Συνήγορο του Πολίτη κατά την περίοδο αυτή. Παράλληλα, συνέχισε την έρευνα σε 851 μη επιλυθείσες υποθέσεις από την περίοδο 1998-1999, ενώ κρίθηκε αναγκαίο να επανενεργοποιήσει άλλες 133 υποθέσεις που είχαν μεν τεθεί στο αρχείο, αλλά για διάφορους λόγους δεν είχαν την εξέλιξη που είχε συμφωνηθεί με τις εμπλεκόμενες δημόσιες υπηρεσίες. Έτσι, κατά το έτος 2000, ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής χειρίστηκε συνολικά 3454 αναφορές (βλ. Γράφημα Ε.3.1).

Από τη σύγκριση των στοιχείων αυτών με τους αντίστοιχους αριθμούς του έτους 1999 προκύπτουν οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.2**ΜΗΝΙΑΙΑ ΡΟΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΑΝΑΦΟΡΩΝ**

α) Ο συνολικός αριθμός των αναφορών (3454) που χειρίστηκε ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής κατά το έτος 2000 έχει αυξηθεί κατά 66% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο αριθμό (2068 αναφορές) του έτους 1999.

β) Ομοίως, παρατηρήθηκε αύξηση κατά 43% των νέων αναφορών που δέχθηκε ο Κύκλος (1735 αναφορές το 1999, 2470 αναφορές το 2000).

γ) Τριπλασιάστηκε επίσης (ποσοστιαία αύξηση 207%) ο αριθμός των αναφορών περασμένων ετών που χειρίστηκε ο Κύκλος κατά το έτος 2000. Συγκεκριμένα, ενώ κατά το έτος 1999 ο Κύκλος χειρίστηκε 277 αναφορές του 1998, κατά το έτος 2000 χειρίστηκε 851 αναφορές των ετών 1998-1999. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ο Συνήγορος του Πολίτη διατηρεί σκόπιμα σε εκκρεμότητα πολλές περιπτώσεις, με την προσδοκία ότι η διοίκηση τελικά θα ανταποκριθεί. Ενδεικτικό παράδειγμα τέτοιας εξέλιξης κατά το έτος 2000 υπήρξε η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού να προβεί τελικά στη χρηματοδότηση των απαλλοτριώσεων που αφορούσαν ιδιοκτησίες στις οποίες το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων είχε επιβάλει δεσμεύσεις.

δ) Αύξηση 137,5% παρουσίασαν επίσης οι υποθέσεις περασμένων περιόδων που επανενεργοποιήθηκαν, επειδή η διοίκηση υπαναχώρησε από τις ανεπιλημμένες δεσμεύσεις της. Ειδικότερα, ενώ κατά το 1999 ο Κύκλος επανενεργοποίησε 56 αρχειοθετημένες υποθέσεις του 1998, κατά το 2000 επανενεργοποιήθηκαν 133 αναφορές της περιόδου 1998-1999.

Η μηνιαία ροή κατάθεσης των αναφορών στον Κύκλο Ποιότητας Ζωής κατά το έτος 2000 παρουσιάζεται στο Γράφημα Ε.3.2. Σε σχέση με το 1999, η μέση μηνιαία ροή αυξήθηκε κατά 43% (144,5 αναφορές το 1999, 206 αναφορές το 2000). Η αυξητική αυτή τάση δεν επιδέχεται εύκολη ερμηνεία. Είναι δυνατόν να αποτελεί προϊόν μεγαλύτερης εξοικείωσης των πολιτών με τον Συνήγορο του Πολίτη, διόγκωσης των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι πολίτες στις σχέσεις τους με τη δημόσια διοίκηση ή συνδυασμού των δύο.

Στους Πίνακες Ε.3.1 έως Ε.3.4 παρουσιάζεται αναλυτικά και ανά κατηγορίες το σύνολο των αναφορών που δέχθηκε ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής κατά το έτος 2000. Από τις 3454 αναφορές που υποβλήθηκαν στον Κύκλο, οι 2418 (70% επί του συνόλου) κρίθηκαν εντός αρμοδιότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2477/1997 και του ΠΔ 273/1999. Από τις υπόλοιπες 1036 αναφορές (30% επί του συνόλου), οι 631 (18,27%) κρίθηκαν εκτός αρμοδιότητας και οι 405 (11,73%) τέθηκαν στο αρχείο για τυπικούς λόγους (βλ. Πίνακα Ε.3.1). Το συνολικό ποσοστό (30%) των δύο αυτών κατηγοριών των αναφορών εμφανίζει άνοδο της τάξης του 2,9% σε σχέση με το 1998 και 6,55% σε σύγκριση με το 1999. Σε διεθνές επίπεδο το ποσοστό αυτό δεν είναι ιδιαίτερα υψηλό. Υποδηλώνει, ωστόσο, ότι ο ακριβής ρόλος και τα όρια αρμοδιότητας της Αρχής παραμένουν ασαφή για ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού και αναδεικνύει την ανάγκη για περαιτέρω βελτιώσεις στο σκέλος της επικοινωνιακής πολιτικής του Συνηγό-

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε.3.1**ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΡΕΥΝΗΘΗΚΑΝ**

	Αναφορές 2000 και εκκρεμείς 1999
ΑΝΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	
Έλλειψη έννομου συμφέροντος	13
Δικαιώματα υπέρ τρίτων	15
Εξαιρούμενοι φορείς	25
Ιδιωτική διαφορά	53
Υπηρεσιακή κατάσταση δημοσίων υπαλλήλων	2
Εκκρεμότητα ενώπιον δικαστικής αρχής	154
Έλλειψη ατομικής διοικητικής πράξης / παράλειψης / υλικής ενέργειας	140
Παρέλευση εξαμήνου	224
Πράξεις αναγόμενες στην πολιτική λειτουργία	0
Εξαιρούμενοι φορείς - ειδική περίπτωση: άλλες ανεξάρτητες αρχές	5
ΣΥΝΟΛΟ	631
ΑΛΛΟΙ ΤΥΠΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ	
Αοριστία αναφοράς, κοινοποιήσεις, γενικές προτάσεις, παροχή συμβουλών	211
Έλλειψη τυπικών στοιχείων αναφοράς (υπογραφή, στοιχεία επικοινωνίας κ.λπ.)	52
Ασήμαντη αναφορά, ειδική πράξη αργιοθέτησης	13
Έλλειψη προηγούμενης αίτησης προς τη διοίκηση	129
ΣΥΝΟΛΟ	405
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1036

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε.3.2**ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΚΡΙΘΗΚΑΝ ΑΒΑΣΙΜΕΣ ΚΑΤΟΠΙΝ ΕΡΕΥΝΑΣ Ή ΔΙΑΚΟΠΗΚΕ Η ΕΡΕΥΝΑ**

	Αναφορές 2000 και εκκρεμείς 1999
ΑΒΑΣΙΜΕΣ	
Αναλήθεια ή απόκρυψη στοιχείων	3
Σύννομη διοικητική πράξη - αβάσιμο αίτημα	277
Σύννομη διοικητική πράξη - εύλογο αίτημα (ανεπάρκεια, κενό νόμου - οργανωτική δυσλειτουργία)	52
Σύννομη διοικητική πράξη - εκ του νόμου διακριτική ευχέρεια απόφασης	91
ΣΥΝΟΛΟ	423
ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΡΕΥΝΑΣ	
Άρνηση του ενδιαφερομένου να προσκομίσει στοιχεία που του ζητήθηκαν	7
Επιγενόμενη αναρμοδιότητα (εκκρεμότητα ενώπιον δικαστικής αρχής κ.λπ.)	61
Ανάκληση αναφοράς	53
ΣΥΝΟΛΟ	121

ρου του Πολίτη που αφορά τις αρμοδιότητες της Αρχής.

Από τις 576 βάσιμες αναφορές που διερευνήθηκαν, οι 233 (40,45%) επιλύθηκαν με την αποδοχή από πλευράς της διοίκησης των προτάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη, οι 238 (41,32%) με απλή διαμεσολάβηση, οι 28 (4,86%) χωρίς ενέργειες της Αρχής, ενώ σε 77 υποθέσεις (13,31%) η διοίκηση δεν αποδέχθηκε τις προτάσεις της Αρχής (βλ. Πίνακα Ε.3.4). Το συνολικό ποσοστό των αναφορών

που διερευνήθηκαν κατ' ουσίαν και έγιναν αποδεκτές από τη διοίκηση ανέρχεται σε 81,77%.

Από το σύνολο των 3454 αναφορών του έτους 2000, στις 31.12.2000 εκκρεμούσαν ακόμη οι 1298 (37,58%). Από αυτές οι 997 (76,81%) βρίσκονταν σε στάδιο «διερεύνησης», ενώ οι 243 (18,72%) σε στάδιο αναμονής της εφαρμογής των προτάσεων της Αρχής. Το υψηλό ποσοστό των εκκρεμών υποθέσεων οφείλεται εν μέρει στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο Κύκλος κατά τη συνεργα-

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε.3.3

ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΣΤΙΣ 31.12.2000

	Αναφορές 2000 και εκκρεμείς 1999
ΑΝΑΜΟΝΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣτΠ	
Αναμονή απάντησης της διοίκησης στις προτάσεις του ΣτΠ	148
Αναμονή εφαρμογής των προτάσεων του ΣτΠ που έγιναν δεκτές από τη διοίκηση	40
Ενέργειες για αποδοχή και εφαρμογή προτάσεων που δεν αποδέχεται η διοίκηση	55
ΣΥΝΟΛΟ	243
ΕΡΕΥΝΑ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ	
Αναμονή στοιχείων από τον ενδιαφερόμενο	19
Διερευνώνται - εξετάζονται	997
Εκπόνηση πορίσματος	35
Αναμονή εκδίκασης ενδικοφανούς προσφυγής	4
ΣΥΝΟΛΟ	1055
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	1298

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε.3.4

ΒΑΣΙΜΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

	Αναφορές 2000 και εκκρεμείς 1999
ΕΠΙΛΥΣΗ ΧΩΡΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣτΠ	
Αυτοδίκαιη επίλυση	24
Επίλυση με παρέμβαση τρίτου (άλλης υπηρεσίας, πολιτικής αρχής κ.λπ.)	4
ΣΥΝΟΛΟ	28
ΕΠΙΛΥΣΗ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΑΠΛΗ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ	
Επίλυση με διαμεσολάβηση-επικοινωνία με τη διοίκηση και τον πολίτη	195
Επίλυση ύστερα από παροχή πληροφοριών-συμβουλών στον πολίτη	43
ΣΥΝΟΛΟ	238
ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΣΥΣΤΑΣΕΩΝ-ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣτΠ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	
Αποδοχή-υιοθέτηση προφορικών προτάσεων του ΣτΠ από τη διοίκηση	23
Αποδοχή-υιοθέτηση προτάσεων επιστολής, πορίσματος ή ειδικής έκθεσης του ΣτΠ από τη διοίκηση	210
ΣΥΝΟΛΟ	233
ΜΗ ΑΠΟΔΟΧΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΣτΠ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	
	77
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	576

σία του με πολλές δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και στον σύνθετο και πολύπλοκο χαρακτήρα των υποθέσεων που χειρίζεται ο Κύκλος, οι περισσότερες από τις οποίες αφορούν ιδιοκτησιακά θέματα και απαιτούν για την επίλυσή τους χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες, που συχνά οδηγούν στην εμπλοκή της δικαστικής εξουσίας.

Επισημαίνεται, πάντως, ότι η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη πολλές φορές συμβάλλει στην εξωδικαστική επίλυση των διαφορών των αντιδίκων, ενώ έγγραφα και πορίσματά του χρησιμοποιούνται στα δικαστήρια ως στοιχεία της δικογραφίας, αφού περιέχουν τεκμηριωμένες και, κυρίως, ολοκληρωμένες απόψεις που βοηθούν στη

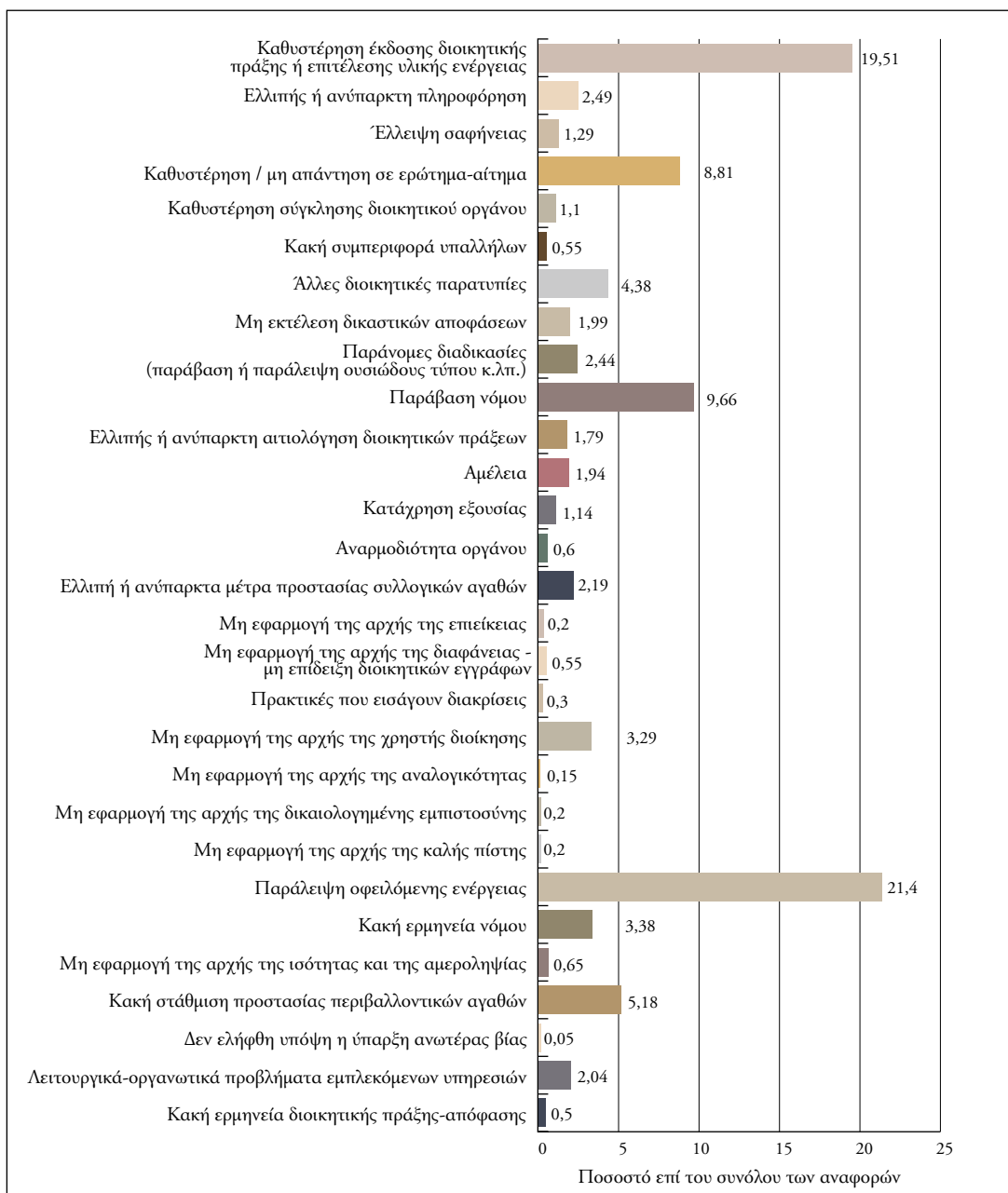
σφαιρικότερη κατανόηση των εκδικαζόμενων υποθέσεων.

Στο Γράφημα Ε.3.3 παρουσιάζονται τα ποικίλα προβλήματα διοικητικής δράσης (π.χ. κακοδιοίκηση, μη εφαρμογή του νόμου, μη ανταπόκριση σε αίτημα κ.λπ.), που αντιμετωπίζουν οι πολίτες στις συναλλαγές τους με τις δημόσιες υπηρεσίες. Ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής κατέγραψε τα σχετικά στοιχεία, όπως προκύπτουν από τις αναφορές που έλαβε, αφού διακρίβωσε τη βασιμότητά τους. Όπου οι καταγγελίες αποδείχθηκαν αβάσιμες τα σχετικά στοιχεία δεν συνυπολογίστηκαν.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το κυριότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι πολίτες κατά τη

ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.3

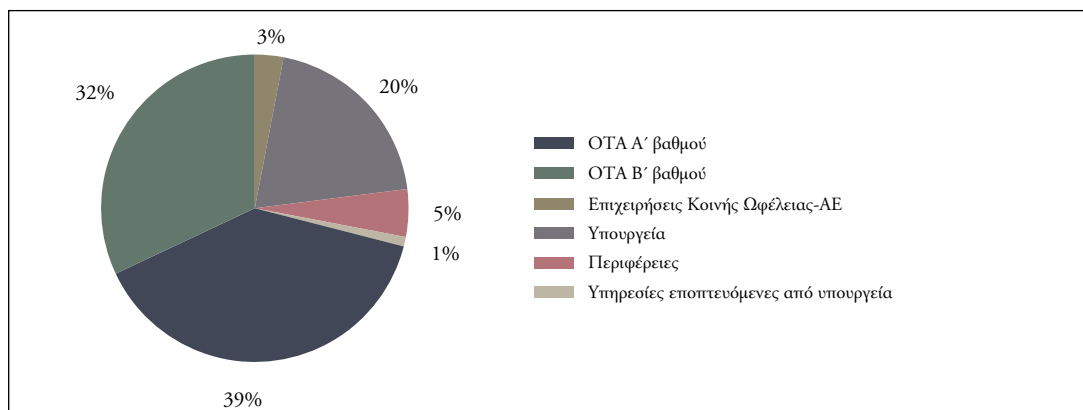
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

διεκπεραίωση των υποθέσεών τους με το δημόσιο είναι η «παράλειψη οφειλόμενης ενέργειας» (ποσοστό 21,4% των περιπτώσεων). Δεύτερο σε μέγεθος πρόβλημα αποτελεί η «καθυστερήση έκδοσης διοικητικής πράξης ή εκτέλεσης υλικής ενέργειας» (19,51%), ενώ υψηλό είναι και το ποσοστό που αφορά την «καθυστερήση / μη απάντηση σε ερώτημα-αίτημα» (8,81%). Οι τρεις αυτές κατηγορίες, που είναι άλλωστε παρεμφερείς, καλύπτουν το 49,72% του συνόλου των προβλημάτων και αναδεικνύουν ένα υψηλό ποσοστό πράξεων και παρα-

λείψεων της διοίκησης, που υποδηλώνουν μια νοοτροπία αδιαφορίας και έλλειψης σεβασμού προς τον πολίτη.

Στο Γράφημα Ε.3.4 παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των ελεγχόμενων φορέων ανά κατηγορία. Όπως φαίνεται, η συντριπτική πλειονότητα (71%) των προβλημάτων εντοπίζεται στις υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού. Λόγω της σοβαρότητας του φαινομένου, ο Συνήγορος του Πολίτη συνέταξε τον Σεπτέμβριο του 2000 μια ειδική έκθεση για τους Οργανισμούς Το-

ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.4**ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΑΝΑ ΦΟΡΕΑ**

πικής Αυτοδιοίκησης, στην οποία καταγράφηκαν σοβαρές δυσλειτουργίες του θεσμού των ΟΤΑ, που αφορούν, μεταξύ άλλων, το αστικό και φυσικό περιβάλλον, τις σχέσεις ΟΤΑ-πολιτών, την κοινωνική πρόνοια και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Οι δυσλειτουργίες αυτές οφείλονται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη κατάλληλης στελέχωσης και υποδομής, σε εσφαλμένη αντίληψη για τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης, σε αλληλοεπικάλυψη (ή κενά) αρμοδιοτήτων, αλλά και σε περιπτώσεις ενσυνείδητης παράνομης συμπεριφοράς.

Παράλληλα όμως, η έκθεση επισήμανε την παράλειψη άσκησης ελέγχου των αιρετών δημάρχων, νομαρχών και των υπηρεσιών τους από τους αρμόδιους Γενικούς Γραμματείς Περιφερειών και τη συχνή απροθυμία των υπηρεσιών των ΟΤΑ να συνεργαστούν με τον Συνήγορο του Πολίτη. Ο συνδυασμός αυτός της αυθαιρεσίας σε επίπεδο τοπικής και νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και της αδράνειας των ελεγκτικών μηχανισμών στο επίπεδο της κεντρικής διοίκησης επιτρέπει –και ίσως ενθαρρύνει– τη δημιουργία και την παγίωση καταστάσεων παρανομίας, αυθαιρεσίας και διαφθοράς, με τελική κατάληξη τη συστηματική παραβίαση θεμελιωδών αρχών του κράτους δικαίου, αλλά και την αλλοτρίωση της συνείδησης των πολιτών, με την εμπέδωση της κοινής πεποίθησης ότι όποιος παρανομεί επιβραβεύεται ενώ όποιος ακολουθεί τις νόμιμες διαδικασίες ζημιώνεται.

Στα Γραφήματα Ε.3.5 και Ε.3.6 παρουσιάζεται ανά περιφέρεια η κατανομή των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού αντίστοιχα που παρουσίασαν προβλήματα διοικητικής δράσης. Οι ΟΤΑ Α' βαθμού της Περιφέρειας Αττικής παρουσιάζουν τον μεγαλύτερο αριθμό προβλημάτων (19,42%) και ακολουθούν οι ΟΤΑ Α' βαθμού της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ο Δήμος Αθηναίων, ως ο πολυπληθέστερος δή-

μος της χώρας, παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό προβλημάτων (4,68%). Ακολουθούν ο Δήμος Γλυφάδας (0,92%), ο Δήμος Βούλας (0,92%), ο Δήμος Πειραιά (0,84%), ο Δήμος Ηρακλείου Κρήτης (0,84%), ο Δήμος Θεσσαλονίκης (0,61%) και ο Δήμος Ρεθύμνου (0,54%).

Οι ΟΤΑ Β' βαθμού της Περιφέρειας Αττικής συγκεντρώνουν τον μεγαλύτερο αριθμό προβλημάτων (10,28%) και ακολουθούν οι ΟΤΑ Β' βαθμού της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

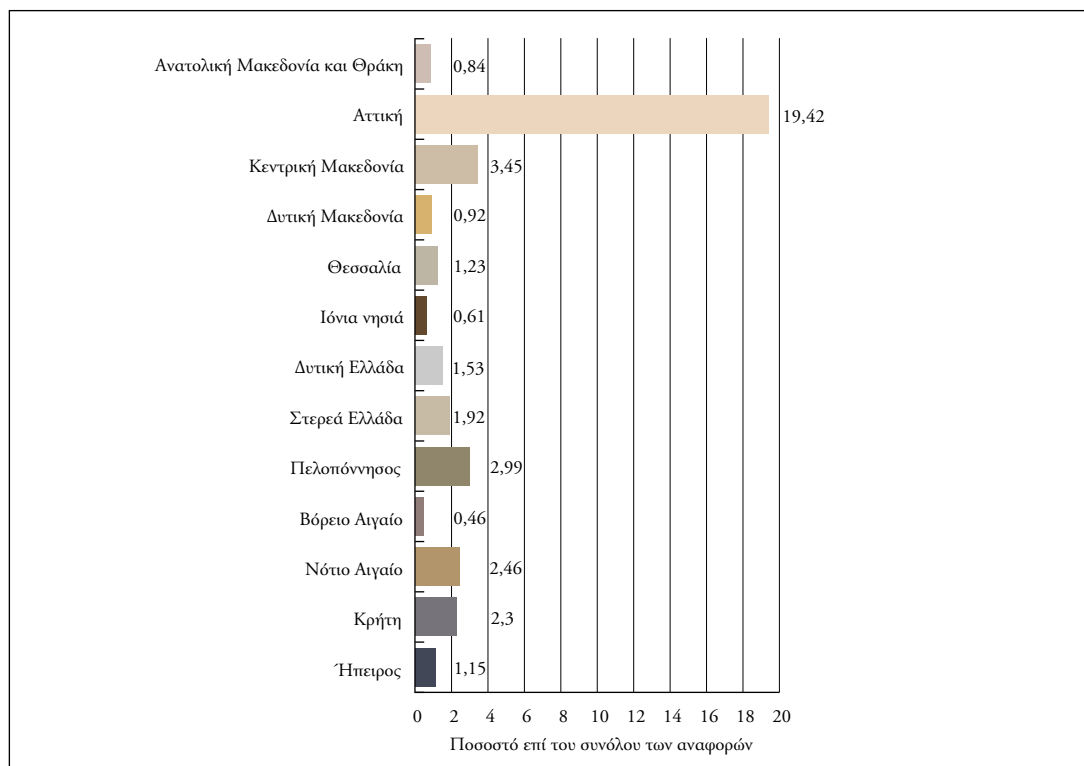
Η Νομαρχία Αθηνών συγκεντρώνει το 5,14% των αναφορών, η Νομαρχία Ανατολικής Αττικής το 3,45%, η Νομαρχία Κυκλάδων το 2,38%, η Νομαρχία Αχαΐας το 1,3%, η Νομαρχία Μεσσηνίας το 1,23%, η Νομαρχία Θεσσαλονίκης το 1,15%, η Νομαρχία Πειραιά το 1,07%, οι Νομαρχίες Λέσβου και Φωκίδας το 0,92% η καθεμιά και η Νομαρχία Δωδεκανήσου το 0,77%.

Η Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό αναφορών (1,92%) και ακολουθεί η Περιφέρεια Πελοποννήσου (0,69%).

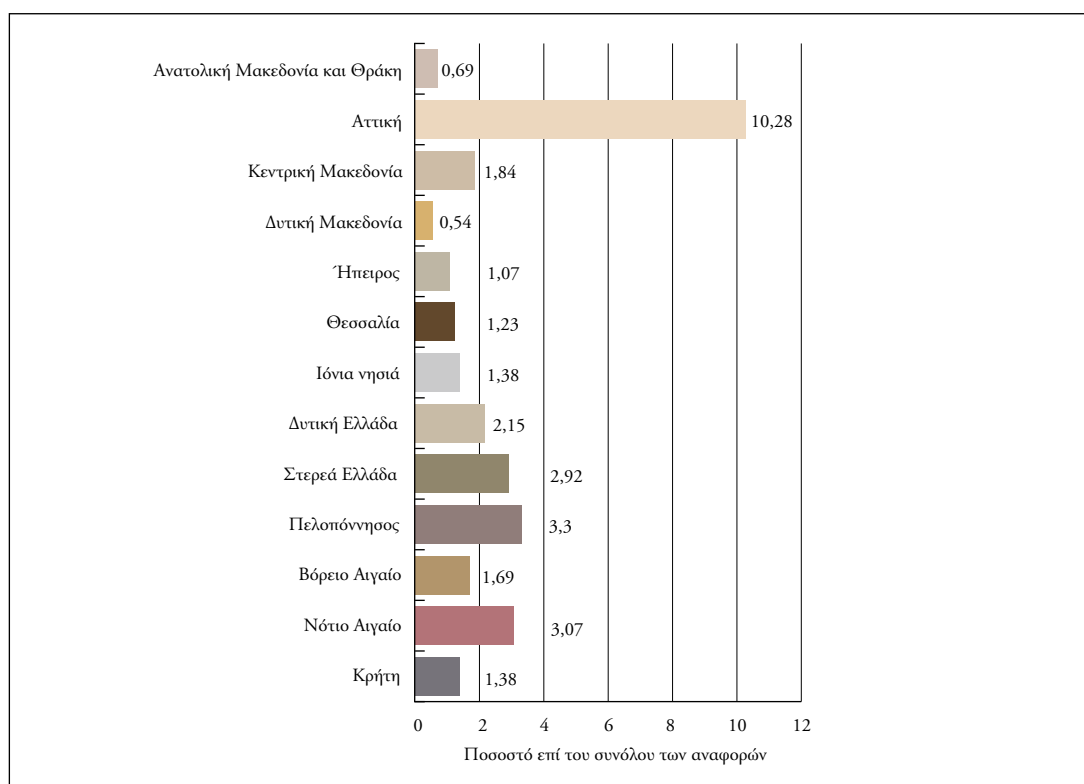
Στο Γράφημα Ε.3.8 παρουσιάζεται η κατανομή των προβλημάτων που καταγράφονται από τον Κύκλο Ποιότητας Ζωής ανά υπουργείο. Τα περισσότερα προβλήματα κακοδιοίκησης που αφορούν τον Κύκλο εντοπίζονται στο Υπουργείο Πολιτισμού, το οποίο χειρίζεται θέματα σχετικά με τις δεσμεύσεις ιδιοκτησίας που επιβάλλει η Αρχαιολογική Υπηρεσία, καθώς και θέματα του παραδοσιακού οικιστικού ή πολιτιστικού πλούτου της χώρας, και στο ΥΠΕΧΩΔΕ, που είναι ο φυσικός υπεύθυνος του πολεοδομικού και περιβαλλοντικού γίγνεσθαι. Συγκεκριμένα, το 7,52% του συνόλου των αναφορών αφορά περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού (Εφορείες Προϊστορικών-Κλασικών Αρχαιοτήτων και Εφορείες Βυζαντινών Αρχαιοτήτων) και δεσμεύσεις περιουσιών, στις οποίες αυτές προβαίνουν για την προστασία των αρχαιο-

ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.5

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

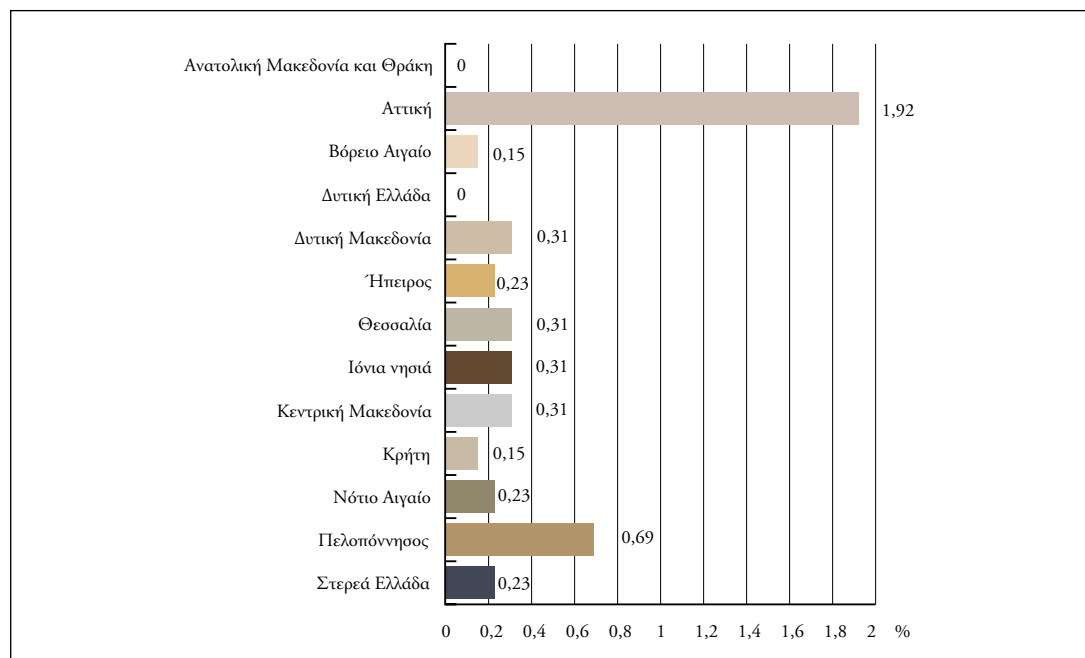
ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.6

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

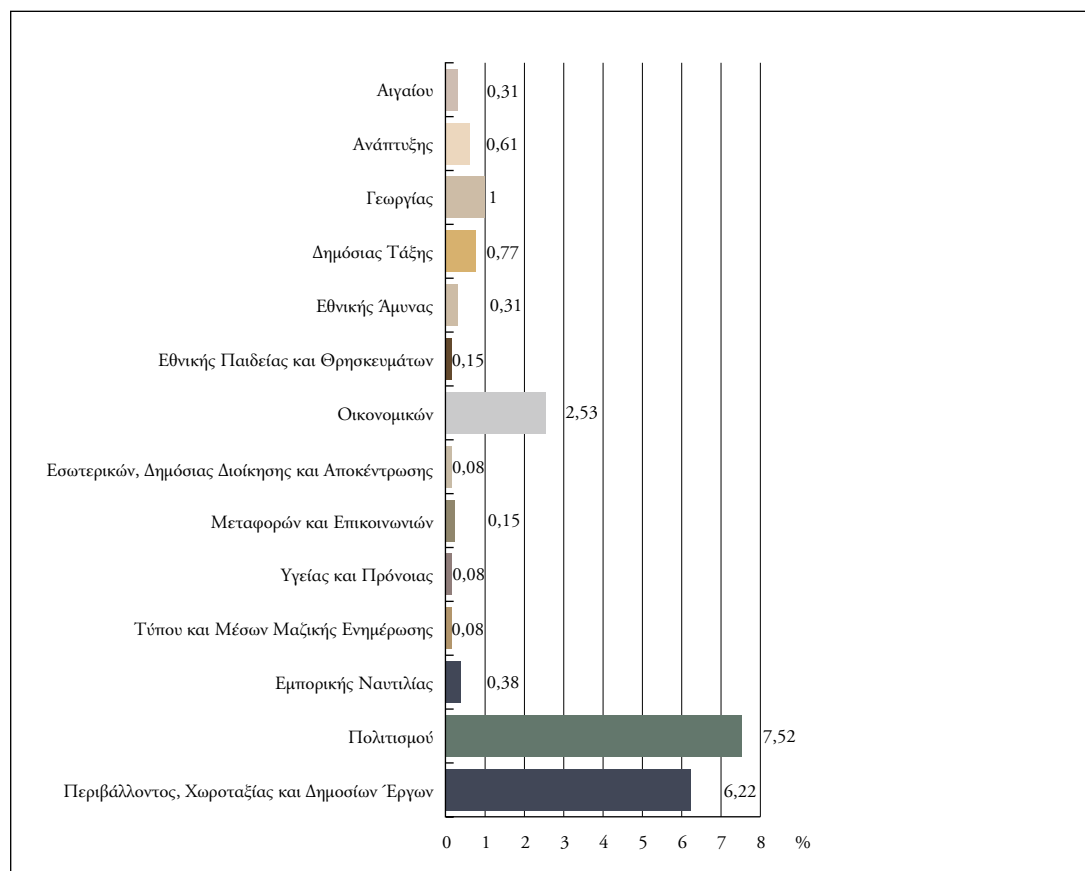
ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.7

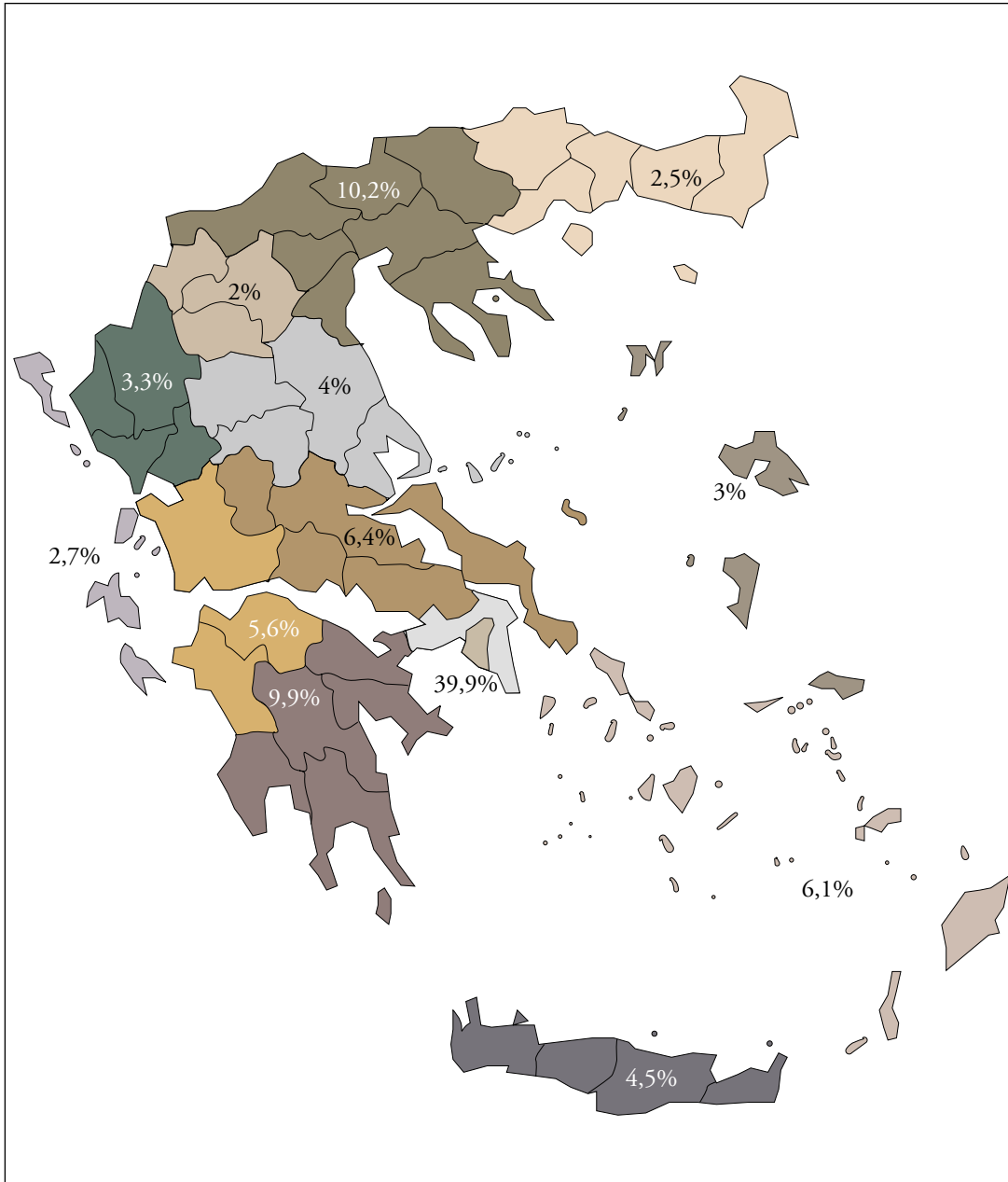
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΑΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.8

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΑΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

ΧΑΡΤΗΣ Ε.3.1**ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ**

τήτων. Ποσοστό 6,22% των αναφορών αναλογεί στο Υπουργείο ΠΕΧΩΔΕ και ειδικότερα στις Διευθύνσεις Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Οικοδομικού και Κτιριοδομικού Κανονισμού. Οι αναφορές που αφορούν το Υπουργείο Οικονομικών (2,53%) αφορούν τις κτηματικές υπηρεσίες και τη Διεύθυνση Δημόσιας Περιουσίας και Εθνικών Κληροδοτημάτων. Η Κτηματική Υπηρεσία Κυκλάδων είναι αυτή που παρουσιάζει τον μεγαλύτερο αριθμό αναφορών (0,45%) σε αυτή την κατηγορία. Τέλος, από τις Επιχειρήσεις Κοινής Ωφέλειας, η ΔΕΗ συ-

γκεντρώνει το 1,15% των προβλημάτων, ενώ η ΕΥΔΑΠ το 0,77%.

2.2.2 Γεωγραφικά στατιστικά στοιχεία

Στον Χάρτη Ε.3.1 φαίνεται η ποσοστιαία κατανομή των καταγραφέντων προβλημάτων ανά περιφέρεια. Εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Αττικής εμφανίζονται τα περισσότερα προβλήματα (39,91%). Εντός των ορίων της Νομαρχίας Αθηνών αναφέρεται το 24,3% των προβλημάτων, ενώ σε

επίπεδο δήμων το 7,4% του συνόλου των προβλημάτων εμφανίζεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Αθηναίων και ακολουθούν οι δήμοι: Αμαρουσίου (1,1%), Χαλανδρίου (1%), Κηφισιάς (0,9%) και Περιστερίου (0,8%). Εντός των διοικητικών ορίων της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής εμφανίζεται το 9,4% των προβλημάτων, με τον Δήμο Αχαρνών να συγκεντρώνει το 1,2% αυτών. Ακολουθούν οι δήμοι Μαρκόπουλου (0,8%) και Κρωπίας (0,7%). Στην περιοχή της Νομαρχίας Πειραιά εμφανίζεται το 4,4% των προβλημάτων, με τον Δήμο Πειραιά να συγκεντρώνει το 1,3% από αυτά.

Δεύτερη σε αριθμό προβλημάτων εντός των διοικητικών της ορίων έρχεται η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με 10,22%. Ο Νομός Θεσσαλονίκης εμφανίζει το 5,7% των προβλημάτων, με κυριότερο τον Δήμο Θεσσαλονίκης (2,7%), ενώ ακολουθεί ο Δήμος Καλαμαριάς (0,4%). Μεγάλος αριθμός προβλημάτων εμφανίζεται σε περιοχές του Νομού Χαλκιδικής, καθώς είναι ο πιο ανεπτυγμένος τουριστικά νομός της Περιφέρειας αυτής.

Ακολουθεί η Περιφέρεια Πελοποννήσου με 9,85%, στην οποία οι επίσης τουριστικά ανεπτυγμένοι νομοί Κορινθίας και Μεσσηνίας συγκεντρώνουν την πλειονότητα των προβλημάτων (3,1% και 2,9% αντίστοιχα).

Η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας έρχεται τέταρτη, με ποσοστό 6,41%. Και εδώ ο Νομός Εύβοιας, ο περισσότερο ανεπτυγμένος τουριστικά νομός της Περιφέρειας, εμφανίζει τα περισσότερα προβλήματα (2,5%).

Ακολουθεί η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου με 6,14%. Χαρακτηριστικό παράδειγμα προβλημάτων που δημιουργούνται από την «ανάπτυξη» της περιοχής λόγω του ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος είναι ο Νομός Κυκλάδων με 4,4%, ενώ τα προβλήματα που αναφέρονται στον Νομό Δωδεκανήσου φθάνουν το 1,8%.

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφανίζεται το 5,6% των προβλημάτων, με τον Νομό Αχαΐας να συγκεντρώνει το 2,5% και τον Νομό Αιτωλίας και Ακαρνανίας το 1,9% αυτών.

Η Περιφέρεια Κρήτης συγκεντρώνει το 4,49% των προβλημάτων, με τα υψηλότερα ποσοστά να αφορούν τους Νομούς Ηρακλείου και Χανίων (1,6% και 1,5% αντίστοιχα). Όπως διαπίστωσε το προσωπικό του Συνηγόρου του Πολίτη κατά τη διάρκεια αυτοψιών, στην Κρήτη παρουσιάζονται χαμηλά ποσοστά αναφορών σε σχέση, κυρίως, με τον όγκο των αυθαίρετων κατασκευών που υπάρχουν.

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας (4,01%) ο Νομός Μαγνησίας εμφανίζει τον μεγαλύτερο αριθμό προβλημάτων (2,1%).

Οι Περιφέρειες Ηπείρου, Βορείου Αιγαίου, Ιονίων νήσων και Δυτικής Μακεδονίας (ποσοστά

3,27%, 2,97%, 2,7% και 1,96% αντίστοιχα) συγκεντρώνουν μικρότερο αριθμό αναφορών. Μέσα στις Περιφέρειες αυτές υψηλότερα ποσοστά παρουσιάζουν οι Νομοί Λέσβου, Ιωαννίνων και Κέρκυρας (1,7%, 1,5% και 1,1% αντίστοιχα). Τέλος, ο μικρότερος αριθμός προβλημάτων παρουσιάζεται και φέτος εντός των διοικητικών ορίων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

2.3 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΟΜΑΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ

Κατά τη διάρκεια των δύο μισών περίπου ετών που λειτουργεί ο Συνήγορος του Πολίτη, ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής έχει δεχθεί μεγάλο αριθμό αναφορών που καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υποθέσεων. Η κατάταξη των αναφορών σε κατηγορίες έχει στόχο τον εντοπισμό και την πληρέστερη κατανόηση των βαθύτερων αιτιών δυσλειτουργίας της δημόσιας διοίκησης, των οποίων σύμπτωμα αποτελούν οι μεμονωμένες αναφορές πολιτών. Κατά την κατηγοριοποίηση έγινε προσπάθεια να ακολουθηθούν ακριβή, κατά το δυνατόν, ταξινομικά κριτήρια, στον βαθμό που το επέτρεπε η πραγματικότητα, αφού ο ιδιαίτερα σύνθετος χαρακτήρας πολλών υποθέσεων δεν επιτρέπει την εύκολη ένταξή τους σε μία κατηγορία.

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι θεματικές κατηγορίες των υποθέσεων που απασχόλησαν τον Κύκλο Ποιότητας Ζωής κατά το έτος 2000 (βλ. Γράφημα Ε.3.9):

1) Άδειες επιχειρήσεων από τους ΟΤΑ (7,9% του συνόλου των αναφορών του έτους 2000). Εξετάζονται προβλήματα που προκύπτουν από την ύπαρξη ή την κακή λειτουργία καταστημάτων ή μονάδων που λειτουργούν χωρίς άδεια, καθ' υπέρβαση της άδειάς τους ή κατά παράβαση ειδικών διατάξεων (επιτρεπόμενες χρήσεις γης, κανόνες υγιεινής, πυρασφάλειας και κοινής ησυχίας κ.λπ.).

2) Αιγιαλός και παραλία (1,6%). Εξετάζονται θέματα καταπατήσεων και κατασκευής έργων σε ζώνες αιγιαλού και παραλίας. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι κατασκευές αυτές αφορούν παράνομες δραστηριότητες.

3) Αναδασμοί (0,7%). Εξετάζονται θέματα αναδιανομής γεωργικών κλήρων.

4) Απαλλοτριώσεις (10,7%). Εξετάζονται θέματα που προκύπτουν από τη μη καταβολή αποζημιώσεων σε πολίτες, των οποίων οι ιδιοκτησίες δεσμεύονται με αποφάσεις της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, των δασαρχείων, των ΟΤΑ ή από χωροθετήσεις δημόσιων και κοινωφελών λειτουργιών (πλατείες, κοινόχρηστο αστικό πράσινο, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.ά.).

5) Αποκατάσταση ζημιών και συναφείς αποζημιώσεις (3%). Εξετάζονται περιπτώσεις καταβο-

λής αποζημιώσεων για ζημιές που προκλήθηκαν κατά την κατασκευή έργων, από την κακή συντήρηση των έργων και των δικτύων υποδομής, από την κακή εκτέλεση των έργων ή από φυσικές καταστροφές.

6) Δημόσια έργα (5,7%). Εξετάζονται περιπτώσεις κακής κατασκευής ή μη εκτέλεσης αναγκαίων δημόσιων έργων, καθώς και περιπτώσεις που αφορούν τη μη καταβολή οφειλόμενων ποσών προς μελετητές μετά την αποπεράτωση των μελετών ή των έργων και διαφωνίες ως προς τον τρόπο υπολογισμού των αμοιβών.

7) Διανομές-παραχωρήσεις εκτάσεων (0,5%). Εξετάζονται περιπτώσεις στις οποίες διανέμονται δημόσιες εκτάσεις ως γεωργικοί κλήροι κ.λπ.

8) Διαφημιστικές πινακίδες (0,4%). Εξετάζονται προβλήματα που προκύπτουν από την παράνομη εγκατάσταση διαφημιστικών πινακίδων.

9) Επιτάξεις. Εξετάζονται οι περιπτώσεις στις οποίες κατά τη διαδικασία επίταξης ιδιοκτησιών δεν έχει ακολουθηθεί η νόμιμη διαδικασία. Κατά το έτος 2000 ο Συνήγορος του Πολίτη δεν δέχθηκε αναφορές με τέτοιο θέμα.

10) Ιδιοκτησιακό καθεστώς (6%). Εξετάζονται οι περιπτώσεις που αφορούν κοινόχρηστους αστικούς χώρους (οριοθέτηση, κυριότητα, πλατείες, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.ά.).

11) Οικιστικό και πολιτιστικό περιβάλλον (1,7%). Εξετάζονται περιπτώσεις σχετικές με θέματα προστασίας παραδοσιακών οικισμών, αρχαιολογικών ευρημάτων, καθώς και κηρυγμένων διατηρητέων κτιρίων και μνημείων.

12) Οικοδομικές άδειες - αυθαίρετα (22,3%). Εξετάζονται θέματα που αφορούν την έκδοση παράνομων οικοδομικών αδειών, την υπέρβαση των κατασκευών σε σχέση με την εκδοθείσα οικοδομική άδεια, την αυθαίρετη δόμηση, τη μη κατεδάφιση κατασκευών που έχουν κηρυχθεί ή πρέπει να κηρυχθούν κατεδαφιστέες, καθώς και τη μη επιβολή ή είσπραξη των σχετικών προστίμων.

13) Περιβάλλον (11,3%). Εξετάζονται περιπτώσεις προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, παράνομων χωροθετήσεων δραστηριοτήτων ή έργων που δεν συνοδεύονται από τις εκ του νόμου οριζόμενες μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων και την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων. Επίσης, ερευνώνται οι κάθε μορφής περιπτώσεις ρύπανσης ή μόλυνσης του περιβάλλοντος (ρυθμίσεις του Ν. 1650/1986 «Για την Προστασία του Περιβάλλοντος» και σχετικών ΚΥΑ). Τέλος, εξετάζονται θέματα που αφορούν τη διαχείριση υδάτινων πόρων (γεωτρήσεις, εκμετάλλευση και προστασία επιφανειακών και υπόγειων υδάτων).

14) Προστασία δασών (4,1%). Εξετάζονται ζητήματα τα οποία ανακύπτουν από πράξεις χα-

ρακτηρισμού ή αποχαρκτηρισμού δασών, παράνομες υλοτομήσεις, καταπατήσεις εκτάσεων και παράνομες χωροθετήσεις δράσεων εντός δασικών εκτάσεων.

15) Ρέματα και διαχείριση υδάτινων πόρων (4,1%). Εξετάζονται προβλήματα οριοθέτησης, διευθέτησης και επίχωσης ρεμάτων.

16) Σεισμόπληκτα κτίρια - επικίνδυνες κατασκευές (1,3%). Εξετάζονται καθυστερήσεις καταβολής επιδομάτων, καθυστερήσεις ή αντιφατικότητα στον χαρακτηρισμό σεισμόπληκτων κτιρίων (καταδαφιστέων ή με δυνατότητα επισκευής), καθώς και καθυστερήσεις στην έκδοση αδειών για επισκευή σπιτιών που υπέστησαν βλάβες από σεισμό. Η θεματική αυτή κατηγορία αναφορών προέκυψε λόγω των προβλημάτων που δημιουργήθηκαν από τον σεισμό του Σεπτεμβρίου του 1999.

17) Συγκοινωνιακά θέματα (2,7%). Εξετάζονται αναφορές που εντοπίζουν συγκεκριμένα προβλήματα κυκλοφοριακής φύσης (έλλειψη κατάλληλης σήμανσης, επικινδυνότητα δρόμων κ.λπ.).

18) Σύνδεση με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας (3,6%). Εξετάζονται προβλήματα σχετικά με συνδέσεις κτισμάτων στα δίκτυα κοινής ωφέλειας.

19) Σχέδια πόλεων - ζώνες οικιστικού ελέγχου (10,2%). Εξετάζονται προβλήματα που προκύπτουν από τη σύνταξη γενικών πολεοδομικών σχεδίων, από πράξεις εφαρμογής, από οριοθετήσεις οικισμών και γενικότερα από την ένταξη ιδιοκτησιών στο σχέδιο πόλεως.

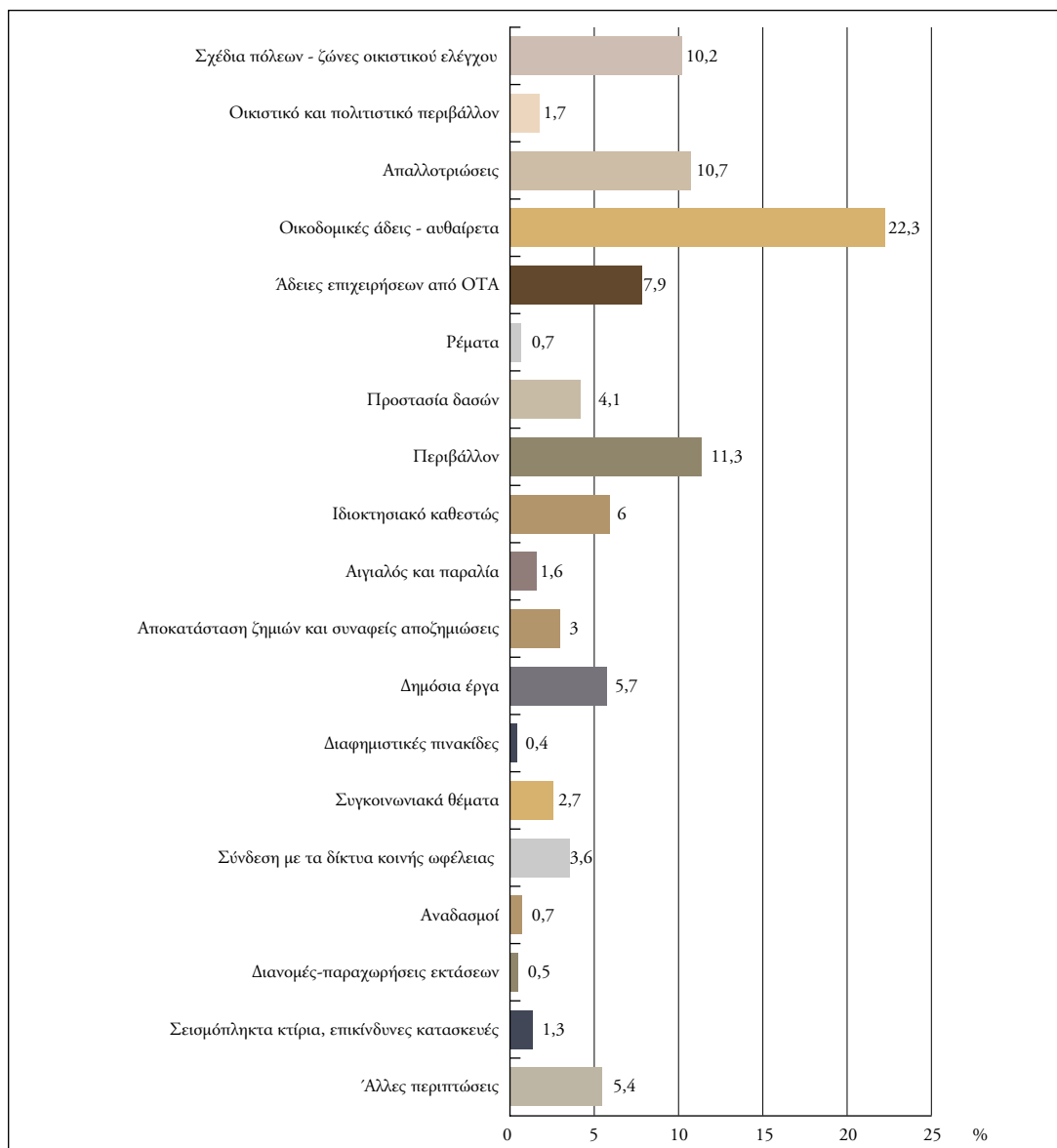
20) Άλλες περιπτώσεις (5,4%). Εδώ εξετάζονται όλες οι περιπτώσεις που δεν εμπίπτουν στις παραπάνω θεματικές κατηγορίες.

Στο Γράφημα Ε.3.9 παρουσιάζεται συγκεντρωτικά η κατανομή των αναφορών ανά κατηγορία.

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι το 22,26% των αναφορών οι οποίες περιήλθαν στον Κύκλο κατά το έτος 2000 αφορούν προβλήματα που σχετίζονται με οικοδομικές άδειες, αυθαίρετα κτίσματα ή αυθαίρετες κατασκευές. Ακολουθούν τα προβλήματα που σχετίζονται άμεσα με την προστασία του περιβάλλοντος (11,38%), κατά κύριο λόγο σε σχέση με τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

Ωστόσο, μέρος των αναφορών που αφορούν τις οικοδομικές άδειες και τα αυθαίρετα σχετίζεται και με την προστασία του περιβάλλοντος. Το ίδιο ισχύει και για τα θέματα που σχετίζονται με τις άδειες επιχειρήσεων από τους ΟΤΑ (7,87%). Στην κατηγορία της προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί επίσης να ενταχθεί μέρος των θεμάτων που σχετίζονται με την προστασία των δασών (4,19%), των ρεμάτων (0,68%), καθώς και του αιγιαλού και της παραλίας (1,6%).

Σημαντικό ποσοστό των αναφορών σχετίζεται με τα σχέδια πόλεων (10,2%), με κυριότερη επιμέ-

ΓΡΑΦΗΜΑ Ε.3.9**ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ**

ρους κατηγορία τις πράξεις εφαρμογής και τακτοποίησης. Εξίσου μεγάλο ποσοστό των αναφορών (10,7%) σχετίζεται με δεσμεύσεις περιουσίας και απαλλοτριώσεις. Τέλος, σε ποσοστό 6% οι αναφορές αφορούν το ιδιοκτησιακό καθεστώς και σε ποσοστό 5,7% τα δημόσια έργα.

3. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΤΑ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται οι σημαντικότερες υποθέσεις που χειρίστηκε ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής κατά το έτος 2000. Κριτήρια επιλογής

για την ένταξη των συγκεκριμένων υποθέσεων ήταν η αντιπροσωπευτικότητά τους σε σχέση με το σύνολο των ζητημάτων που αποτέλεσαν αντικείμενο έρευνας της Αρχής, το ειδικό τους βάρος, καθώς και η συμβολή τους στην ανάδειξη του εύρους και της ποικιλίας των θεμάτων που χειρίστηκε ο Κύκλος. Περιλήφθηκαν επίσης υποθέσεις που εγείρουν πολύπλοκα νομικά και πραγματικά ζητήματα, καθώς και άλλες που δεν συνάντησαν τη θετική ανταπόκριση της διοίκησης.

Οι προτάσεις του Κύκλου Ποιότητας Ζωής για νομοθετικές και οργανωτικές ρυθμίσεις παρουσιάζονται στο σχετικό κεφάλαιο της παρούσας έκθεσης μαζί με αυτές των υπόλοιπων κύκλων.

3.1 ΑΔΕΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

3.1.1 Παραβίαση όρων άδειας λειτουργίας επιχειρήσεων

3.1.1.1 Παραβιάσεις της άδειας λειτουργίας εταιρείας

*Φορείς: Γραφείο Πολεοδομίας Ναυπακτίας -
Υπηρεσίες της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης
Αιτωλοακαρνανίας (Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
και Υγιεινής, Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου
και Βιομηχανίας) - ΔΕΗ Ναυπάκτου*

Χονδρεμπορική εταιρεία φρούτων και λαχανικών πήρε άδεια από το Γραφείο Πολεοδομίας Ναυπακτίας, προκειμένου να κατασκευάσει ανοικτό υπόστεγο 600 τ.μ. για στάθμευση φορτηγών στον Λυγιά Ναυπάκτου (υπόθεση 2979/1999). Αντ' αυτού κατασκεύασε κλειστές αποθήκες 1800 τ.μ. σε άλλη θέση, εντός του οικοπέδου που χρησιμοποιείται για την αποθήκευση, τη διατήρηση και τη μεταφόρτωση νωπών προϊόντων, ενώ λειτουργεί με άδεια πολυκαταστήματος τροφίμων. Σημειώνεται ότι άδεια για την πραγματική χρήση των εγκαταστάσεων αυτών δεν δίδεται για την εν λόγω ζώνη, ενώ παράλληλα ζητείται μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (οι απαιτήσεις της οποίας δεν συνάδουν με τους επιχειρησιακούς στόχους της εταιρείας), η δε χωροθέτηση του κτιρίου (υποχρεωτικές αποστάσεις από τα όρια του οικοπέδου) θα καταλάμβανε τον ακάλυπτο χώρο ο οποίος χρησιμοποιείται για την κίνηση και την εκφόρτωση των φορτηγών.

Οι όμοροι κάτοικοι διαμαρτυρήθηκαν για την παράνομη κατασκευή, τις απαράδεκτες συνθήκες υγιεινής (σάπια απόβλητα, δυσοσμία, αρουραίοι, έντομα) και για τον θόρυβο –ιδιαιτέρα κατά τις ώρες κοινής ησυχίας– από τη φορτοεκφόρτωση των μεγάλων φορτηγών αυτοκινήτων (νταλίκες) και τις φωνές των συναλλασσομένων. Προσέφυγαν στο Κοινοτικό Συμβούλιο, στις αρμόδιες υπηρεσίες της Νομαρχίας, στο Αστυνομικό Τμήμα Ναυπάκτου, στη ΔΕΗ (η επιχείρηση χρησιμοποιούσε εργοταξιακό ρεύμα) και στο Γραφείο Πολεοδομίας Ναυπακτίας. Οι ενέργειες αυτές, όμως, δεν απέδωσαν, η δε επιχείρηση συνέχισε τη λειτουργία της, επιτυγχάνοντας κατά καιρούς ευνοϊκές διευθετήσεις (μικροπρόστιμα, ακύρωση σφραγισμάτων κ.λπ.).

Ύστερα από πολύμηνη αλληλογραφία με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες αλλά και επιτόπιες αποστολές κλιμακίων εμπειρογνομόνων, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι:

α) Στις 14.4.1997 η εν λόγω εταιρεία πήρε άδεια (αρ. 19/1997) κατασκευής ανοικτού υποστέ-

γου 600 τ.μ., αλλά έκτισε κλειστή αποθήκη με υπόγειο τριπλάσιου περίπου μεγέθους, το οποίο στη συνέχεια χρησιμοποιήθηκε για τη διακίνηση φρούτων και λαχανικών.

β) Έπειτα από αυτοψία της Διεύθυνσης Πολεοδομικών Εφαρμογών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αιτωλοακαρνανίας το κτίσμα χαρακτηρίστηκε αυθαίρετο και σφραγίστηκε. Επιβλήθηκαν τα νόμιμα πρόστιμα και με επιστολή της υπηρεσίας προς τη ΔΕΗ Ναυπάκτου ζητήθηκε η διακοπή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος.

γ) Η εταιρεία προσκόμισε φάκελο στην παραπάνω υπηρεσία για την αναθεώρηση της αρχικής άδειας και τη μετατροπή της χρήσης σε πολυκατάστημα τροφίμων.

δ) Στις 8.6.1999 η Διεύθυνση Πολεοδομικών Εφαρμογών έστειλε έγγραφο προς την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας - Διεύθυνση ΠΕΧΩ, με το οποίο ζητούσε να πληροφορηθεί εάν επιτρέπεται η συγκεκριμένη χρήση του κτιρίου εντός του σχεδίου πόλεως Νεοκάστρου. Στις 6.10.1999 η Διεύθυνση ΠΕΧΩ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αποφάνθηκε ότι η χωροθέτηση των εγκαταστάσεων έγινε σε περιοχή όπου η εν λόγω χρήση δεν απαγορεύεται και, επομένως, η υπηρεσία δεν δύναται να παρεμποδίσει την αναθεώρηση της οικοδομικής άδειας. Με βάση όμως τον Ν. 69269/1990, η εν λόγω δραστηριότητα ανήκει στην κατηγορία Β' και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να εξαιρεθεί από την υποχρέωση κατάθεσης μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, που αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση άδειας λειτουργίας. Στην ενέργεια αυτή ωστόσο η εταιρεία δεν έχει προβεί.

ε) Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ορθώς αρνήθηκε να εκδώσει άδεια λειτουργίας, ενώ από τις 9.11.1999 προχώρησε στην επανασφράγιση των εγκαταστάσεων, αφού διαπίστωσε ότι, μεταξύ άλλων, λειτουργούσαν χωρίς την απαιτούμενη άδεια ίδρυσης και λειτουργίας.

στ) Η αρμόδια Διεύθυνση Υγείας με έγγραφό της (αρ. πρωτ. 6968/10.8.99) βεβαίωσε την ύπαρξη προβλημάτων για τη δημόσια υγεία.

ζ) Στις 26.10.1999, η Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, με το έγγραφό της ΔΒ Φ14.1968/1182, χαρακτήρισε τις εγκαταστάσεις «ως προοριζόμενες για αποθήκευση, συντήρηση σε ψυκτικούς θαλάμους και διακίνηση-εμπορία φρούτων και λαχανικών». Ο χαρακτηρισμός αυτός ουσιαστικά απέκλειε τη νομιμοποίησή και την επαναλειτουργία των εγκαταστάσεων.

Ο διευθυντής της υπηρεσίας απομακρύνθηκε προσωρινά και έναν μήνα αργότερα ο αντικαταστάτης του, με το αρ. 1247/17.11.99 έγγραφο, χαρακτήρισε τις εγκαταστάσεις ως «πολυκατάστημα τροφίμων». Η μεταβολή αυτή, σε συνδυασμό με

την προαναφερθείσα γνωμάτευση της Διεύθυνσης ΠΕΧΩ, επέτρεψε στη μεν πολυεδομιά να προβεί στην εν μέρει νομιμοφανή τακτοποίηση των οικοδομικών παραβάσεων, στη δε ΔΕΗ να επανηλεκτροδοτήσει τις εγκαταστάσεις.

Κατά τον έλεγχο των σχετικών στοιχείων και εγγράφων, ο Συνήγορος του Πολίτη εντόπισε την αναντιστοιχία διαπιστώσεων και βεβαιώσεων και στις 3.11.2000 ζήτησε από τη μεν Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας τον επανέλεγχο του φακέλου, από τη δε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση τη διενέργεια πειθαρχικού ελέγχου σε βάρος του υπευθύνου.

η) Στις 22.12.2000 η Νομαρχία Αιτωλοακαρνανίας εξέδωσε απόφαση (ΔΒ 1959 Φ.14.1968) με την οποία διακόπτεται η λειτουργία των εγκαταστάσεων, με σφράγιση των ψυκτικών μηχανημάτων και διακοπή της ηλεκτροδότησης.

Με νεότερο έγγραφο ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκε ότι γίνεται προκαταρκτική έρευνα για τη διαπίστωση τυχόν ευθυνών. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.1.1.2 Ηχορύπανση και κυκλοφοριακά προβλήματα από τη λειτουργία νυχτερινών κέντρων

Φορείς: Δήμος Καλυβίων - Αστυνομικό Τμήμα Σαρωνίδας - Διεύθυνση Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατολικής Αττικής

Δύο υπαίθρια νυχτερινά κέντρα που λειτουργούν στον Δήμο Καλυβίων έχουν κάνει αφόρητη τη διαβίωση στη γύρω περιοχή εξαιτίας της ισχυρής ηχορύπανσης αλλά και των κυκλοφοριακών προβλημάτων που προκαλούν (υπόθεση 11295/2000). Η κατάσταση αυτή έχει ως επιπλέον συνέπεια τη μείωση της αξίας των περιουσιών των περιοίκων. Προτού απευθυνθούν στον Συνήγορο του Πολίτη, οι περιοίκοι είχαν επανειλημμένα στραφεί προς τον Δήμο καθώς και την Αστυνομία Σαρωνίδας, οι οποίοι δεν είχαν προβεί σε καμία ενέργεια.

Στο άρθρο 14 του Ν. 1650/1986 προβλέπεται με σαφή τρόπο η προστασία του περιβάλλοντος από τον θόρυβο. Επιπροσθέτως, στο άρθρο 2, παράγρ. 5 του ΠΔ 1180/1981 ορίζονται τα ανώτατα επιτρεπόμενα όρια θορύβου, τα οποία στις περιοχές όπου επικρατεί το αστικό στοιχείο είναι 50 dBA.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στον Δήμαρχο Καλυβίων, ζητώντας την άμεση επίλυση του προβλήματος. Έπειτα από τρεις συνεχείς βεβαιώσεις της Αστυνομίας Σαρωνίδας για παραβάσεις του ίδιου περιεχομένου, διατάχθηκε η προσωρινή σφράγιση των παραπάνω καταστημάτων για δέκα ημέρες. Στη συνέχεια όμως τα καταστήματα επαναλειτούργησαν προκαλώντας τα ίδια προβλήματα. Με βάση τον νόμο, η οριστική σφράγιση είναι

δυνατή μόνον έπειτα από τρεις διαδοχικές αποφάσεις προσωρινής αφαίρεσης της άδειας λειτουργίας.

Επισημαίνεται ότι η κύρωση αυτή δεν συνοδεύεται από επιβολή αυστηρού χρηματικού προστίμου για τις παραπάνω παραβάσεις. Από έγγραφο της Διεύθυνσης Υγιεινής της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ανατολικής Αττικής, που κοινοποιήθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη, προκύπτει ότι ο Δήμος Καλυβίων δεν είχε ζητήσει από την παραπάνω υπηρεσία γνωμάτευση για την τήρηση των συγκεκριμένων διατάξεων, η οποία είναι απαραίτητη για την ανανέωση της άδειας λειτουργίας. Η κατάσταση παρέμεινε στάσιμη, αφού τα δύο καταστήματα έκλεισαν για τη χειμερινή περίοδο.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ειδοποίησε εγγράφως τον δήμο ότι για να ανανεωθεί η άδεια λειτουργίας για τη νέα χρονιά, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλες οι παραβάσεις που έγιναν κατά το παρελθόν και να δοθεί οριστική λύση στο πρόβλημα, με τρόπο που να καλύπτει τις ανάγκες των περιοίκων. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.1.2 Άδειες λειτουργίας

3.1.2.1 Παράνομη λειτουργία εργαστηρίου σε περιοχή αμιγούς κατοικίας

Φορείς: Διεύθυνση Πολεοδομίας Νομαρχίας Αθηνών - Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας Νομαρχίας Αθηνών - Διεύθυνση Κεντρικού Εργαστηρίου Δημοσίων Έργων ΥΠΕΧΩΔΕ - Διεύθυνση Υγείας και Δημόσιας Υγιεινής Νομαρχίας Αθηνών - Διεύθυνση Μεθοδολογίας και Προγράμματος Γενικής Γραμματείας της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας

Εργαστήριο Ποιοτικού Ελέγχου και Γεωτεχνικής Μηχανικής λειτουργεί παράνομα σε ισόγειο κατάστημα και ακάλυπτο χώρο μέσα σε περιοχή αμιγούς κατοικίας στο Χαλάνδρι Αττικής, προκαλώντας ηχορύπανση (λόγω θραύσης δοκιμών μπετόν), αλλά κυρίως ρυπαίνοντας το περιβάλλον και θέτοντας σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία, με την αποθήκευση των δοκιμών σε ξύλινα κιβώτια στον ακάλυπτο χώρο και την απόρριψη των άχρηστων δοκιμών με τη μορφή οικοδομικών «μπαζών» (υπόθεση 100/2000).

Από την επικοινωνία του Συνηγόρου του Πολίτη με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, προέκυψε ότι το εν λόγω εργαστήριο δεν διέθετε άδεια λειτουργίας, η οποία χορηγείται από τη Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας της Νομαρχίας Αθηνών. Σύμφωνα με στοιχεία που διαβίβασε η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία στον Συνήγορο του Πολίτη, η ασκούμενη από το εργαστήριο δραστηριότητα δεν απαιτεί την έκδοση άδειας εγκατά-

στασης και λειτουργίας, ούτε ελέγχεται από την παραπάνω υπηρεσία της νομαρχίας.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία δεν οφείλει να ελέγχει την ορθότητα των όσων αναφέρονται στην αίτηση των ενδιαφερομένων για κατάταξη δραστηριότητας, αλλά απλώς εντάσσει την επιχείρηση στον ανάλογο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας. Ακολούθως, με βάση αυτή την ένταξη, διαπιστώνεται η αρμοδιότητα ή η αναρμοδιότητα της Διεύθυνσης Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας.

Στη συνέχεια, η Διεύθυνση Κεντρικού Εργαστηρίου Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ χορηγήσε στο εργαστήριο άδεια λειτουργίας για διάστημα ενός έτους, κατά παράβαση των διατάξεων του ΠΔ 23.2.1987 περί χρήσης γης στην περιοχή Χαλανδρίου. Σε επικοινωνία με τον Συνήγορο του Πολίτη, η παραπάνω υπηρεσία ισχυρίστηκε ότι η άδεια που είχε χορηγήσει δεν ήταν παρά πιστοποίηση της δραστηριότητας του εργαστηρίου.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απηύθυνε συνολικά πέντε έγγραφα στη Διεύθυνση Πολεοδομίας της Νομαρχίας Αθηνών και ένα στη Νομάρχη Αθηνών, ζητώντας τη διενέργεια αυτοψίας και την επιβολή των σχετικών διοικητικών προστίμων για τη γενόμενη παράβαση. Τελικά, παρά τους αρχικούς ισχυρισμούς της παραπάνω υπηρεσίας ότι η πραγματοποίηση επιτόπιου ελέγχου δεν ήταν δυνατή λόγω έλλειψης υπηρεσιακού αυτοκινήτου και ότι η συνήθης πρακτική σε τέτοιες περιπτώσεις είναι η μετάβαση με όχημα του καταγγέλλοντος, η αυτοψία διενεργήθηκε από κλιμάκιο του Τμήματος Ελέγχου Κατασκευών της Διεύθυνσης Πολεοδομίας και επιβλήθηκαν τα σχετικά πρόστιμα.

3.1.2.2 Παράνομη λειτουργία καταστήματος πώλησης φιαλών υγραερίου σε άμεση γειτνίαση με αντλία βενζίνης
Φορέας: Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας Νομαρχίας Αθηνών

Κατάστημα πώλησης συσκευών και φιαλών υγραερίου είναι εγκατεστημένο σε πολυκατοικία επί της οδού Τρικάλων 14-16 στους Αμπελόκηπους, σε άμεση γειτνίαση με αντλία βενζίνης που ανήκει σε υπόγειο σταθμό αυτοκινήτων. Σύμφωνα με μαρτυρίες των ενοίκων, η επιχείρηση αυτή αποθηκεύει και διακινεί φιάλες υγραερίου με συνολικό βάρος που συχνά υπερβαίνει τα 500 κιλά (υπόθεση 12447/1999).

Το κατάστημα λειτουργεί χωρίς άδεια λειτουργίας από το 1996, δηλώνοντας ότι αποθηκεύει ποσότητα μικρότερη των 100 κιλών υγραερίου. Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο (ΠΔ 84/84, άρθρο 2 και Ν. 2516/1997, άρθρο 5, παράγρ. 2), εφόσον η αποθηκευμένη ποσότητα δεν ξεπερνά τα

100 κιλά υγραερίου, η επιχείρηση απαλλάσσεται από την υποχρέωση έκδοσης άδειας λειτουργίας, εάν είναι εγκατεστημένη εντός Αττικής. Έως και τις 29.3.2000 το εν λόγω πρατήριο λειτουργούσε χωρίς πιστοποιητικό πυρασφάλειας και χωρίς έγκριση περιβαλλοντικών όρων. Η Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών, αν και κατ' εσχολήν αρμόδια υπηρεσία, δήλωσε αδυναμία να διαπιστώσει την ακριβή αποθηκευμένη ποσότητα υγραερίου.

Η γειτνίαση του πρατηρίου με αντλία βενζίνης που βρίσκεται σε γειτονικό σταθμό αυτοκινήτων είναι παράνομη (ΠΔ 1224/1981, άρθρο 5, παράγρ. 2 και άρθρο 26). Η ίδια άποψη αποτυπώνεται και στο αρ. 175591/2000 έγγραφο της Διεύθυνσης Μεταφορών και Επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών.

Κατόπιν των επανειλημμένων δηλώσεων αδυναμίας της Διεύθυνσης Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών να διαπιστώσει την ακριβή ποσότητα υγραερίου που αποθηκεύεται ή διακινείται και της αδράνιάς της, που είχε ως αποτέλεσμα τη συνέχιση της λειτουργίας του πρατηρίου, ο Συνήγορος του Πολίτη διαβίβασε τον σχετικό φάκελο στον αρμόδιο εισαγγελέα.

Ύστερα από εισαγγελική παραγγελία, η Πυροσβεστική Υπηρεσία διενήργησε αυτοψία στο πρατήριο φιαλών υγραερίου, όπου διαπιστώθηκε ότι αποθηκεύεται ποσότητα μεγαλύτερη από την αναγραφόμενη στη μελέτη πυροπροστασίας. Η Πυροσβεστική Υπηρεσία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ΠΔ 84/1984, άρθρο 2, παράγρ. 1, ανακάλεσε το προαναφερόμενο πιστοποιητικό πυρασφάλειας.

Κατόπιν αυτού, η Νομάρχης Αθηνών με την αρ. 7224/29.1.01 απόφασή της διέκοψε τη λειτουργία του εν λόγω καταστήματος.

3.1.2.3 Παράνομη λειτουργία πρατηρίου πώλησης φιαλών υγραερίου
Φορέας: Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας Νομαρχίας Αθηνών

Πρατήριο πώλησης φιαλών υγραερίου λειτουργεί παράνομα στην οδό Ιερολοχιτών 59 στο Αιγάλεω (υπόθεση 3608/2000).

Από τις 15.11.1999 η Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας της Νομαρχίας Αθηνών αποφάσισε τη διακοπή της λειτουργίας του, επειδή στο πρατήριο αποθηκεύονταν υπερβολικός αριθμός φιαλών υγραερίου, ενώ δεν υπήρχε μελέτη και πιστοποιητικό πυροπροστασίας, ούτε μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων και έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

Παρά ταύτα, αν και ο Ν. 2516/1997 (άρθρο 16, παράγρ. 1) περιγράφει με σαφήνεια τη διαδικασία που ακολουθείται προκειμένου να εκτελε-

στεί μια απόφαση διακοπής λειτουργίας, η παραπάνω υπηρεσία δεν προχώρησε στη σφράγιση του πρατηρίου, επικαλούμενη νομοθετικό κενό.

Στις 13.10.2000 και στις 19.10.2000 η ίδια υπηρεσία διενήργησε αιφνίδιους ελέγχους, κατά τους οποίους διαπίστωσε ότι δεν συνεχίζεται πλέον η διακίνηση φιαλών υγραερίου. Η σφράγιση της επιχείρησης δεν πραγματοποιήθηκε, διότι η αυλή όπου στεγάζεται η επιχείρηση εξυπηρετεί τις ανάγκες των ενοίκων του κτιρίου, καθώς και άλλης εμπορικής δραστηριότητας της ίδιας επιχείρησης. Η Διεύθυνση Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας δεσμεύθηκε πάντως ότι θα συνεχίσει τη διενέργεια ελέγχων έως την οριστική διακοπή της δραστηριότητας της επιχείρησης, η οποία διέκοψε τη λειτουργία της και δεσμεύθηκε να προσκομίσει βεβαίωση διακοπής επιτηδεύματος από την αρμόδια ΔΟΥ.

3.1.2.4 Ανάκληση αδειών φανοποιείων-βαφείων σε περιοχές γενικής κατοικίας
Φορέας: Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών και Πειραιά

Η Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Πειραιά και η Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αθηνών εξέδωσαν άδειες λειτουργίας φανοποιείων-βαφείων σε περιοχές γενικής κατοικίας, κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων του ΠΔ 84/1984 και των αποφάσεων του ΣτΕ. Παράλληλα, παρέλειψαν να τηρήσουν τις σχετικές διατάξεις της ΚΥΑ 69269/1990, σύμφωνα με την οποία προβλέπεται εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και έγκριση περιβαλλοντικών όρων από τις υπηρεσίες περιβάλλοντος των νομαρχιών (υποθέσεις 13270/1999 και 6292/2000).

Ο Συνήγορος του Πολίτη, με αλληπάλληλες επιστολές και τηλεφωνικές επικοινωνίες κάλεσε τις υπηρεσίες να τηρήσουν τη νομιμότητα. Οι Διευθύνσεις Μεταφορών και Επικοινωνιών των νομαρχιών επέμειναν στην άποψη ότι νεότερα νομοθετήματα έχουν καταργήσει τις ρυθμίσεις του προαναφερθέντος προεδρικού διατάγματος και, επομένως, επιτρέπεται η έκδοση αδειών λειτουργίας φανοποιείων-βαφείων σε περιοχές γενικής κατοικίας. Μετά τη διερεύνηση της υπόθεσης, ο Συνήγορος του Πολίτη αντέτεινε ότι:

α) Νεότερος και γενικότερος νόμος δεν καταργεί παλαιότερο και ειδικότερο.

β) Η μεταφορά συγκεκριμένης αρμοδιότητας δεν επηρεάζει την κανονιστική ισχύ των κανόνων δικαίου και συνεπώς δεν σχετίζεται καν με το υπό εξέταση ζήτημα.

γ) Το ΠΔ 78/1988, όπως ισχύει σήμερα, ρυθμίζει τους όρους και τις προϋποθέσεις ίδρυσης και λειτουργίας των πάσης φύσεως συνεργείων συντήρησης και επισκευής αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών και μοτοποδηλάτων, καθώς και τη διαδικασία της χορήγησης των σχετικών αδειών. Συνεπώς, το άρθρο 24 αυτού του διατάγματος καταργεί, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που αναφέρονται στο άρθρο 21, κάθε προηγούμενη σχετική διάταξη. Το ΠΔ 78/1988 όχι μόνο δεν καταργεί, αλλά αντίθετα παραπέμπει ρητά στο ΠΔ 84/1984 και τα συναφή με αυτό νομοθετήματα στο άρθρο 1, παράγρ. 1α. Εξάλλου, η επανάληψη στο άρθρο 1 του Ν. 2465/1997 της ρύθμισης που κατατάσσει όλα τα συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων (δηλαδή τα βαφεία και τα φανοποιεία) στην κατηγορία της χαμηλής όχλησης, καθώς και η καταργητική ρήτρα του ακροτελεύτιου άρθρου του ίδιου νομοθετήματος, δεν οδηγούν στην κατάργηση των ειδικότερων διατάξεων του ΠΔ 84/1984 που αναφέρονται ρητά στην απαγόρευση ίδρυσης και λειτουργίας βαφείων και φανοποιείων και μάλιστα χωρίς διάκριση αναλόγως της ισχύος και της χαμηλής ή μη όχλησης. Και αυτό γιατί ο νομοθέτης, συνεκτιμώντας τη μεγάλη επιβάρυνση που προκαλείται στη δημόσια υγεία και τον περιβάλλοντα χώρο, θέλησε να μην επιτρέπονται αδιακρίτως τέτοιες χρήσεις σε περιοχές γενικής κατοικίας. Η διάκριση των εγκαταστάσεων σε υψηλής, μέσης και χαμηλής όχλησης δεν καθίσταται όμως για τον λόγο αυτόν άνευ αντικειμένου, αφού το άρθρο 4 του ΠΔ 24/1985 ορίζει, με βάση ακριβώς αυτή τη διάκριση, τις ελάχιστες αποστάσεις από το όριο του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου –ή τα όρια των οικισμών που στερούνται ρυμοτομικού σχεδίου– πέραν των οποίων επιτρέπεται η εγκατάσταση τέτοιων χρήσεων.

δ) Το ΠΔ 78/1988 που παραπέμπει στο ΠΔ 84/1984, αντίθετα, αναφέρεται στη χωροθέτηση τέτοιων εκμεταλλεύσεων στο ηπειρωτικό τμήμα του Νομού Αττικής και των νησιών Σαλαμίνας και Αίγινας, απαγορεύοντας ρητά την εγκατάσταση τέτοιων συνεργείων στις παραπάνω γεωγραφικές ενότητες. Συνεπώς και πέρα από κάθε αμφιβολία, η ισχύς του ΠΔ 84/1984 για εκμεταλλεύσεις που αδειοδοτούνται μετά τη θέση του σε ισχύ, όπως και κάθε άλλου παρόμοιου, δεν θίγεται ούτε κατ' ελάχιστον από τη διάταξη του άρθρου 24 του ΠΔ 78/1988.

ε) Υπέρ των παραπάνω συμπερασμάτων συνηγορεί και η νεότερη (δηλαδή μετά την ισχύ του Ν. 2465/1997) νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. ενδεικτικά ΣτΕ 4209/1997, 767/1998 και 1645/1997), που δεν αντιμετωπίζει το ΠΔ 84/1984 ως καταργημένο νομοθέτημα.

Οι διαπιστώσεις αυτές κοινοποιήθηκαν στα αρμόδια Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ και Μεταφορών και

Επικοινωνιών και είναι οι μόνες που συνάδουν με την ισχύουσα συνταγματική τάξη, όπως ερμηνεύεται από την ελληνική δικαιοσύνη και εν προκειμένω από τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επομένως, οι διαπιστώσεις αυτές απηχούν την ισχύουσα νομοθεσία και δεν αίρονται από τις τυχόν εγκυκλίους ή τις γνωμοδοτήσεις (για παράδειγμα της διευθύντριας Νομοθετικού Έργου του ΥΠΕΧΩΔΕ), οι οποίες αντιτίθενται στην ισχύουσα νομοθεσία, όπως αυτή οριοθετείται από το άρθρο 24 του Συντάγματος και ερμηνεύεται από το ΣτΕ κατά τα όσα εκτίθενται παραπάνω (ε). Συνεπώς, είναι σκόπιμη η άμεση και ρητή ανάκλησή τους.

Για τους παραπάνω λόγους, η Αρχή:

- επανήλθε στις υποδείξεις της για την άμεση ανάκληση των συγκεκριμένων αδειών και την ενημέρωσή της για την άνευ προηγουμένου βραδύτητα των σχετικών ενεργειών των υπηρεσιών των νομαρχιών,

- ζήτησε την οίκοθεν επανεξέταση κάθε άλλης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας που στηρίχθηκε στο εσφαλμένο σκεπτικό των εγγράφων των νομαρχιών,

- κάλεσε τις αρμόδιες υπηρεσίες των νομαρχιών να επιβλέψουν εκ νέου την ορθή εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας, αφού με τις παρερμηνείες που επιστημάνθηκαν είναι δυνατόν να λειτουργούν στην εδαφική περιφέρεια ευθύνης τους εκμεταλλεύσεις που απαγορεύονται από τη σχετική νομοθεσία, και

- επισήμανε τη σχετική ευθύνη των αρμόδιων υπηρεσιών εποπτείας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών για την ορθή, κατά τα παραπάνω, ερμηνεία και εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας.

Έως τις 31.12.2000 δεν υπήρξε αντίδραση ούτε από τις υπηρεσίες της Νομαρχίας Αθηνών και Πειραιά ούτε από εκείνες των Υπουργείων Μεταφορών και Επικοινωνιών και ΠΕΧΩΔΕ. Οι υποθέσεις εκκρεμούν.

3.2 ΑΙΓΙΑΛΟΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΙΑ

3.2.1 Εκτέλεση έργων στον αιγιαλό

3.2.1.1 Διάνομιση δρόμου σε αιγιαλό Φορείς: Πολεοδομικό Γραφείο Νάξου - Υπουργείο Γεωργίας - ΕΟΤ

Πολίτης από την περιοχή Πλάκα Βίβλου της Νάξου διαμαρτύρεται, διότι κάτοχοι αγροτεμαχίων διάνομιζαν δρόμο παράλληλα προς τον αιγιαλό και σε απόσταση μικρότερη των 100 μ. από αυτόν, ενώ αμφισβητεί και τις εκδοθείσες οικοδομικές άδειες (υπόθεση 4252/1999). Έχοντας δημιουργήσει πρόσβαση στα αγροτεμάχια, οι εν λόγω ιδιοκτήτες έλαβαν επιδότηση για την κατασκευή αγροτοτουριστικών εγκαταστάσεων.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ύστερα από πολύμηνη αλληλογραφία με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες και πραγματοποίηση αυτοψίας διαπίστωσε ότι:

α) Η διάνομιση του δρόμου δεν είναι νόμιμη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο Ε.10 του άρθρου 2 του ΠΔ της 13.10.1988, ενώ πραγματοποιήθηκε σε περιοχή με ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας του περιβάλλοντος (Ζώνη Οικιστικού Ελέγχου, αμμοθίνες κ.λπ.).

β) Η Κοινότητα Βίβλου εξέδωσε ψευδείς, όπως φαίνεται, δηλώσεις, «βεβαιώνοντας» την ύπαρξη του δρόμου από παλιά, ενώ έχει διαπιστωθεί και παραποίηση εγγράφου, συμβάλλοντας έτσι στην παράτυπη ένταξη της περιοχής στο πρόγραμμα αγροτουρισμού.

γ) Το Πολεοδομικό Γραφείο Νάξου δεν έλεγξε τους φακέλους που είχαν υποβληθεί για την έκδοση των οικοδομικών αδειών. Παράλληλα έχουν τελεστεί οικοδομικές αυθαιρεσίες που παραβιάζουν τους όρους της ζώνης προστασίας. Εκθέσεις αυτοψίας διαπίστωναν αυθαίρετες κατασκευές, αλλά ουδέποτε κοινοποιήθηκαν, λόγω παρέμβασης του επάρχου Νάξου. Σε άλλη περίπτωση δόθηκε εξαίρεση από την κατεδάφιση τμήματος οικοδομής (ως μικροπαράβαση), χωρίς να πληρούνται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις.

δ) Η Διεύθυνση Προγραμματισμού του Υπουργείου Γεωργίας δεν έχει προβεί σε καμία ενέργεια προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα των εγκρίσεων των επιδοτήσεων. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι ένας από τους πολίτες που έχει λάβει επιδότηση δεν μπορεί να θεωρηθεί αγρότης, ενώ παράλληλα δεν γίνεται σωστή διαχείριση των υδάτινων πόρων.

ε) Δεν ζητήθηκε προέγκριση από τον ΕΟΤ για τα τουριστικά καταλύματα, αν και απαιτείται από τον σχετικό νόμο.

στ) Σε καμία από τις δύο παραπάνω περιπτώσεις δεν εξετάστηκαν οι περιβαλλοντικές παράμετροι, ενώ διαπιστώνεται αδικαιολόγητη καθυστέρηση εφαρμογής των προτάσεων της ειδικής χωροταξικής μελέτης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη συνέταξε σχετικό πόρισμα, όπου παρουσιάζονται οι πράξεις κακοδιοίκησης που διαπιστώθηκαν και προτείνεται:

- Να αποκατασταθεί το τοπίο στην περιοχή της Πλάκας και στους χώρους που έχουν διαμορφωθεί μέσα στη ζώνη των 100 μ. από τον αιγιαλό. Να αποτραπεί στο μέλλον κάθε ενέργεια που θα προσβάλλει το περιβάλλον.

- Αφού προηγηθεί συνεννόηση με την Κτηματική Υπηρεσία Κυκλάδων για την οριοθέτηση του αιγιαλού, να γίνουν νέες αυτοψίες στα κτίρια που έχουν κτιστεί σε απόσταση μικρότερη των 100 μ. από αυτόν.

- Να ανακληθεί η απόφαση «εξαίρεσης από κατεδάφιση ως μικροπαράβαση» και να εξεταστεί το θέμα της επιχωμάτωσης.

- Να εξεταστεί το θέμα της αρτιότητας των οικοπέδων με βάση τα συμβόλαιά τους και τον καθορισμό παλαιού αιγιαλού.

- Να αποδοθούν οι ευθύνες που απορρέουν από την παραποίηση της αρ. 128/31.3.97 βεβαίωσης της Κοινότητας Βίβλου.

- Να επανεξεταστεί το κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις επιχορήγησης των αγροτουριστικών καταλυμάτων τόσο από το Υπουργείο Γεωργίας όσο και από τον ΕΟΤ.

- Να γίνει ουσιαστικός έλεγχος των Σχεδίων Βελτιώσεων και να διαπιστωθεί η εν δυνάμει υλοποίηση του μη αγροτουριστικού μέρους των Σχεδίων Βελτιώσεων.

Επειδή από τα στοιχεία της υπόθεσης εικάζεται ότι οι παράτυπες αυτές επιδοτήσεις δεν είναι οι μοναδικές που έχουν τελεστεί στην περιοχή, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε τη συνδρομή του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης για τον έλεγχο του τρόπου λειτουργίας των αρμόδιων υπηρεσιών της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.3 ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ

3.3.1 Εφαρμογή πολεοδομικών σχεδίων

3.3.1.1 Αποζημίωση για μεταβίβαση ιδιοκτησίας λόγω ρυμοτόμησης

Φορέας: Δήμος Αχαρνών Αττικής

Πολίτης ζήτησε από τον Δήμο Αχαρνών Αττικής να δεσμευθεί εγγράφως ότι θα καταβάλει το ποσό της αποζημίωσης για τη μεταβίβαση της ιδιοκτησίας του λόγω ρυμοτόμησης (υπόθεση 2299/1999). Ήδη είχε υπογραφεί η σχετική συμβολαιογραφική πράξη και ο δήμος, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, είχε συμφωνήσει με τη ρύθμιση αυτή. Ωστόσο, ο δήμος επικατέστηκε οικονομική αδυναμία να εκπληρώσει τη συμβατική του υποχρέωση και εξάρτησε την αιτούμενη καταβολή από την επικείμενη λήψη δανείου.

Με επιστολές που κοινοποιήθηκαν στον Νομάρχη Ανατολικής Αττικής και στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στον Δήμο Αχαρνών, ζητώντας τη διευθέτηση της εκκρεμότητας. Τελικά, ύστερα από συνεχείς τηλεφωνικές επικοινωνίες με τον πρόεδρο του Δημοτικού Συμβουλίου και τον Δήμαρχο Αχαρνών αλλά και ύστερα από νέες επιστολές, ο ενδιαφερόμενος έλαβε τα χρήματα της αποζημίωσης στις 30 Μαΐου 2000.

3.3.1.2 Παράλειψη του ΥΠΕΧΩΔΕ να εκδώσει πράξη βεβαίωσης της ανάκλησης απαλλοτριώσεως

Φορείς: Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού ΥΠΕΧΩΔΕ - Τμήμα Πολεοδομικών Σχεδίων και Κανόνων Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης

Η αρ. 5250/1996 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας επιτάσσει την ανάκληση απαλλοτριώσεως ενός ακινήτου λόγω ρυμοτομίας. Για την εκτέλεση της απόφασης αυτής επιβάλλεται η έκδοση ρητής πράξης της αρμόδιας διοικητικής αρχής που θα ανακαλεί τη ρυμοτομική απαλλοτριώση. Επί πέντε έτη η απόφαση αυτή δεν έχει εκτελεστεί (υπόθεση 7717/2000). Η υποχρέωση της διοίκησης να άρει την αναγκαστική απαλλοτριώση δεν αναιρείται από το ότι απαιτείται επιπλέον η τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου, διότι η τροποποίηση με σκοπό την άρση της απαλλοτριώσεως είναι υποχρεωτική για τη διοίκηση.

Εξάλλου, και το έγγραφο αρ. 29/014/15809/ΠΣΚ/85/5.5.97 του Τμήματος Πολεοδομικών Σχεδίων και Κανόνων της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης προτείνει στην αρμόδια υπηρεσία την τροποποίηση των όρων δόμησης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ενημέρωσε την εμπλεκόμενη υπηρεσία ότι βρίσκεται στο στάδιο σύνταξης ειδικής έκθεσης σχετικά με τις αθέμιτες ή καταχρηστικές δεσμεύσεις ιδιοκτησίας από το δημόσιο και τις εξομοιούμενες με αυτό υπηρεσίες. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.3.1.3 Υπερπεντηκονταετής δέσμευση ακινήτου

Φορείς: Δήμος Πειραιά - ΥΠΕΧΩΔΕ

Ακίνητο στην περιοχή της Καστέλλας του Δήμου Πειραιά (υπόθεση 15797/2000) τελούσε υπό απαλλοτριώση από το 1928 έως το 1981, όταν και αποδεσμεύθηκε με την αρ. 689/1981 απόφαση του ΣτΕ. Ωστόσο, οι προσπάθειες του ιδιοκτήτη να κάνει χρήση του συνταγματικού του δικαιώματος στην ιδιοκτησία, προχωρώντας σε ανέγερση νόμιμης κατασκευής, προσέκρουσαν σε απαγορευτικές ενέργειες του Δημάρχου Πειραιά, υπαλλήλων του Πολεοδομικού Γραφείου του Δήμου Πειραιά και του Υφυπουργού ΥΠΕΧΩΔΕ, κατά παραβίαση των άρθρων 17 και 95 του Συντάγματος.

Διαπιστώνεται η κατ' επανάληψη και με πρόθεση παραβίαση του άρθρου 95, παράγρ. 5 του Συντάγματος, το οποίο αναφέρεται στην υποχρέωση συμμόρφωσης με τις αποφάσεις του ΣτΕ, αλλά και του άρθρου 50, παράγρ. 4 του ΠΔ

18/1989 το οποίο ορίζει ότι «...οι διοικητικές αρχές, σε εκτέλεση της υποχρέωσής τους κατά το άρθρο 95, παράγρ. 5 του Συντάγματος, πρέπει να συμμορφώνονται ανάλογα με κάθε περίπτωση, με θετική ενέργεια προς το περιεχόμενο της απόφασης του Συμβουλίου, ή να απέχουν από κάθε ενέργεια που είναι αντίθετη προς όσα κρίθηκαν από αυτό. Ο παραβάτης, εκτός από τη δίωξη κατά το άρθρο 259 του Ποινικού Κώδικα, υπέχει και προσωπική ευθύνη για αποζημίωση...».

Κατά το διάστημα 1987-1997 ο πολίτης αναγκάστηκε να προσφύγει πέντε φορές στο ΣτΕ, το οποίο με τις αρ. 4913/1988, 2109/1991, 408/1992, 4708/1995 και 4795/1997 αποφάσεις του ακύρωσε παράνομες πράξεις του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Δήμου Πειραιά. Το 1998 το συγκεκριμένο ακίνητο δεσμεύθηκε εκ νέου με το ΠΔ 25.9.1998. Κατά την επεξεργασία του εν λόγω προεδρικού διατάγματος, το ΣτΕ διαπίστωσε τη δυνατότητα και την πρόθεση του Δήμου Πειραιά να συμμορφωθεί με τις προηγούμενες αποφάσεις του ΣτΕ και να προβεί σε άμεση καταβολή της χρηματικής αποζημίωσης που του αναλογούσε μετά τη δημοσίευση του ΠΔ. Ωστόσο, από τη διερεύνηση της υπόθεσης προκύπτει ότι στην πραγματικότητα, η εγγραφή πιστώσεων στον προϋπολογισμό του Δήμου Πειραιά για την απαλλοτρίωση του ακινήτου έγινε αποκλειστικά προκειμένου να παρακαμφθούν οι αποφάσεις του ΣτΕ και να επαναδεσμευθεί το ακίνητο. Αυτό επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι ο δήμος δεν έχει προχωρήσει σε καμία ενέργεια για την αποκατάσταση της νομιμότητας, εξακολουθώντας να διατηρεί το ακίνητο υπό δέσμευση.

Αποτέλεσμα των επανειλημμένων παρανομιών της διοίκησης είναι η κατασκευή να παραμένει ημιτελής από τα μέσα της δεκαετίας του 1980, οδηγώντας έτσι τον πολίτη σε οικονομική καταστροφή. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο Δήμος Πειραιά επιμένει ότι η παρούσα κατάσταση είναι απολύτως νόμιμη, παρά τις έγγραφες οδηγίες του ΥΠΕΧΩΔΕ για το αντίθετο. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.4 ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΕΙΣ

3.4.1 Άλλες περιπτώσεις

3.4.1.1 Μη τήρηση όρων συμβολαίων από τον ΕΟΤ *Φορέας: ΕΟΤ*

Ο ΕΟΤ έλαβε έναντι ενοικίου την επικαρπία δύο πυργόσπιτων στο χωριό Βάθια Μάνης για συνολικό διάστημα 20 ετών, αναλαμβάνοντας την υπο-

χρέωση να προβεί στην αναστήλωση και την ανακαίνισή τους (υπόθεση 4722/1999).

Με βάση τα συμβόλαια, η εκμετάλλευση του δικαιώματος της επικαρπίας των δύο πυργόσπιτων από τον ΕΟΤ συντελέστηκε σε δύο φάσεις των δέκα ετών. Κατά την πρώτη φάση, ο ΕΟΤ αναλάμβανε την υποχρέωση να αναστηλώσει και να ανακαινίσει τα πυργόσπιτα, να τα εκμεταλλευθεί και να τα επιστρέψει στους νόμιμους ιδιοκτήτες τους μετά την πάροδο δέκα ετών.

Μετά την παρέλευση της πρώτης δεκαετίας το ένα ακίνητο, ενώ είχε παραδοθεί στον ΕΟΤ κατοικήσιμο και σε καλή κατάσταση, δεν ήταν πλέον κατοικήσιμο, λόγω κακής συντήρησης κατά αθέτηση της οικείας συμβατικής υποχρέωσης του ΕΟΤ. Η ανανέωση του συμβολαίου για άλλα δέκα έτη επιτεύχθηκε μετά τη διαβεβαίωση του ΕΟΤ ότι οι εργασίες ανακαίνισης θα ολοκληρώνονταν κατά τη δεύτερη δεκαετία και ότι με την παρέλευσή της τα ακίνητα θα παραδίδονταν στον ιδιοκτήτη πλήρως ανακαινισμένα και με τον εξοπλισμό που προέβλεπε η αρχική σύμβαση. Σήμερα όμως, και μετά την παρέλευση σχεδόν τριών ετών από τη λήξη και της παράτασης άσκησης του δικαιώματος της επικαρπίας, τα δύο πυργόσπιτα βρίσκονται σε πολύ κακή κατάσταση. Ο ΕΟΤ φέρεται να έχει αθετήσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις και επιπροσθέτως να μην αποζημιώνει τους ιδιοκτήτες.

Η Διεύθυνση Εποπτείας Διαχείρισης της Περιουσίας του ΕΟΤ δηλώνει ότι το ύψος της αποζημίωσης δεν έχει οριστικοποιηθεί. Έπειτα από έγγραφο του Συνηγούρου του Πολίτη προς τη Διεύθυνση Οικονομικών του ΕΟΤ, η Αρχή ενημερώθηκε ότι η χρηματοδότηση του έργου δεν εγκρίθηκε μεν από το ΥΠΕΘΟ, αλλά ότι θα καταβληθεί προσπάθεια εκταμίευσης του ποσού από τον τακτικό προϋπολογισμό του ΕΟΤ.

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης αυτής διαπιστώθηκε ότι εκκρεμούν και άλλες παρόμοιες υποθέσεις. Το ύψος αυτών των μισθωμάτων και αποζημιώσεων εκτιμάται σε 150.000.000 δρχ. περίπου, ποσόν που ο τακτικός προϋπολογισμός του ΕΟΤ μάλλον δεν μπορεί να καλύψει.

Ας σημειωθεί ότι αντίστοιχες περιπτώσεις στα Μεσσήνια έχουν επιλυθεί υπέρ των ιδιοκτητών. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.5 ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

3.5.1 Επικινδυνότητα κοινοτικού δρόμου *Φορέας: Δήμος Θιναλίου - Περιφέρεια Ιονίων νήσων*

Πολίτης διαμαρτύρεται για την καταστροφή και την επικινδυνότητα του κοινοτικού δρόμου που οδηγεί

στον συνοικισμό Πόρτες Περίθειας του Νομού Κέρκυρας, λόγω της παράνομης λειτουργίας λατομείου (υπόθεση 1827/1999). Για το θέμα της παράνομης λειτουργίας του λατομείου έχει εκδοθεί έκθεση έρευνας-ελέγχου από το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και έχει επιληφθεί η δικαιοσύνη. Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη αφορά το θέμα της επικινδυνότητας του δρόμου, η οποία αναφέρεται στην έκθεση του Σώματος Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης καθώς και από άλλες αρμόδιες υπηρεσίες. Μετά την αρχική διερεύνηση της υπόθεσης, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε τις από 11.5.1999, 18.6.1999 και 10.8.1999 επιστολές προς τον Δήμαρχο Θιναλίου, τις από 11.5.1999 και 18.6.1999 επιστολές προς τον Νομάρχη Κέρκυρας, καθώς και τις από 10.9.1999, 3.11.1999, 23.2.2000 και 31.5.2000 επιστολές προς τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Ιονίων νήσων. Επίσης, ενημερώθηκε σχετικά και το Υπουργείο Εσωτερικών με την από 18.9.2000 επιστολή του Συνηγόρου του Πολίτη. Παράλληλα έγινε προσπάθεια επίλυσης του προβλήματος μέσω τηλεφωνικών επικοινωνιών με τον Δήμαρχο Θιναλίου στις 2.6.1999, με μηχανικό του δήμου στις 18.6.1999, με τον Γενικό Διευθυντή της Περιφέρειας στις 7.7.1999, με τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας στις 19.10.1999 και με τον Γενικό Διευθυντή της Περιφέρειας στις 26.11.1999, 11.1.2000 και 10.5.2000. Απεστάλησαν δηλαδή δέκα επιστολές και πραγματοποιήθηκαν τουλάχιστον επτά τηλεφωνικές επικοινωνίες. Η νομαρχία δήλωσε αναρμόδια, ισχυριζόμενη ότι ο δρόμος ανήκει στον δήμο.

Ο δήμαρχος περιέλαβε την επισκευή του δρόμου στο τεχνικό πρόγραμμα του 2000 με μειωμένο προϋπολογισμό, χωρίς να έχει προηγηθεί οποιαδήποτε εργασία επισκευής. Από όσο έχει γίνει γνωστό στον Συνήγορο του Πολίτη, δεν είχαν γίνει εργασίες αποκατάστασης του δρόμου έως και τις 31.12.2000. Επισημαίνεται ότι το πρόβλημα είναι γνωστό από τον Οκτώβριο του 1995 (έγγραφο με αρ. πρωτ. 6622/30.10.95 της Νομαρχίας Κέρκυρας, έγγραφα του Σώματος Ελεγκτών [7.2.1996] και έγγραφα της Περιφέρειας [2007/7.3.96, 4702/25.6.96]).

Συνέπεια όλων αυτών είναι ότι οι πολίτες ταλαιπωρούνται εδώ και πολύ καιρό, ενώ ο δήμος συνεχίζει να αγνοεί τόσο τις προσπάθειες επίλυσης του θέματος από τον Συνήγορο του Πολίτη όσο και τις επανειλημμένες παρεμβάσεις της Περιφέρειας.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας και από το Υπουργείο Εσωτερικών τον πειθαρχικό έλεγχο του δημάρχου,

α) για «μη συνεργασία κατά τη διεξαγωγή έρευνας»,

β) για παραβίαση του άρθρου 24 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, ο οποίος ορίζει ότι ο δήμος έχει την ευθύνη για την κατασκευή, τη συντήρηση και τη λειτουργία των «...έργων δημοτικής και κοινοτικής οδοποιίας...», και

γ) για την καθυστέρηση ολοκλήρωσης του έργου, με αποτέλεσμα να τίθεται σε κίνδυνο η σωματική ακεραιότητα –ενδεχομένως και η ζωή– των πολιτών.

Έως τις 31.12.2000 δεν είχε κοινοποιηθεί στον Συνήγορο του Πολίτη οποιαδήποτε τέτοια ενέργεια. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.6 ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

3.6.1 Διατηρητέα κτίρια

3.6.1.1 Υποστύλωση ετοιμόρροπων κτιρίων του Υπουργείου Πολιτισμού προς αποφυγήν βλαβών σε όμορο κτίριο

Φορείς: Διεύθυνση Πολιτιστικών Κτιρίων και Αναστηλώσεως Νεωτέρων Μνημείων Υπουργείου Πολιτισμού - Μουσείο Λαϊκής Τέχνης

Δύο ετοιμόρροπα κτίρια ιδιοκτησίας του Υπουργείου Πολιτισμού (ΥΠΠΟ) επί της οδού Ραγκαβά 3 και 5 στη συνοικία της Πλάκας στην Αθήνα υπέστησαν κατάρρευση της εξωτερικής τοιχοποιίας από τον σεισμό της 7ης Σεπτεμβρίου 1999, με συνέπεια να προξενηθούν σοβαρές βλάβες σε όμορη κατοικία (υπόθεση 9363/1999).

Η χρήση των κτιρίων είχε παραχωρηθεί στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, το οποίο ισχυρίστηκε ότι ήταν αδύνατη η έναρξη οποιασδήποτε εργασίας, με το επιχείρημα ότι εντός του ακινήτου διέμεναν καταληψίες, η διοικητική αποβολή των οποίων θα ήταν χρονοβόρα.

Το ίδιο επιχείρημα προβλήθηκε και στα απαιτητικά έγγραφα της Διεύθυνσης Αναστηλώσεως Νεωτέρων Μνημείων, τα οποία παρέπεμπαν στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, θέτοντας έτσι θέμα αρμοδιότητάς του ως προς την εκκένωση των κτιρίων.

Μετά την επανειλημμένη ανταλλαγή εγγράφων μεταξύ του Συνηγόρου του Πολίτη και της Διεύθυνσης Αναστηλώσεως Νεωτέρων Μνημείων, το ΥΠΠΟ προέβη τελικά σε μερική υποστύλωση.

Στις 19.5.2000 πραγματοποιήθηκε αυτοψία από κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη, παρουσία και υπαλλήλων του ΥΠΠΟ. Διαπιστώθηκε ότι οι υποστυλωτικές εργασίες ήταν ανεπαρκείς και η στατική τους κατάσταση επικίνδυνη. Από τη Διεύ-

θυνη Αναστηλώσεως Νεωτέρων Μνημείων προτάθηκε η κατεδάφιση των εναπομεινάντων τμημάτων των κτιρίων, για την οποία όμως απαιτούνταν έγκριση από τον Τομέα Αποκατάστασης Σεισμοπλήκτων Αθηνών. Την 1.6.2000 εκδόθηκε πρωτόκολλο κατεδάφισης.

3.7 ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΑΔΕΙΕΣ - ΑΥΘΑΙΡΕΤΑ

3.7.1 Αυθαίρετα κτίσματα σε κοινόχρηστους χώρους

3.7.1.1 Αυθαίρετο κτίσμα σε χώρο πρασίνου
Φορείς: Νομαρχία Ανατολικής Αττικής - Κοινότητα Νέας Πεντέλης - Αστυνομικό Τμήμα Πεντέλης - ΔΕΗ - Πολεοδομία Ανατολικής Αττικής

Στην οδό 25ης Μαρτίου της Κοινότητας Νέας Πεντέλης έχει ανεγερθεί παράνομο κτίσμα σε έκταση που, με βάση το ισχύον ρυμοτομικό σχέδιο (ΦΕΚ 36/Δ/26.1.56), προβλέπεται ως χώρος πρασίνου (υπόθεση 12460/1999).

Αφού δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί η διαδικασία απαλλοτρίωσης, η εν λόγω έκταση είναι ιδιωτική. Πλην όμως έχει καταπατηθεί από τρίτο ιδιώτη, ο οποίος, εκτός από την αυθαίρετη κατοικία έχει παράνομα εγκαταστήσει δεξαμενή αερίου, ενώ έχει γεμίσει με μπάζα τη γύρω περιοχή. Η κατοικία ηλεκτροδοτείται παράνομα από παρακείμενο κοινοτικό πυλώνα φωτισμού και, παρ' ότι η κοινότητα γνωρίζει επισήμως για τη ρευματοκλοπή από το 1994, δεν έχει προβεί σε καμία ενέργεια. Ομοίως, η ύδρευση της κατοικίας γίνεται από παρακείμενο δημοτικό κρουνό, αλλά η κοινότητα και πάλι δεν αντιδρά. Τέλος, οι περίοικοι έχουν καταγγείλει στην αστυνομία ότι ο καταπατητής τους τρομοκρατεί, ενώ στον Συνήγορο του Πολίτη κατατέθηκαν και κάλυκες από σκάγια.

Αν και γνωρίζουν τις παράνομες αυτές ενέργειες και καταστάσεις, οι εμπλεκόμενες δημόσιες υπηρεσίες επιδεικνύουν ανεξήγητη αδράνεια που εγείρει εύλογα ερωτήματα ως προς τους λόγους που καθιστούν εφικτή την κάλυψη της εμφανούς παρανομίας από τους αρμοδίους. Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ζητήσει από τη νομαρχία να ενεργοποιήσει τις αρμόδιες υπηρεσίες (πολεοδομία, αστυνομία κ.λπ.), ώστε να σταματήσει πλέον η αμοιβαία μετάθεση ευθυνών και να επιβληθεί η έννομη τάξη. Αυτό συνεπάγεται την κατεδάφιση του αυθαίρετου, τον καθαρισμό της έκτασης από τα μπάζα, την απόδοσή της στην κοινή χρήση ως χώρου πρασίνου και, τέλος, την εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας στους περιοίκους. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.7.2 Αυθαίρετα εντός σχεδίου

3.7.2.1 Αυθαίρετη κατασκευή σε ιδιωτικό δρόμο
Φορέας: Νομαρχία Αθηνών

Το 1986 διαπιστώθηκε η ύπαρξη αυθαίρετα κατασκευασμένου χώρου στάθμευσης αυτοκινήτου (γκαράζ) σε ιδιωτικό δρόμο του Δήμου Νέου Ηρακλείου. Επισημαίνεται ότι η αρ. 5492/1995 απόφαση του ΣτΕ διατάσσει την κατεδάφιση του κτίσματος αυτού, αλλά ουδέποτε υλοποιήθηκε από τις αρμόδιες υπηρεσίες της νομαρχίας (υπόθεση 428/1999).

Η ύπαρξη αυθαίρετου κτίσματος στο μέσον ιδιωτικής οδού δημιουργεί στους ενοίκους των παρακείμενων κατοικιών γενικότερο πρόβλημα πρόσβασης, αλλά και απορροής των όμβριων υδάτων κατά τους χειμερινούς μήνες. Παρά ταύτα, η Νομαρχιακή Επιτροπή της Νομαρχίας Αθηνών έλαβε την αρ. 2/1996 απόφαση, με την οποία ουσιαστικά ανεστάλη η εφαρμογή της νομοθεσίας σχετικά με τις κατεδαφίσεις των αυθαίρετων κατασκευών. Η Νομαρχία Αθηνών ουδέποτε απάντησε επί της ουσίας στα ερωτήματα που της έθεσε ο Συνήγορος του Πολίτη, ενώ το επιχείρημα της έλλειψης μέσων και πόρων που επικαλέστηκε η υπηρεσία δεν συνοδεύθηκε από σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Συναφώς επισημαίνεται ότι η *Ετήσια έκθεση 1998* του Συνηγόρου του Πολίτη (βλ. σ. 88) ανέδειξε τα προβλήματα που συνδέονται με την αναποτελεσματική χρήση δημόσιων πόρων μέσω των διαδικασιών των εργολαβιών που αφορούν τέτοιες περιπτώσεις.

Μετά τη διαπίστωση της αρνητικής στάσης της Νομαρχίας Αθηνών, ο Συνήγορος του Πολίτη ενημέρωσε τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής και ζήτησε την παρέμβασή του. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.7.2.2 Ανεκτέλεστη δικαστική απόφαση κατεδάφισης αυθαίρετης κατασκευής
Φορείς: Νομαρχία Κυκλάδων - Πολεοδομικό Γραφείο Άνδρου

Παρά την ύπαρξη σχετικής δικαστικής απόφασης για κατεδάφιση αυθαίρετου κτίσματος στον Άγιο Νικόλαο Γαυρίου, η Νομαρχία Κυκλάδων και το Πολεοδομικό Γραφείο Άνδρου αρνήθηκαν να προχωρήσουν στην εφαρμογή της, με αποτέλεσμα να παραμείνει ανεκτέλεστη από το 1994 (υπόθεση 736/1998).

Ο Συνήγορος του Πολίτη επικοινωνήσε επανειλημμένα με τους δύο παραπάνω αρμοδίους φορείς, οι οποίοι όμως, επικαλούμενοι έλλειψη πόρων, δήλωσαν αδυναμία εκτέλεσης της δικαστικής απόφασης. Προκειμένου να εκλείψει η προσηματική αυτή δικαιολογία (το απαιτούμενο ποσόν εί-

ναι πολύ μικρό), ο Συνήγορος του Πολίτη μερίμνησε ώστε να εγκριθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ πίστωση. Στις 19.5.2000 τα απαραίτητα κονδύλια διατέθηκαν στη νομαρχία.

Όμως έκτοτε, και παρά τις προσπάθειες δύο ετών (15 επιστολές και μεγάλος αριθμός τηλεφωνημάτων), η παρανομία διαιωνίζεται. Ο Συνήγορος του Πολίτη διαπιστώνει παράλληλα άρνηση συνεργασίας των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης κατά το στάδιο της διερεύνησης της υπόθεσης (υπερβολική καθυστέρηση στην ανταπόκριση, παρελκυστική τακτική, προχρονολογημένα έγγραφα κ.λπ.).

Από τη χαρακτηριστική αυτή υπόθεση ενισχύεται η γενικότερη διαπίστωση ότι οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, φοβούμενες προφανώς το πολιτικό κόστος, απέχουν εκ συστήματος από την άσκηση του οφειλόμενου ελέγχου, συμβάλλοντας έτσι αποφασιστικά στην παγίωση της κοινής πεποίθησης ότι η παρανομία επιβραβεύεται. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.7.3 Αυθαίρετες κατασκευές σε δάσος

3.7.3.1 Παράνομη λειτουργία εταιρείας σε δημόσια δασική-αναδασωτέα έκταση
Φορείς: Διεύθυνση Δασών Περιφέρειας Αττικής- Υπουργείο Ανάπτυξης - Οργανισμός Αθήνας - Νομαρχία Αθηνών

Έχει ζητηθεί (υπόθεση 9703/1999) η διοικητική αποβολή εταιρείας από τη δημόσια δασική-αναδασωτέα έκταση του κτήματος Ομορφοκλησιάς στα Τουρκοβούνια (Βεΐκου). Η έκταση αυτή ορίζεται βόρεια από τα διοικητικά όρια του Δήμου Γαλατσίου και του Δήμου Νέας Ιωνίας (οδός Καποδιστρίου), νότια από την οδό Πρωτοπαπαδάκη, ανατολικά από την κορυφογραμμή που συνορεύει με τους Δήμους Ψυχικού και Φιλοθέης και δυτικά από τη λεωφόρο Ομορφοκλησιάς.

Με την αρ. 1077/1979 απόφαση του Υπουργείου Βιομηχανίας αφαιρέθηκε από την εν λόγω εταιρεία η άδεια λειτουργίας, επειδή δεν πληρούσε τις νόμιμες προϋποθέσεις. Με την 1147/1994 απόφαση του Νομάρχη Αθηνών η περιοχή αυτή κηρύχθηκε αναδασωτέα, ενώ στη συνέχεια, με δικαστική απόφαση (Πολ. Πρ. Αθηνών 2889/1999) και σχετική απόφαση του Δασάρχη Αθηνών, κατοχυρώθηκε ο δασικός και αναδασωτέος χαρακτήρας της έκτασης.

Παρά τις παραπάνω αποφάσεις, η εταιρεία εξακολουθεί απρόσκοπτα να ασκεί τις δραστηριότητές της. Παράλληλα, από τη Διεύθυνση Πολεοδομίας της Νομαρχίας Αθηνών έχουν βεβαιωθεί κατά της εταιρείας πολεοδομικές παραβάσεις και αυθαίρετες κατασκευές.

Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης διαπιστώθηκε η έκδοση του αρ. 1196/26.10.99 εγγράφου

της Διεύθυνσης Δασών της Περιφέρειας Αττικής, με το οποίο η εταιρεία καλούνταν να κατεδαφίσει τις αυθαίρετες κατασκευές και να απομακρύνει τα μπάζα. Η μη συμμόρφωσή της όμως δεν προκάλεσε την έκδοση της σχετικής απόφασης κατεδάφισης, όπως επιβάλλει ο νόμος. Κατά της εταιρείας έχει εκδοθεί πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής (2/14.2.00), το οποίο επίσης δεν εκτελέστηκε.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επιμένει στην εκτέλεση του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής, στην κατεδάφιση των αυθαίρετων κατασκευών, καθώς και στην αποκατάσταση του δασικού και αναδασωτέου χαρακτήρα της έκτασης. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.7.4 Αυθαίρετες κατασκευές σε αιγιαλούς και παραλίες

3.7.4.1 Έκδοση παράνομης οικοδομικής άδειας σε αρχαιολογικό χώρο, χωρίς τήρηση της προβλεπόμενης από τον νόμο απόστασης από τον αιγιαλό

Φορείς: 4η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων - Γραμματεία Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου - Κτηματική Υπηρεσία Δωδεκανήσου, Κτηματολόγιο Κω-Λέρον - Πολεοδομικό Γραφείο Κω, Τμήμα Ναυτιλιακών Μελετών, Τμήμα Αιγιαλού - ΓΕΝ, Υδρογραφική Υπηρεσία

Η αρ. 27/1996 οικοδομική άδεια εκδόθηκε παράνομα για κτίσμα σε έκταση που αποτελούσε αρχαιολογικό χώρο. Επιπλέον, δεν τηρήθηκε η νόμιμη απόσταση από τον αιγιαλό, ενώ η χάραξη του αιγιαλού δεν ανταποκρίνεται στο πραγματικό όριό του (υπόθεση 5798/1999).

Στα Δωδεκάνησα ισχύει διαφορετικό νομικό καθεστώς που ορίζει τους κοινόχρηστους χώρους οι οποίοι προκύπτουν από τον καθορισμό του αιγιαλού. Σύμφωνα με τον ορισμό αυτόν, στην προκειμένη περίπτωση δεν έχει τηρηθεί η απόσταση από τη γραμμή αιγιαλού. Η απόκλιση από τις επιταγές του νόμου έγινε με επίκληση υπουργικής απόφασης που συγκρούεται με τον νόμο.

Η αιτιολόγηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου (ΚΑΣ) που αφορά τη δυνατότητα οικοδόμησης επί των αρχαιολογικών ευρημάτων δεν είναι επαρκής, ενώ η αρμόδια Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων έχει προβεί σε τεκμηριωμένη εισήγηση, ζητώντας την απαλλοτρίωση της έκτασης.

Επισημαίνεται ότι η μελέτη του κτιρίου δεν εκπονήθηκε σε συνεργασία με την Αρχαιολογική Υπηρεσία, όπως όριζε η απόφαση του ΚΑΣ. Το κτίμα αρχικά ανήκε στο δημόσιο, όμως κατά τον χρόνο αγοράς του δεν φαίνεται να υπήρχε πρόβλημα ως προς το θέμα της κυριότητας. Ωστόσο,

για λόγους που σχετίζονται με υποθήκες και κατασχέσεις υπέρ του δημοσίου, δεν είναι σαφές ότι ήταν δυνατή η μεταβίβαση.

Τέλος, ο αιγιαλός δεν έχει οριοθετηθεί σωστά και το τοπίο δεν προστατεύεται. Με το συμπέρασμα αυτό συμφωνεί και η Υδρογραφική Υπηρεσία του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού.

Στο πόρισμά του, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει:

α) Σε ό,τι αφορά τα Δωδεκάνησα, η απόσταση των κτισμάτων να λαμβάνεται από τη γραμμή του αιγιαλού, όπως αυτή καθορίζεται για τα Δωδεκάνησα και όχι όπως καθορίζεται για τις άλλες παράλιες περιοχές της χώρας.

β) Νέα οριοθέτηση του αιγιαλού.

γ) Ανάκληση της οικοδομικής άδειας.

δ) Να εξεταστεί εάν το οικοπέδο ή μέρος του ήταν κτήμα κοινής χρήσης ή δημόσιο κτήμα.

ε) Να εξεταστεί η αισθητική των κτιρίων, τόσο σε σχέση με την εγκριθείσα οικοδομική άδεια όσο και με την ένταξη του κτιρίου στον χώρο.

στ) Να ελεγχθούν οι διαμορφώσεις των ακάλυπτων χώρων του οικοπέδου. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.7.4.2 Κατασκευές καθ' υπέρβασην αδειάς

Φορείς: Δήμος Γλυφάδας, Πολεοδομικό Γραφείο Δήμου Γλυφάδας

Πολίτες προσέφυγαν στον Συνήγορο του Πολίτη διαμαρτυρόμενοι για την υπερβολική καθυστέρηση ή την άρνηση εφαρμογής της πολεοδομικής νομοθεσίας από το Πολεοδομικό Γραφείο του Δήμου Γλυφάδας (υποθέσεις 326/1999, 1007/1999, 4714/1999, 4861/1999, 4889/2000, 8107/2000, 11015/2000, 16733/2000). Ο Συνήγορος του Πολίτη επικοινωνήσε τόσο με το Πολεοδομικό Γραφείο όσο και με τον Δήμαρχο Γλυφάδας, ζητώντας στοιχεία, τη διεξαγωγή αυτοψίας σε σειρά ακινήτων, καθώς και την εφαρμογή του νόμου όπου διαπιστώνονταν οικοδομικές και πολεοδομικές παραβάσεις.

Παρά την παρέμβαση και της Διεύθυνσης ΠΕΧΩ της Περιφέρειας Αττικής, δεν απαντήθηκαν επί της ουσίας τα ερωτήματα που έθεσε η Αρχή, ενώ παρατηρήθηκε και το φαινόμενο συστηματικής απροθυμίας των εμπλεκόμενων υπηρεσιών να συνεργαστούν επαρκώς με τον Συνήγορο του Πολίτη. Ενδεικτικά αναφέρεται η μη πραγματοποίηση αυτοψιών που ζητήθηκαν και η ελλιπής καταγραφή των πολεοδομικών παραβάσεων. Η στάση αυτή της διοίκησης παρεμπόδιζε την επίλυση των θεμάτων, ενώ ενίσχυσε την εντύπωση ότι επιχειρείται συγκάλυψη των οικοδομικών ατασθαλιών και καταστρατήγηση των κείμενων διατάξεων.

Ύστερα από την παρατεταμένη άρνηση συνεργασίας που πρόβλεπαν οι εμπλεκόμενοι φορείς, κλιμάκιο ειδικών επιστημόνων του Συνηγόρου του Πολίτη επισκέφθηκε στις 2.6.2000 τις ιδιοκτησίες για τις οποίες υπήρχαν καταγγελίες και κατέγραψε σειρά ορατών παρανομιών. Σε όλες τις οικοδομές διαπιστώθηκε το κλείσιμο μεγάλων τμημάτων της πιλοτής και η μετατροπή της σε χώρους κατοικίας ή καταστημάτων, ενώ παράλληλα είχαν κλειστεί παράνομα πολλοί ημιπαίθριοι χώροι. Οι οικοδομικές εργασίες στις περισσότερες από τις οικοδομές ήταν σε εξέλιξη και, επομένως, δεν ήταν δυνατόν να υποστηριχθεί ότι οι παρανομίες έγιναν εκ των υστέρων και εν αγνοία της επιβλέπουσας υπηρεσίας (π.χ. έκδοση πιστοποιητικών για ηλεκτροδότηση και σύνδεση με δίκτυα παροχών). Εξάλλου, κατά τη διενέργεια των αυτοψιών, το κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη εντυπωσιάστηκε από τον εξαιρετικά μεγάλο αριθμό και άλλων οικοδομών στις οποίες παρατηρήθηκαν οι ίδιες παρανομίες. Δημιουργήθηκε έτσι η πεποίθηση ότι το Πολεοδομικό Γραφείο του Δήμου Γλυφάδας παραβλέπει τα τεκταινόμενα στη ζώνη αρμοδιότητάς του, γεγονός που στοιχειοθετεί τουλάχιστον αδράνεια και παράλειψη εφαρμογής του νόμου. Τα προβλήματα που εμφανίζονται συχνότερα είναι:

α) Το κλείσιμο των ημιπαίθριων χώρων.

β) Η διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου μέχρι και περισσότερο από 1,5 μ. πάνω από το πεζοδρόμιο, χωρίς να συντρέχουν οι απαραίτητες προϋποθέσεις (π.χ. ελάχιστη ή ανύπαρκτη κλίση).

γ) Η μέτρηση του ύψους της οικοδομής από τον διαμορφωμένο χώρο και όχι από το φυσικό έδαφος.

δ) Το κλείσιμο της πιλοτής με ανύψωση της στάθμης από +/- 0,5 μ. έως και 2,4 μ.

ε) Η παράνομη προσθήκη βου ορόφου με το πρόσχημα κατασκευής στέγης.

Οι παρανομίες αυτές, εκτός από τη διαστρέβλωση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος (που σε τελευταία ανάλυση αφορά τους στρουθοκαμηλιζόντες ιδιοκτήτες), δημιουργούν ένα τεράστιο πρόβλημα: ανεπάρκεια χώρων στάθμευσης ΙΧ αυτοκινήτων σε ιδιωτικούς χώρους. Η ευθύνη για τη λύση του προβλήματος αυτού μετατίθεται στο δημόσιο. Έτσι, το ιδιωτικό όφελος του εργολάβου και του υπαλλήλου της πολεοδομίας καλούνται να πληρώσουν οι φορολογούμενοι πολίτες, οι ιδιοκτήτες ΙΧ (που χάνουν χρόνο και χρήμα ψάχνοντας να βρουν θέση στάθμευσης) και το κοινωνικό σύνολο, αφού η άσκοπη περιφορά αυτοκινήτων επιβαρύνει το περιβάλλον με καυσαέρια, ενώ η κατάληψη των πεζοδρομίων από σταθμευμένα ΙΧ καταλύει τις βασικές αστικές υποδομές. Σε ατομι-

κή κλίμακα η ζημιά είναι περιορισμένη, συνολικά όμως δημιουργεί αφόρητες συνθήκες και δραματική υποβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της πόλης. Το πρόβλημα αυτό θα πρέπει να απασχολήσει σοβαρά τις κατ' εξοχήν αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Ο Συνήγορος του Πολίτη απηύθυνε νέα επιστολή προς το Πολεοδομικό Γραφείο Γλυφάδας, ενημερώνοντάς το για τα ευρήματα της αυτοψίας και καλώντας το να προχωρήσει αμέσως στην εντολή διακοπής των οικοδομικών εργασιών στις συγκεκριμένες οικοδομές, στην πραγματοποίηση αυτοψιών και γενικά στην εφαρμογή των όσων προβλέπονται από τον νόμο. Ενημέρωσε δε ότι προτίθεται να διαβιβάσει τα στοιχεία στη διοικητικά προϊσταμένη αρχή για πειθαρχικό έλεγχο, καθώς και στις εισαγγελικές αρχές για διερεύνηση τυχόν ποινικών ευθυνών.

Μετά την επιστολή αυτή, υπάλληλοι του πολεοδομικού γραφείου ανταποκρίθηκαν αμέσως πραγματοποιώντας αυτοψίες, επιβάλλοντας τα προβλεπόμενα πρόστιμα ανέγερσης-διατήρησης και προβαίνοντας, σε πολλές περιπτώσεις, στην κατεδάφιση των παράνομων κατασκευών στις πιλοτές και στους ακάλυπτους χώρους. Ο Συνήγορος του Πολίτη ελπίζει ότι αυτή η συνεργασία θα συνεχιστεί και θα καταστήσει δυνατή την εξέταση πρόσθετων εκκρεμών υποθέσεων που αφορούν το Πολεοδομικό Γραφείο Γλυφάδας.

3.8 ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

3.8.1 Προστασία φυσικού περιβάλλοντος (εθνικά πάρκα, θάλασσα, βιότοποι κ.λπ.)

3.8.1.1 Φράγμα στην περιοχή Αετός Σύρου *Φορείς: Υπουργείο Γεωργίας - Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ*

Από το Υπουργείο Γεωργίας μελετήθηκε και σχεδιάστηκε η κατασκευή φράγματος στην περιοχή Αετός της Απάνω Μεριάς του Δήμου Άνω Σύρου της νήσου Σύρου (υπόθεση 7655/2000) με ύψος 33 μ. και μήκος 215 μ.

Ως σκοπός του έργου δηλώνεται η ύδρευση και η άρδευση του νησιού. Δεν έχει αξιολογηθεί όμως εάν ένα τέτοιο έργο εντάσσεται στην κλίμακα και τις ανάγκες του νησιού, καθώς και η ίδια η σκοπιμότητα του έργου σε σχέση με την αποτελεσματικότητά του. Επιπλέον, είναι προτιμότερο να προληφθούν οι πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις που θα προκληθούν στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής, από το να επιχειρηθεί εκ των υστέρων η αποκατάσταση μιας επέμβασης που θα έχει επιφέρει μη αναστρέψιμες αλλοιώσεις.

Από σχετικές μελέτες (WWF κ.ά.) το μέγεθος του έργου έχει κριθεί υπέρμετρο για τα κλιματολογικά και γεωμορφολογικά δεδομένα της περιοχής. Ειδικότερα, η τοποθεσία που έχει επιλεγεί για το συγκεκριμένο έργο βρίσκεται εντός της ευρύτερης περιοχής, συνολικής έκτασης 700 εκταρίων, η οποία, κατ' εφαρμογήν της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ έχει περιληφθεί στον εθνικό κατάλογο προτεινόμενων περιοχών για ένταξη στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο NATURA 2000 (GR 4220018). Παράλληλα, ολόκληρη η παραπάνω περιοχή περιλαμβάνεται στην ευρύτερη περιοχή (4000 εκταρίων περίπου), η οποία χαρακτηρίζεται ως σημαντική για τα πτηνά περιοχή της Ελλάδας (Important Bird Area). Στην περιοχή απαντώνται πτηνά που προστατεύονται με βάση την οδηγία 79/409/ΕΟΚ «περί διατήρησης αγρίων πτηνών».

Λόγω έλλειψης οδικού δικτύου, η περιοχή είναι η πιο απρόσιτη του νησιού και έτσι η φυσικότητά της διατηρείται σε ικανοποιητικό βαθμό. Σύμφωνα με μελέτη της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας και του Παγκόσμιου Ταμείου για τη Φύση (WWF), η ύπαρξη ανεξερεύνητων σπηλαίων, πηγών, μικρών ρεματιών, παράκτιων υγροτόπων και βράχων αυξάνει την οικολογική και αισθητική αξία της περιοχής. Τα θαλάσσια οικοσυστήματα που γειτονεύουν με αυτήν βρίσκονται σε καλή κατάσταση, αλλά χρειάζονται διαχείριση για να διατηρηθούν. Η αξία των επιμέρους βιοτόπων είναι μεγάλη. Η περιοχή είναι ευαίσθητη και φιλοξενεί πολλά προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας. Συνεπώς, η κατασκευή και η λειτουργία ενός φράγματος τέτοιου μεγέθους θα επιφέρει σημαντικές αλλοιώσεις στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επισήμανε τα παραπάνω στη Διεύθυνση Σχεδιασμού Εγγειοβελτιωτικών Έργων του Υπουργείου Γεωργίας και στην Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ. Οι υπηρεσίες αυτές, ανταποκρινόμενες επέστρεψαν τη μελέτη του έργου στο Υπουργείο Γεωργίας, προκειμένου να εκπονηθεί εκ νέου ό,τι αφορά το μέγεθος του φράγματος, τις εναλλακτικές θέσεις κατασκευής του, καθώς και τους εναλλακτικούς τρόπους άρδευσης και ύδρευσης του νησιού.

Πρόσφατα κοινοποιήθηκε στον Συνήγορο του Πολίτη έγγραφο της Διεύθυνσης Σχεδιασμού Εγγειοβελτιωτικών Έργων του Υπουργείου Γεωργίας προς το ΥΠΕΧΩΔΕ, με το οποίο ανακοινώνεται ότι ύστερα από επανεξέταση του θέματος και συνεργασία με τους μελετητές της τεχνικής μελέτης και της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου, η υπηρεσία επαναδιαβιβάζει τη ΜΠΕ του έργου στο ΥΠΕΧΩΔΕ και ζητάει τον ορισμό συνάντησης προς συζήτηση

μεταξύ των υπηρεσιακών παραγόντων και των μελετητών. Το Υπουργείο Γεωργίας εμμένει στην αρχική του θέση και τονίζει μεταξύ άλλων ότι η σωστή επιτήρηση της εφαρμογής των επανορθωτικών μέτρων και των περιβαλλοντικών όρων μπορεί να διασφαλίσει στο ακέραιο την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή του έργου. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.8.2 Προέγκριση χωροθέτησης, μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (γεωργία - κτηνοτροφία - ιχθυοκαλλιέργειες)

3.8.2.1 Εγκαταστάσεις βουστασίων

Φορείς: Υπηρεσίες Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Καβάλας - Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - ΥΠΕΧΩΔΕ

Πολίτες της Χρυσούπολης Καβάλας διαμαρτυρήθηκαν για την εγκατάσταση βουστασίων δίπλα στη λίμνη Αλατζάγκιολα της Χρυσούπολης Καβάλας (υπόθεση 4792/2000), ζητώντας από τον Συνήγορο του Πολίτη αφενός να ελεγχθεί η νομιμότητα των ενεργειών της διοίκησης σχετικά με την έκδοση των αδειών εγκατάστασης και αφετέρου να διαπιστωθεί εάν έχουν ληφθεί όλα τα απαραίτητα μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος. Παράλληλα, επισήμαναν την έλλειψη μηχανισμών περιβαλλοντικής πληροφόρησης και παρακολούθησης, που επιτάσσει το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, και τη συνακόλουθη απουσία τεκμηριωμένων στοιχείων και δεδομένων, σχετικών με την καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος.

Αφού ήλθε σε επαφή με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ο Συνήγορος του Πολίτη πρότεινε στον Δήμο Χρυσούπολης την καθυστέρηση της έκδοσης των αδειών εγκατάστασης, έως ότου διευκρινιστούν τα ζητήματα νομιμότητας. Η πρότασή του αυτή δεν έγινε αποδεκτή και οι άδειες εκδόθηκαν.

Ο Συνήγορος του Πολίτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η έκδοση των αδειών αποτελεί πράξη κακοδιοίκησης με αποχρώσεις ενδείξεις για τέλεση αξιόποινων πράξεων. Κατέγραψε μάλιστα σωρεία παραλείψεων, οι οποίες δεν αποτελούν εσφαλμένες υπηρεσιακές εκτιμήσεις, αλλά παράνομες ενέργειες εν γνώσει των εμπλεκόμενων υπηρεσιών. Συγκεκριμένα, έκρινε ότι κατά την έκδοση των σχετικών αδειών:

α) Δεν τηρήθηκαν οι προβλεπόμενες από τον νόμο αποστάσεις από τα όρια της πόλης, τη λίμνη και τους υπόλοιπους χώρους ανθρώπινης δραστηριότητας.

β) Δεν τηρήθηκε η διαδικασία προέγκρισης χωροθέτησης.

γ) Δεν τηρήθηκαν τα προβλεπόμενα για την προστασία της περιοχής από τη Συνθήκη Ramsar και αγνοήθηκε το γεγονός ότι η περιοχή εντάσσεται στον κατάλογο «Φύση 2000».

δ) Υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι ο συγκεκριμένος χώρος αποτελεί τμήμα παλαιάς λίμνης, αιγιαλού ή υδροβιότοπου.

ε) Οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες απέκρυψαν την ύπαρξη της λίμνης και επέτρεψαν την ανέγερση των εγκαταστάσεων χωρίς τις σχετικές άδειες. Ως εκ τούτου, κακώς χορηγήθηκαν οι σχετικές άδειες.

Τα φαινόμενα κακοδιοίκησης που διέγνεσε ο Συνήγορος του Πολίτη οφείλονται σε σημαντικό βαθμό στο γεγονός ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες είτε αντιμετώπισαν με μεγάλη βραδύτητα τα διαπιστωμένα προβλήματα, είτε αρνήθηκαν (και συνεχίζουν να αρνούνται) να δώσουν συγκεκριμένες και βιώσιμες λύσεις, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των πραγματικών και νομικών δεδομένων, είτε, τέλος, χορήγησαν στον Συνήγορο του Πολίτη ανακριβή και παραπλανητικά στοιχεία.

Με βάση τα παραπάνω, ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει:

- Την άμεση ανάκληση όλων των σχετικών αποφάσεων και των αδειών ίδρυσης των δύο βουστασίων και την επαναφορά της περιοχής στην προηγούμενη κατάσταση (εγκαταστάσεις, ανάχωμα, γεωργική εκμετάλλευση με επέκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων κ.λπ.). Εάν αποδειχθεί ότι με αποκλειστική ευθύνη των υπηρεσιών παραχωρήθηκαν οι εκτάσεις και επιτράπηκε η ανέγερση των εγκαταστάσεων, πρέπει να ληφθούν μέτρα (εξεύρεση νέου χώρου εγκατάστασης, αποζημίωση κ.λπ.), ώστε να προστατευθούν οι πολίτες που προέβησαν σε επενδυτικές δραστηριότητες ύστερα από γνωμοδοτήσεις και εγκρίσεις των αρμόδιων υπηρεσιών.

- Τον έλεγχο των προϋποθέσεων λειτουργίας των υπόλοιπων εγκαταστάσεων που βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης.

- Την απαγόρευση εγκατάστασης νέων, επιβλαβών για το περιβάλλον εγκαταστάσεων στην περιοχή γύρω από τη λίμνη.

- Τη λήψη όλων των προστατευτικών μέτρων για τη διατήρηση του ευαίσθητου οικοσυστήματος, καθώς και τη σχολαστική τήρηση της προστατευτικής για το περιβάλλον νομοθεσίας.

- Την προώθηση από το ΥΠΕΧΩΔΕ του σχεδίου ΠΔ που αφορά την περιοχή.

- Την αναζήτηση πειθαρχικών και ποινικών ευθυνών των υπαλλήλων και των λειτουργών που ενέχονται στις πράξεις κακοδιοίκησης, δεδομένου ότι όπως αναφέρθηκε παραπάνω προκύπτουν αποχρώσεις ενδείξεις για ποινικά κολάσιμες πράξεις.

Ο Συνήγορος του Πολίτη βρίσκεται σε διαδικασία εκπόνησης σχετικού πορίσματος. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.8.3 Προέγκριση χωροθέτησης, μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων (διαχείριση αποβλήτων)

3.8.3.1 Βιολογικός καθαρισμός οικισμού και εγκαταστάσεων μονάδας της Πολεμικής Αεροπορίας

Φορείς: Διεύθυνση Υγείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας - Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας, Κλάδος Γ', Διεύθυνση Γ5, Τμήμα 4, 116 Πτέρυγα Μάχης Αράξου - Πολεμική Αεροπορία, Διεύθυνση Υποστήριξης, Τμήμα Εγκαταστάσεων

Ύστερα από πενταετή αντιπαράθεση μεταξύ περιβαλλοντικού συλλόγου και των αρμόδιων υπηρεσιών σχετικά με τα απόβλητα εγκαταστάσεων βιολογικού καθαρισμού στην παραλία Καλαμακίου Αχαΐας, η Διεύθυνση Υγείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας εξέδωσε την από 23.10.1986 νομαρχιακή απόφαση, σύμφωνα με την οποία δεν επιτρέπεται η διάθεση των επεξεργασμένων αποβλήτων στη θαλάσσια περιοχή μπροστά από τις εγκαταστάσεις της εν λόγω μονάδας, επειδή η μεν περιοχή παρουσιάζει έντονη τουριστική κίνηση, το δε υπάρχον σύστημα καθαρισμού της μονάδας είναι παλαιό με μειωμένο βαθμό απόδοσης και, επομένως, υφίσταται κίνδυνος θαλάσσιας ρύπανσης. Επιπλέον, προτείνεται προσωρινή λύση έως ότου λειτουργήσει η νέα μονάδα του βιολογικού καθαρισμού, το έργο για την κατασκευή της οποίας έχει δρομολογηθεί, κατά τις διαβεβαιώσεις της Πολεμικής Αεροπορίας.

Ωστόσο, έως σήμερα το έργο δεν έχει κατασκευαστεί και το πρόβλημα εξακολουθεί να υφίσταται. Ύστερα από αλληπάλληλες καταγγελίες του προσφεύγοντος συλλόγου (υπόθεση 3009/1.3.00), στις 24.2.1999 πραγματοποιήθηκε αυτοψία από το Κλιμάκιο Ελέγχου Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΚΕΠΕ) της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, η οποία επιβεβαίωσε την κρισιμότητα της κατάστασης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επικοινωνήσε εγγράφως με τη Διεύθυνση Υγείας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αχαΐας, της οποίας αρμοδιότητα είναι η παρακολούθηση της διάθεσης των αποβλήτων, καθώς και με τη Διοίκηση της 116 ΠΜ, για να επιταχύνει την κατασκευή της μονάδας βιολογικού καθαρισμού.

Ύστερα από τη διερεύνηση των στοιχείων του φακέλου διαπιστώθηκε ότι οι διαδικασίες που

έχουν μέχρι στιγμής ακολουθηθεί είναι υπερβολικά χρονοβόρες και αναποτελεσματικές, για ένα έργο σχετικά μικρού μεγέθους. Οι διαδικασίες αυτές έχουν ήδη διαρκέσει 20 έτη, χωρίς όμως να διασφαλίζουν την υλοποίηση των μέτρων που επιβάλλονται από τον νόμο ή τον έλεγχο των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Σε συνέχεια των εγγράφων της Αρχής, η Διεύθυνση Υγείας πραγματοποίησε αυτοψίες στις 9 και στις 18.5.2000, κατά τις οποίες δεν διαπίστωσε περιβαλλοντικό πρόβλημα. Η Πολεμική Αεροπορία, αξιολογώντας ως ζωτικό το θέμα της διάθεσης των λυμάτων της συγκεκριμένης μονάδας και προκειμένου να προστατευθεί περιβαλλοντικά η ευρύτερη περιοχή, προκήρυξε τον διαγωνισμό του έργου.

Με το από 4.12.2000 έγγραφο του, το Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας ενημέρωσε τον Συνήγορο του Πολίτη ότι το έργο έχει δημοπρατηθεί, η διαδικασία ανάθεσης έχει ολοκληρωθεί και εκτιμάται ότι περί το τέλος του έτους θα αρχίσει η κατασκευή του έργου. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.8.4 Περιβάλλον - Κεραίες κινητής τηλεφωνίας

3.8.4.1 Εγκατάσταση κεραιών κινητής τηλεφωνίας σε κατοικημένες περιοχές
Φορείς: Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών - ΥΠΕΧΩΔΕ - Υπουργείο Υγείας

Στον Συνήγορο του Πολίτη έχει κατατεθεί πλήθος αναφορών σχετικά με την τοποθέτηση κεραιών κινητής τηλεφωνίας. Η παρουσίαση που ακολουθεί στηρίζεται στις υποθέσεις 6788/1999, 2422/2000, 8325/2000, 9044/2000, 11106/2000, 10702/2000 και 15422/2000.

Η αλματώδης ανάπτυξη και διάδοση της κινητής τηλεφωνίας είχε ως συνέπεια την εγκατάσταση μεγάλου αριθμού κεραιών. Η αύξηση του αριθμού των κεραιών και η τοποθέτησή τους σε κατοικημένες περιοχές (πολλές φορές κοντά σε σχολεία, νοσοκομεία κ.λπ.), ακόμη και σε ταράτσες πολυκατοικιών αστικών κέντρων, είχαν ως συνέπεια την αύξηση των σχετικών αναφορών στον Συνήγορο του Πολίτη. Τα σημαντικότερα προβλήματα προκύπτουν από τις αντιδράσεις πολιτών, όταν τοποθετούνται κεραίες σε ταράτσες πολυκατοικιών σε πυκνοδομημένες αστικές περιοχές ή κοντά σε κτίρια που φιλοξενούν παιδιά.

Από τη σχετική έρευνα του Συνηγόρου του Πολίτη και τα στοιχεία που προσκομίστηκαν, προέκυψε ότι υπάρχει διάσταση απόψεων για το θέμα αυτό μεταξύ των Υπουργείων Μεταφορών και Επικοινωνιών, ΠΕΧΩΔΕ, Υγείας και Πρόνοιας. Συ-

γκεκριμένα, το Τμήμα Θορύβου και Ακτινοβολιών του ΥΠΕΧΩΔΕ, με το αρ. 49324/1999 έγγραφό του, δέχεται ότι, παρόλο που η εγκατάσταση κεραιών κινητής τηλεφωνίας εντάσσεται στο πλαίσιο του Ν. 2145/1993, δεν αναιρούνται οι απαιτήσεις που επιβάλλουν η ΚΥΑ αρ. 69269/1990 και ο Ν. 1650/1986, γιατί θεωρείται δραστηριότητα που ενδέχεται να προκαλέσει ρύπανση ή υποβάθμιση του περιβάλλοντος (όπου ρύπανση θεωρείται η εκπομπή ακτινοβολίας στο περιβάλλον) και, επομένως, απαιτείται μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η Διεύθυνση Διαχείρισης και Ελέγχου Φάσματος Ραδιοσυχνότητων του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών με το αρ. 1125/27.1.00 έγγραφό της γνωστοποίησε στον Συνήγορο του Πολίτη ότι:

α) Ο νόμος για την προστασία του περιβάλλοντος δεν αφορά τις εγκαταστάσεις σταθμών ραδιοεπικοινωνίας στην ξηρά.

β) Η πράξη της υπηρεσίας αφορά την από τη λεπικοινωνιακής πλευράς συμφωνία της για τη σκοπιμότητα εγκατάστασης της κεραιάς στη συγκεκριμένη θέση.

γ) Η υπηρεσία δεν δύναται να γνωρίζει και φυσικά να ελέγξει την πορεία των ενεργειών και γενικά της διαδικασίας για την εγκατάσταση της εν λόγω κεραιάς.

Τέλος, το Υπουργείο Υγείας, στο αρ. Υ2/2300/1996 έγγραφό του εκτιμά ότι το ζήτημα των βιολογικών επιδράσεων από την έκθεση των ατόμων σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία είναι ανοικτό, οι μελέτες είναι αντικρουόμενες και, κατά συνέπεια, δεν είναι φρόνιμο να καθοριστούν οριακές τιμές που ενδεχομένως θα αποδειχθούν ανεπαρκείς. Ειδικότερα, θεωρεί σκόπιμο να αποφεύγεται η εγκατάσταση κεραιών κοντά σε σχολεία, νοσοκομεία, γηροκομεία, παιδικούς σταθμούς κ.λπ. έως ότου οριστικοποιηθούν τα δεδομένα, λαμβάνοντας υπόψη ότι «οι επιδράσεις, ανάλογα με τη συχνότητα, περιλαμβάνουν τη διέγερση των ηλεκτρικών ευερέθιστων κυττάρων του νευρικού και μυϊκού ιστού, μεταβολή της διαβατότητας των κυτταρικών μεμβρανών ως και τη θέρμανσή τους καθώς και επηρεασμό των βιολογικών διαδικασιών».

Διαπιστώθηκε, λοιπόν, ότι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και το Υπουργείο Μεταφορών αντιμετωπίζουν προνομιακά την τοποθέτηση των κεραιών, επιτρέποντας την εγκατάστασή τους οπουδήποτε, ακόμη και μέσα σε δασικές ή αναδασωτέες εκτάσεις, ύστερα, βέβαια, από την προσκόμιση των προβλεπόμενων δικαιολογητικών. Επιπλέον, δεν προκύπτει ότι έχει θεσπιστεί διαδικασία ελέγχου της τήρησης των επιτρεπόμενων ανώτερων ορίων ακτινοβολίας. Επομένως, καθίσταται δύσκολη η αντιμετώπιση των μεμονωμένων περιπτώσε-

ων, δεδομένου ότι το θέμα χρήζει συνολικής και οριστικής αντιμετώπισης. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε κάποιες περιπτώσεις οι πολίτες προσέφυγαν στη δικαιοσύνη και πέτυχαν την ακύρωση αδειών εγκατάστασης κεραιών, επειδή απαγορευόταν η τοποθέτησή τους από τις σχετικές διατάξεις του ΓΟΚ (π.χ. απαγόρευση τοποθέτησης κάθε εγκατάστασης ή κατασκευής επί απόληξης κλιμακοστασίου, σύμφωνα με τον Ν. 1577/1985, άρθρο 16, παράγρ. 1β). Με νέο νόμο όμως (Ν. 2801/2000) αίρεται και αυτή η απαγόρευση, αφού «...επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευής κεραιάς και πάνω από την απόληξη κλιμακοστασίου και φρέατος ανελκυστήρα που κατασκευάζονται σύμφωνα με το άρθρο 16 του ΓΟΚ/85». Έτσι, αίρεται ένα σοβαρό εμπόδιο στην τοποθέτηση κεραιών κινητής τηλεφωνίας σε ταράτσες.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρεί ότι, παρά την αβεβαιότητα που επικρατεί στο θέμα της επικινδυνότητας της ακτινοβολίας από κεραιές κινητής τηλεφωνίας, οι πολίτες χρήζουν προστασίας από τις επιβλαβείς προς την υγεία επιπτώσεις. Εκτιμά μάλιστα ότι «...επιβάλλεται η προστασία του ευρύτερου κοινού στην Κοινότητα από αποδεδειγμένες βλάβες για την υγεία που ενδεχομένως οφείλονται στην έκθεση σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία... τα μέτρα σχετικά με τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία πρέπει να παρέχουν υψηλό επίπεδο προστασίας σε όλους τους πολίτες της Κοινότητας...» και συνιστά στα κράτη-μέλη να λάβουν μέτρα «...προκειμένου να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας από έκθεση σε ηλεκτρομαγνητικά πεδία...», θεωρώντας προφανώς ότι η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει την πρόληψη και την προστασία της δημόσιας υγείας.

Η θέση αυτή πρέπει να συμπεριληφθεί σε ένα γενικό νομοθετικό πλαίσιο το οποίο θα καλύπτει όλα τα θέματα που άπτονται της εγκατάστασης κεραιών κινητής τηλεφωνίας, με σκοπό τη λήψη προληπτικών μέτρων προς την κατεύθυνση της διασφάλισης της δημόσιας υγείας και την ελαχιστοποίηση της ανησυχίας των πολιτών για τις επιβλαβείς επιπτώσεις από την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Μολονότι υπάρχουν υποψίες για επιπτώσεις στην υγεία των ανθρώπων, οι σχετικές μελέτες καταλήγουν σε αντικρουόμενα συμπεράσματα. Η διοίκηση οφείλει πάντως να ερευνά εάν σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση διασφαλίζεται επαρκής προστασία από την έκθεση των ανθρώπων στην ακτινοβολία που προέρχεται από τις κεραιές. Στη λογική της ανάγκης προστασίας της δημόσιας υγείας, θα ήταν σκόπιμο να αυξηθούν οι απαιτούμενες αποστάσεις των κεραιών από κατοικίες, σχολεία, νοσοκομεία και να μειωθούν παράλληλα και τα αποδεκτά όρια της επιτρεπόμενης έκθεσης σε ακτι-

νοβολία – σύμφωνα και με την άποψη του Υπουργείου Υγείας. Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι η επίτευξη αυτού του στόχου μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κοινής δράσης με τους ΟΤΑ (δήμοι και νομαρχίες), οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις έχουν αντιληφθεί τη σπουδαιότητα του προβλήματος. Οι υποθέσεις εκκρεμούν.

3.8.5 Περιβάλλον - Άλλες περιπτώσεις

3.8.5.1 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

από την εκτέλεση έργου οδοποιίας

Φορέας: Περιφέρεια Θεσσαλίας

Πολίτης καταγγέλλει με αναφορά του τη μη τήρηση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων κατά την κατασκευή του έργου οδοποιίας Νεοχωρίου-Καλαμακίου (υπόθεση 11102/1999).

Στις 25.1.2000 πραγματοποιήθηκε αυτοψία στην περιοχή του έργου, με πρωτοβουλία του Συνηγόρου του Πολίτη, στην οποία συμμετείχαν η Διεύθυνση Ελέγχου Κατασκευής Έργων (ΔΕΚΕ), η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας και εκπρόσωποι οικολογικών οργανώσεων. Διαπιστώθηκε η μη ακριβής τήρηση των περιβαλλοντικών όρων, όπως αυτοί έχουν τεθεί σε ΚΥΑ του ΥΠΕΧΩΔΕ και του Υπουργείου Γεωργίας.

Σε σχετικό έγγραφο της η Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Θεσσαλίας διαπιστώνει σημαντικές επεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής και ζητεί την τήρηση των περιβαλλοντικών όρων από την ανάδοχο κατασκευαστική εταιρεία. Κατά την άποψη της υπηρεσίας, η μη τήρηση των περιβαλλοντικών όρων έγκειται:

α) στην καθυστερημένη απομάκρυνση των υλικών εκσκαφής, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ασταθών επιχωμάτων,

β) στην απόρριψη προϊόντων εκσκαφής και αδρανών υλικών,

γ) στη μη έγκαιρη εκπόνηση των απαιτούμενων γεωλογικών και γεωτεχνικών μελετών, με αποτέλεσμα να μην έχουν κατασκευαστεί ούτε τεχνικά έργα αντιστήριξης στα επιχώματα ούτε αντιδιαβρωτικά έργα,

δ) στη μη διαμόρφωση των πρανών στο φυσικό ανάγλυφο, με αποτέλεσμα να εμποδίζεται η φυτική του αποκατάσταση,

ε) στην απόρριψη ορυκτελαίων στο έδαφος, και στ) στον ενδεχόμενο κίνδυνο, σε περίπτωση νεροποντής, καταστροφής από τη λάσπη θέσεων ωτοκίας ψαριών.

Ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι δεν πληρούνται οι όροι παραλαβής του έργου κατά τα οριζόμενα στη σχετική νομοθεσία περί δημόσιων έργων. Τις θέσεις του αυτές διαβίβασε στον Γενικό

Γραμματέα της Περιφέρειας Θεσσαλίας επισημαίνοντας παράλληλα:

- ότι το έργο δεν πρέπει να παραληφθεί, εάν προηγουμένως δεν τηρηθούν οι περιβαλλοντικοί όροι, και

- ότι σε περίπτωση άρνησης συμμόρφωσης του αναδόχου, θα πρέπει να επιβληθούν οι προβλεπόμενες κυρώσεις.

Ύστερα από τα παραπάνω, η Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Θεσσαλίας, με το αρ. 2242/1999 έγγραφο της, κάλεσε τη ΔΕΚΕ να δώσει αμέσως εντολή στην ανάδοχο κατασκευαστική εταιρεία προκειμένου να τηρηθούν οι περιβαλλοντικοί όροι και να αποφευχθούν δυσμενείς και μη αναστρέψιμες καταστάσεις στο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Η ΔΕΚΕ δεν έχει γνωρίσει έως σήμερα στον Συνήγορο του Πολίτη τις ενέργειες στις οποίες έχει προβεί έναντι της αναδόχου κατασκευαστικής εταιρείας. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.9 ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΔΑΣΩΝ

3.9.1 Καταπατήσεις

3.9.1.1 Εκποίηση δασικής έκτασης

Φορείς: Υπουργείο Οικονομικών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου - ΥΠΕΧΩΔΕ - Υπουργείο Γεωργίας

Στις 17.5.2000 η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (ΚΕΔ) προχώρησε στην εκποίηση του «BK 76β» δημόσιου ακινήτου, έκτασης 4150 τ.μ., που βρίσκεται επί της οδού Χαλεπά 10 (περιοχή Δεξαμενή ΕΥΔΑΠ) στον Δήμο Ψυχικού (υπόθεση 6878/2000). Στη δημοπρασία, πλειοδότης αναδείχθηκε μεγάλη κατασκευαστική και ξενοδοχειακή εταιρεία, η οποία συμμετέχει και σε κοινοπρακτικά σχήματα των ολυμπιακών έργων. Η εν λόγω έκταση: συμπεριλαμβάνεται στα 10.000 στρέμματα, τα οποία, σύμφωνα με απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (2889/1999) έχουν χαρακτηριστεί ως εθνικό δάσος από το 1836, βρίσκεται στις παρυφές του σχεδίου πόλεως του Ψυχικού και, σύμφωνα με διαδοχικές αποφάσεις της Πολιτείας (1915, 1934, 1987, 1994, 1998), αποτελεί τμήμα του δημόσιου, δασικού-αναδασωτέου κτήματος Ομορφοκλησιάς (κτήμα Βεΐκου). Ως σήμερα όμως οι αρμόδιοι φορείς δεν έχουν ενεργήσει ώστε να διαμορφωθεί η έκταση σε άλσος ή πάρκο.

Από τη σχετική έρευνα προκύπτουν βάσιμες υποψίες για την ύπαρξη προθέσεων καταστρατήγησης του νομικού καθεστώτος. Το 1988 δημοσιεύθηκε διάταγμα τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου του Δήμου Ψυχικού, με μόνη την υπογρα-

φή του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και χωρίς την απαιτούμενη από τον νόμο προσυπογραφή του Υπουργού Γεωργίας. Με βάση το τροποποιημένο σχέδιο έγινε κατάληψη σημαντικής έκτασης κοινόχρηστων χώρων, συμπεριλαμβανομένης και της προαναφερθείσας. Παρ' όλα αυτά, η ΚΕΔ, αν και γνώριζε την υφιστάμενη κατάσταση, προχώρησε στη διεξαγωγή της δημοπρασίας.

Σε σχετική ερώτηση του Συνηγόρου του Πολίτη, η ΚΕΔ απάντησε ότι «...προχώρησε στην εκποίηση του αναφερόμενου ακινήτου, το οποίο σύμφωνα με τα στοιχεία της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας Ανατολικής Αττικής ανήκει ανέκαθεν στο Ελληνικό Δημόσιο, και καταγράφηκε στην περυσία του Υπουργείου Οικονομικών». Η δήλωση αυτή όμως ανατράπηκε στη συνεδρίαση της 7.12.2000 του ΔΣ της ΚΕΔ, σύμφωνα με την οποία αποφασίστηκε η ματαίωση της υπογραφής του συμβολαίου με την παραπάνω ανάδοχο εταιρεία «λόγω των νομικών προβλημάτων του ιδιοκτησιακού καθεστώτος που έγιναν γνωστά στην υπηρεσία μετά την κατακύρωση του αποτελέσματος της δημοπρασίας». Η αλλαγή αυτή ήταν αποτέλεσμα της αντίδρασης των περιβαλλοντικών συλλόγων της περιοχής, καθώς και της από 23.6.2000 δήλωσης της κληρονόμου Βεΐκου, με την οποία προβάλλει δικαιώματα ιδιοκτησίας στο ακίνητο «ΒΚ 76β», που έφεραν στη δημοσιότητα την αμφισβήτηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος του ακινήτου. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.9.2 Χαρακτηρισμοί-αποχαρακτηρισμοί δασών

3.9.2.1 Καθυστερήση εκδίκασης ενστάσεων κατά πράξεων χαρακτηρισμού

Φορείς: Δασαρχεία Πεντέλης και Πειραιά

Παρατηρείται υπερβολική καθυστέρηση κατά τη διαδικασία έκδοσης πράξεων χαρακτηρισμού και εκδίκασης ενστάσεων κατά πράξεων χαρακτηρισμού από τα δασαρχεία και τις επιτροπές επίλυσης δασικών αμφισβητήσεων (υποθέσεις 12922/1999, 12834/1999, 1673/2000, 9753/2000, 12663/2000, 15294/2000, 17653/2000).

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει επισημάνει στον Υπουργό Γεωργίας ότι η διαδικασία έκδοσης πράξεων χαρακτηρισμού από τα οικεία δασαρχεία αποτελεί μια εξαιρετικά χρονοβόρα διαδικασία, η οποία οφείλεται σε δομικές αδυναμίες αυτών των υπηρεσιών.

Διαπιστώθηκε επίσης ότι και το επόμενο στάδιο της διαδικασίας (εκδίκαση ενστάσεων πολιτών κατά των πράξεων χαρακτηρισμού) είναι εξίσου προβληματικό, αφού, σύμφωνα με έγγραφο της

προέδρου της Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων, εκκρεμούν ενώπιόν της πάνω από 1000 υποθέσεις στην περιοχή Αττικής.

Αποτέλεσμα της οργανωτικής και λειτουργικής αυτής αδυναμίας της διοίκησης είναι η παραβίαση των δικαιωμάτων των πολιτών και η διακύβευση του δημόσιου συμφέροντος, αφού οι καθυστερήσεις εξοθούν τους πολίτες σε παράνομες ενέργειες (π.χ. οικοδόμηση πριν από την έκδοση της πράξης χαρακτηρισμού σε δασικές εκτάσεις).

Τα έγγραφα που απέστειλε ο Συνήγορος του Πολίτη προς τον Υπουργό Γεωργίας, στα οποία εξέθετε το πρόβλημα, δεν είχαν απαντηθεί έως τις 31.12.2000. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.10 ΡΕΜΑΤΑ

3.10.1 Καταπατήσεις - Άλλες περιπτώσεις

3.10.1.1 Καταπάτηση ρέματος κατά την εκτέλεση έργων

Φορείς: Δήμος Παναγίας Χαλκιδικής - Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων Χαλκιδικής (νυν Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών) - Νομαρχία Χαλκιδικής - Πολεοδομικό Γραφείο Αρναίας

Κατά την εκτέλεση έργων στην κοίτη του ρέματος στη θέση Βρυσούδα-Κελέση, ο Δήμος Παναγίας του Νομού Χαλκιδικής κατέλαβε τμήμα ιδιοκτησίας, το οποίο αρνείται να επιστρέψει μετά την αποπεράτωση των έργων, αρνούμενος συγχρόνως να καταβάλει αποζημίωση (υπόθεση 4688/2000).

Ο Δήμος Παναγίας ανέφερε στον Συνήγορο του Πολίτη ότι, ύστερα από μελέτη της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων (ΤΥΔΚ) Χαλκιδικής, διαμόρφωσε σε κλειστό αγωγό τμήμα του ρέματος που βρίσκεται στη θέση Βρυσούδα-Κελέση, μέσα σε οικισμό προϋφιστάμενο του 1923. Σύμφωνα πάντοτε με τους ισχυρισμούς του δήμου, με την ανάπλαση αναβαθμίστηκαν τα οικόπεδα που έχουν πρόσωπο στο ρέμα, κατασκευάστηκαν κρυσπεδα, χώροι στάθμευσης, χώροι πρασίνου και τοποθετήθηκαν φωτιστικά, ενώ η απορροή των υδάτων διοχετεύθηκε στον υπόγειο αγωγό.

Στις 9.10.2000 ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκε ότι:

α) Κατά τη νεροποντή της 8ης Οκτωβρίου 2000, το σύνολο των έργων παρασύρθηκε από τα νερά, με αποτέλεσμα να εμφανιστεί και πάλι η κοίτη του ρέματος.

β) Το πρηνές της παρακείμενης ιδιοκτησίας κατολίσθησε.

γ) Η εν λόγω ιδιοκτησία βρίσκεται πλέον στο έλεος των καιρικών συνθηκών.

Από τα στοιχεία και το φωτογραφικό υλικό που υποβλήθηκαν στον Συνήγορο του Πολίτη, αλλά και από τις βλάβες που προέκυψαν εκ των υστέρων λόγω της νεροποντής, ελέγχεται το σύννομο όλου του έργου και οι ενέργειες τόσο του Δήμου Παναγίας όσο και της Νομαρχίας Χαλκιδικής.

Για να αποκτήσει ίδια γνώση των πραγματικών περιστατικών, κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη μετέβη στη Μεγάλη Παναγία Χαλκιδικής στις 12.10.2000 και προέβη σε αυτοψία του ρέματος στη θέση Βρυσούδα-Κελέση. Από την επιτόπια έρευνα διαπιστώθηκε ότι το έργο υπό την ονομασία «Ανάπλαση δρόμου Κελέση-Βρυσούδα» είχε κατασκευαστεί στην κοίτη ρέματος, με αποτέλεσμα κατά τη νεροποντή τα νερά να παρασύρουν το σύνολο της ασφαλτόστρωσης και να καταστρέψουν σε μεγάλο βαθμό τις θέσεις στάθμευσης που είχαν κατασκευαστεί εκατέρωθεν του δρόμου και, βέβαια, εντός της κοίτης του ρέματος.

Για την κατασκευή του έργου έγιναν επιχωματώσεις, κόπηκαν δέντρα και καταστράφηκαν τα πρηνή των παραρρημάτων ιδιοκτησιών, με αποτέλεσμα να υποστούν ζημιές και τα ακίνητα που είναι κτισμένα εκατέρωθεν του ρέματος, διότι δεν υπήρχαν πλέον σημεία συγκράτησης των νερών.

Κατά τη συνάντηση που ακολούθησε μεταξύ του κλιμακίου του Συνηγόρου του Πολίτη με τον Δήμαρχο Παναγίας διαπιστώθηκαν τα εξής:

- Το έργο χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του προγράμματος ΕΤΠΑ.
- Ως ενδοδημοτική οδός, το έργο χρηματοδοτήθηκε με αποσιώπηση του κρίσιμου στοιχείου ότι ο δρόμος θα κατασκευαζόταν επάνω σε ρέμα.
- Αποτέλεσμα της αποσιώπησης ήταν να μην έχουν συνταχθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων και υδραυλική μελέτη, ούτε να έχει εκδοθεί πρόγνωση χωροθέτησης, ως μη απαιτούμενες για έργο που αφορά τη διαμόρφωση δρόμου. Η οριοθέτηση του ρέματος έχει αρχίσει αλλά δεν έχει ολοκληρωθεί.

Κατά τη συνάντηση ο Δήμαρχος Παναγίας διατύπωσε αντιφατικές απόψεις. Αρχικά ισχυρίστηκε ότι οι μελέτες υπήρχαν, στη συνέχεια ότι το έργο εξαιρέθηκε από την υποχρέωση σύνταξης μελετών με έγγραφο της νομαρχίας και, τέλος, ότι το έργο αποτελεί ενδοδημοτική οδό και, επομένως, δεν απαιτείται για την εκτέλεσή του καμία μελέτη ή έγκριση. Παραδέχθηκε πάντως ότι γνώριζε ότι το έργο πραγματοποιείται στην κοίτη ρέματος, ισχυρίστηκε όμως ότι αγνοούσε τις ενδεχόμενες συνέπειες από τυχόν νεροποντή. Το κλιμάκιο του Συνηγόρου του Πολίτη επέδειξε στον δήμαρχο παλαιότερες και νεότερες αεροφωτογραφίες, καθώς και τα αντίστοιχα τοπογραφικά διαγράμματα. Από τα στοιχεία αυτά προέκυψε ότι το συγκεκριμένο ρέμα ουδέποτε είχε χαρτογραφηθεί ως δρόμος, αλλά ανέκαθεν

εμφανιζόταν ως ρέμα. Ωστόσο, ο δήμαρχος ισχυρίστηκε ότι από την προηγούμενη δημοτική αρχή παρέλαβε το συγκεκριμένο ρέμα ως χωματόδρομο.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από τον δήμαρχο να αποστείλει στην Αρχή το σύνολο των φακέλων που αφορούν όλα τα έργα που έχουν πραγματοποιηθεί στο συγκεκριμένο ρέμα. Εκείνος υποσχέθηκε ότι πρόκειται να αποξηλωθούν όλα τα έργα, ώστε να αποκατασταθεί η προηγούμενη κατάσταση και να επανέλθει το ρέμα σε λειτουργία. Τα εν λόγω στοιχεία δεν είχαν παραληφθεί έως τις 31.12.2000.

Είναι προφανής η ευθύνη τόσο του δήμου για την κατασκευή του έργου και τις συνέπειές της όσο και της Νομαρχίας Χαλκιδικής για τις παραλείψεις της σε ό,τι αφορά τον έλεγχο του έργου. Παράλληλα, στοιχειοθετούνται σαφείς ευθύνες του Πολεοδομικού Γραφείου Αρναίας, που εξέδωσε πλήθος οικοδομικών αδειών για την ανέγερση οικιών στις όχθες του ρέματος, χωρίς να τηρήσει τη νομιμότητα για τη δόμηση κοντά σε ρέματα, όπως περιγράφεται στην απόφαση αρ. 49977/3068/27.6.89, ΦΕΚ 535Δ/1989. Ευθύνες φέρει τέλος και η Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, που ενέταξε το έργο στο ΠΕΠ με χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χωρίς το έργο αυτό να πληροί τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Η υπόθεση εκκρεμεί.

3.10.1.2 Μη εφαρμογή ΠΔ περί προστατευόμενου τοπίου (ΦΕΚ659/Δ/6.9.95: «Χαρακτηρισμός του χειμαρρικού ρέματος Πεντέλης-Χαλανδρίου ως προστατευόμενου τοπίου, καθορισμός των ορίων και ζωνών προστασίας αυτού, επιβολή όρων, απαγορεύσεων και περιορισμών εντός αυτών») *Φορείς: ΥΠΕΧΩΔΕ, Διεύθυνση Ειδικών Έργων Αναβάθμισης Περιοχών - Δήμος Χαλανδρίου*

Ο περιβαλλοντικός σύλλογος του Χαλανδρίου (υπόθεση 11802/1999) με την από 16.11.1999 αναφορά του καταγγέλλει ότι παρ' ότι έχουν παρέλθει τέσσερα χρόνια από τη δημοσίευση του σχετικού προεδρικού διατάγματος,

- α) «...δεν έχει γίνει κανένα έργο διευθέτησης των ομβρίων για την προστασία των πρηνών»,
- β) «...ορισμένα παράνομα κτίσματα μισογκρεμισμένα και γεμάτα σκουπίδια και μπάζα δεν απομακρύνονται αν και υπάρχουν σχετικές αποφάσεις της Πολεοδομίας...»,
- γ) «...οι χώροι της ρεματιάς μεταβάλλονται όλο και περισσότερο σε χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων», και

δ) «...μια μεγάλη έκταση που κάηκε το καλοκαίρι 1998 έχει μετατραπεί σε ανώμαλο δρόμο άσκησης μοτοσικλετιστών αντί να αναδασωθεί».

Ο Συνήγορος του Πολίτη, με δύο διαδοχικά

έγγραφέ του (στις 10.12.1999 και στις 18.1.2000), ζήτησε να ενημερωθεί από τον Δήμο Χαλανδρίου για το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των προβλεπομένων από το ΠΔ. Ο Δήμος Χαλανδρίου τελικά προέβη στην αναδάσωση της καμένης περιοχής.

Με το από 13.10.2000 έγγραφό του, ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε εκ νέου στον Δήμο Χαλανδρίου, εφόσον, σε συνέχεια περαιτέρω επαφών με τον περιβαλλοντικό σύλλογο και ύστερα από αυτοψία που διενήργησε κλιμάκιο της Αρχής, δεν έχει ακόμη διευκρινιστεί το χρονικό σημείο για την οριστική απομάκρυνση των χρήσεων που αντίκεινται στο ΠΔ. Οι χρήσεις αυτές, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγρ. 1, θα έπρεπε να είχαν απομακρυνθεί ή μέσα σε τρία έτη από τη δημοσίευσή του, εφόσον λειτουργούν νόμιμα και δεν ρυπαίνουν, ή μέσα σε ένα έτος εφόσον πρόκειται για χρήσεις μη νόμιμες ή που ρυπαίνουν.

Στις 29.11.2000 πραγματοποιήθηκε επίσκεψη εκπροσώπων του Δήμου Χαλανδρίου στα γραφεία του Συνηγόρου του Πολίτη. Κατά τη συνάντηση διαπιστώθηκε ταύτιση απόψεων για την ανάγκη άμεσης έναρξης της διαδικασίας απομάκρυνσης των συγκεκριμένων χρήσεων, με προτεραιότητα την απολύτου προστασίας Ζώνη Α'. Αναμένεται η ανταπόκριση του δήμου στα συμφωνηθέντα.

Από την αλληλογραφία του Συνηγόρου του Πολίτη με τον Δήμο Χαλανδρίου, προέκυψε ακόμη ότι, εκτός από την υποχρέωση του δήμου για την ολοκλήρωση της εφαρμογής του εν λόγω ΠΔ, προκύπτει και ειδική υποχρέωση του ΥΠΕΧΩΔΕ για την εκπόνηση μελέτης διευθέτησης του ρέματος και οριοθέτησης επί του εδάφους των ορίων της Ζώνης Α' (σύμφωνα με το άρθρο 4, περίπτωση II, παράγρ. 7 του ΠΔ). Ο Συνήγορος του Πολίτη απευθύνθηκε στην αρμόδια Διεύθυνση Ειδικών Έργων Αναβάθμισης Περιοχών, χωρίς έως τις 31.12.2000 να έχει πάρει απάντηση.

3.11 ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΑ ΚΤΙΡΙΑ - ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

3.11.1 Καθυστέρηση έκδοσης άδειας επισκευής σεισμόπληκτης κατοικίας

Φορέας: Γραφείο Αποκατάστασης Σεισμόπληκτων Κορωπίου - Τομέας Αποκατάστασης Σεισμόπληκτων Αθηνών

Εξοχική οικία στον Δήμο Αρτέμιδας Αττικής υπέστη βλάβες από τον σεισμό της 7ης Σεπτεμβρίου 1999 (υπόθεση 10831/2000). Στις 5.4.2000 η ιδιοκτήτρια της οικίας κατέθεσε αίτηση στο Γραφείο Αποκατάστασης Σεισμόπληκτων (ΓΑΣ) Κορωπίου για χορήγηση άδειας επισκευής χωρίς στεγαστική συνδρομή. Η αίτηση διαβιβάστηκε στον Τομέα Αποκατάστα-

σης Σεισμόπληκτων (ΤΑΣ) Αθηνών στις 24.4.2000. Οι αρμόδιες υπηρεσίες όμως δεν προέβησαν στις δέουσες ενέργειες για την προώθηση του φακέλου. Δεν ενημέρωσαν δηλαδή την ενδιαφερόμενη για την ανάγκη προσκόμισης συμπληρωματικών στοιχείων – στη συγκεκριμένη περίπτωση απαιτείται υπουργική απόφαση που να κηρύσσει ονομαστικά το ακίνητο ως σεισμόπληκτο, επειδή η περιοχή δεν είχε κηρυχθεί ως σεισμόπληκτη. Επισημαίνεται ότι η διαδικασία αυτή είναι χρονοβόρα.

Ύστερα από τηλεφωνική επικοινωνία του Συνηγόρου του Πολίτη με τον ΤΑΣ Αθηνών, η υπηρεσία αυτή διενήργησε αυτοψία στο ακίνητο στις 13.8.2000. Παράλληλα, ήλθε σε επαφή με την ιδιοκτήτρια της οικίας, την οποία πληροφόρησε για την υποχρέωσή της να καταθέσει συμπληρωματικά στοιχεία. Η ενδιαφερόμενη συμπλήρωσε τον οικείο φάκελο και μετά την ονομαστική κήρυξη του ακινήτου ως σεισμόπληκτου με απόφαση του Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ, ολοκληρώθηκε η εξέταση του φακέλου και εκδόθηκε τελικά η άδεια επισκευής της οικίας.

3.12 ΑΛΛΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

3.12.1 Ελεγχόμενη στάθμευση

Φορέας: Δήμος Ζωγράφου

Από συντονιστική επιτροπή πολιτών αμφισβητήθηκε η νομιμότητα της αρ. 829/1999 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Ζωγράφου, η οποία ενέκρινε τους όρους της σύμβασης για ανάθεση του έργου «Διαχείριση ελεγχόμενης στάθμευσης του Δήμου Ζωγράφου» σε ιδιωτική εταιρεία.

Με την αρ. πρακτικού 6/8.3.00 απόφασή της, η επιτροπή του άρθρου 18 του Ν. 2218/1994 του Νομαρχιακού Διαμερίσματος Αθηνών ακύρωσε την απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Ζωγράφου, με το αιτιολογικό ότι είχε ληφθεί με απλή πλειοψηφία και όχι με πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου, όπως προβλέπει το άρθρο 36 του ΠΔ 410/1995 του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα για την κατ' εξαίρεση ανάθεση ορισμένης αρμοδιότητας του δήμου στο κράτος ή σε άλλο νομικό πρόσωπο για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη κάλεσε εγγράφως τον Δήμο Ζωγράφου να εφαρμόσει, ως όφειλε, την απόφαση της επιτροπής έως την έκδοση της οριστικής απόφασης της Υπουργού Εσωτερικών. Όμως, ο Δήμος Ζωγράφου, κρίνοντας την απόφαση της επιτροπής ως μη νόμιμη, συνέχισε να προβαίνει σε ενέργειες που ουσιαστικά ισοδυναμούσαν με εκτέλεση της ακυρωθείσας απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου.

Με την αρ. 20759/26.6.00 απόφαση της Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης απορρίφθηκε η από 27.4.2000 προσφυγή του Δήμου Ζωγράφου κατά της απόφασης της παραπάνω επιτροπής του Νομαρχιακού Διαμερίσματος Αθηνών, ενώ παράλληλα ακυρώθηκε η απόφαση της επιτροπής. Στο σκεπτικό της απόφασης της Υπουργού ορίζονται τα εξής: «Η αρ. 549/26.8.99 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Ζωγράφου, με αντικείμενο την ανάθεση της λειτουργίας του συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης στην εταιρεία 'Blue Print AEBE', καθώς και η επί αυτής ερειδόμενη αρ. 829/28.12.99 απόφαση που ενέκρινε τους όρους της σχετικής σύμβασης ανάθεσης, δεν εκδόθηκαν κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του ΠΔ 28/1980, των άρθρων 266 έως και 273 του ΠΔ 410/1995 και της Οδηγίας 92/50 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά με την επίκληση 'ασαφούς και αόριστης διαδικασίας' και ασχέτων με το κρινόμενο θέμα διατάξεων».

Συνεπώς, η απόφαση 829/28.12.99 του Δημοτικού Συμβουλίου Ζωγράφου ακυρώθηκε για διαφορετικούς λόγους από εκείνους που επικαλείται η επιτροπή του άρθρου 18 του Ν. 2218/1994, χωρίς αυτό να επιδρά στην υποχρέωση του Δημοτικού Συμβουλίου να εκδώσει νέα νόμιμη απόφαση κατά τα οριζόμενα στο σκεπτικό. Έως την έκδοση τέτοιας νέας απόφασης, οποιαδήποτε ενέργεια πραγματοποιείται προς εκτέλεση της ακυρωθείσας απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου είναι παράνομη.

Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε από τον Δήμο Ζωγράφου να εφαρμόσει αμέσως την απόφαση της Υπουργού, αλλά αυτός αρνήθηκε, με το σκεπτικό

α) ότι η απόφαση της Υπουργού δικαίωσε την προσφυγή του, και

β) ότι την ευθύνη για την εκτέλεση ή την αναστολή των πράξεων της διοίκησης την έχει ο δήμος, με βάση την εκάστοτε δημιουργούμενη κρίση περί του βασίμου ή αβασίμου της εκάστοτε πράξης.

Ο Συνήγορος του Πολίτη θεώρησε ότι η απάντηση του Δημάρχου Ζωγράφου αντιβαίνει σε θεμελιώδεις αρχές του κράτους δικαίου. Η διοικητική εποπτεία των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης προβλέπεται απευθείας από το Σύνταγμα και ο έλεγχος νομιμότητας των πράξεων των συλλογικών οργάνων των ΟΤΑ ανήκει στα αρμόδια όργανα και όχι βέβαια στον οικείο ΟΤΑ.

Κατόπιν των παραπάνω, ζητήθηκε από τον Περιφερειάρχη Αττικής, στο πλαίσιο του ελέγχου νομιμότητας που ασκεί στις πράξεις των οργάνων των ΟΤΑ, να μεριμνήσει ώστε ο Δήμος Ζωγράφου να εφαρμόσει την απόφαση της Υπουργού, για τους λόγους που αναφέρονται στο σκεπτικό της απόφασης. Αναμένονται οι ενέργειες του Περιφερειάρχη Αττικής.

3.12.2 Ρύθμιση για την ασφαλή μεταφορά μαθητών

Φορέας: Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης

Στις 13.9.1999 η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσσαλονίκης συνέταξε τεχνική έκθεση αυτοψίας, με την οποία διαπιστώθηκαν δομικές και στατικές βλάβες στα κτίρια του 15ου και του 69ου Δημοτικού Σχολείου και κρίθηκε αναγκαία για λόγους ασφαλείας η προσωρινή μεταστέγαση των σχολείων σε άλλο σχολικό συγκρότημα, μέχρις ότου πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες επισκευές (υπόθεση 10147/1999). Για την καθημερινή μεταφορά των μαθητών η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης μίσθωσε ιδιωτικά λεωφορεία, χωρίς όμως να καλύπτει και τα έξοδα συνοδείας των παιδιών (μισθούς συνοδών), με αποτέλεσμα αυτά να βαρύνουν τους γονείς.

Τον Μάιο του 2000 συντάχθηκε πόρισμα από τον Συνήγορο του Πολίτη, στο οποίο προτείνεται συγκεκριμένη νομοθετική ρύθμιση, ώστε κατά τη μεταφορά των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχολεία μακριά από τον τόπο κατοικίας τους με μεταφορικά μέσα μισθωμένα από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση να καλύπτονται τα έξοδα συνοδείας των μαθητών από την υπηρεσία που έχει αναλάβει τη μίσθωση των μεταφορικών μέσων. Η υπόθεση εκκρεμεί.

4. ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ 1998 ΚΑΙ 1999

Από τον χειρισμό των αναφορών των ετών 1998 και 1999 ο Κύκλος Ποιότητας Ζωής είχε εντοπίσει τομείς που εμπίπτουν στη θεματική του αρμοδιότητας, όπου τόσο η υπάρχουσα νομοθεσία όσο και η οργάνωση και οι πρακτικές της διοίκησης δημιουργούν προβλήματα κατά τη διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών. Για τη θεραπεία των προβλημάτων αυτών (κενά νόμου, αντιφατικές νομοθετικές ρυθμίσεις, οργανωτικές δυσλειτουργίες κ.ά.), η Αρχή έκανε χρήση της δυνατότητας που της παρέχει η διάταξη του άρθρου 3, παράγρ. 5 του Ν. 2477/1997. Έτσι, στις ετήσιες εκθέσεις 1998 και 1999 ο Συνήγορος του Πολίτη υπέβαλε προς τα αρμόδια υπουργεία μια σειρά από προτάσεις για συγκεκριμένες αλλαγές ή προσθήκες.

Όπως συνάγεται από την ανταπόκριση των υπουργείων και των φορέων που εποπτεύονται από αυτά, τουλάχιστον ως τη στιγμή ολοκλήρωσης της παρούσας έκθεσης, ο βαθμός αποδοχής των προτάσεων του Συνηγόρου του Πολίτη παρουσιά-

ζει σημαντικές διαφοροποιήσεις. Ορισμένα υπουργεία και εποπτευόμενοι φορείς αντέδρασαν θετικά στις προτάσεις της Αρχής. Στις απαντήσεις άλλων υπουργείων, όμως, δεν ανιχνεύεται ανάληψη σχετικών πρωτοβουλιών, αλλά ούτε και έκφραση προθέσεων επί των προτεινόμενων νομοθετικών και οργανωτικών βελτιώσεων.

Επειδή τα παραπάνω πιθανόν να οδηγήσουν σε ανακριβή συμπεράσματα, είναι δίκαιο να επισημανθεί ότι ορισμένα από τα θέματα που θίγουν οι προτάσεις του Συνήγορου του Πολίτη συχνά άπτονται παγιωμένων καταστάσεων, οι οποίες δύσκολα αντιστρέφονται και συνεπάγονται οικονομικό κόστος που απαιτεί μακροπρόθεσμο προγραμματισμό.

Στα επόμενα υποκεφάλαια παρουσιάζονται ειδικότερα:

α) οι επιμέρους οργανωτικές και νομοθετικές προτάσεις που συμπεριλήφθηκαν στις ετήσιες εκθέσεις 1998 και 1999 και η αντίστοιχη ανταπόκριση των αρμόδιων υπουργείων (βλ. παρακάτω 4.1), και

β) εξελίξεις (αναδράσεις) που υπήρξαν σε επιλεγμένο μικρό αριθμό σημαντικών υποθέσεων που εκκρεμούσαν κατά τον χρόνο συγγραφής των εκθέσεων αυτών (βλ. παρακάτω 4.2).

4.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

- Πρόταση για αποσαφήνιση του νομικού πλαισίου που διέπει τις μεμονωμένες πράξεις εφαρμογής (ΜΠΕ) και τροποποίηση του ΠΔ 26.7.86 - ΦΕΚ Δ 792/9.9.86, με το οποίο εγκρίθηκε η πολεοδομική μελέτη της περιοχής Περιβολιών Ρεθύμνης (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 221, 4.1).

Παρά την ακύρωση μίας από τις ΜΠΕ από τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ (γεγονός που αποτελεί θετική εξέλιξη προς την επίλυση του θέματος), έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω συνολικής πρότασης.

- Πρόταση για τη δημιουργία Ανεξάρτητης Εποπτεύουσας Αρχής συντονιστικού χαρακτήρα για την προστασία περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 222, 4.3).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για την ταχύτερη ολοκλήρωση των διαδικασιών απαλλοτρίωσης ιδιοκτησιών που δε-

σμεύονται από την εφαρμογή ρυμοτομικών σχεδίων κ.λπ. (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 222-223, 4.4).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για τον επανακαθορισμό ενοικίου επιταγμένων ακινήτων (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 223, 4.5).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για την αντιμετώπιση της αυθαίρετης δόμησης (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 223-224, 4.8).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για την επιβολή πολεοδομικής, οικιστικής και περιβαλλοντικής ευταξίας στον οικισμό Αγίου Στεφάνου Αττικής (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 224, 4.9).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για προσθήκη στο άρθρο 3, εδάφιο ιβ, κεφάλαιο «Σχέδια Πόλεων» του Γενικού Οικοδομικού Κανονισμού, με στόχο την απαγόρευση έκδοσης οικοδομικών αδειών εντός σχεδίου πόλεως χωρίς τίτλο ιδιοκτησίας (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 224-225, 4.10).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για τη λήψη χωροθετικής μέριμνας ώστε να εμποδίζεται η συγκέντρωση μεγάλου αριθμού εργαστηρίων και βιοτεχνιών σε περιοχές γενικής κατοικίας (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 225, 4.12).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για την προστασία του περιβάλλοντος μέσα από την επιστημονική στελέχωση των ΟΤΑ, τη θεομοθέτηση εκπόνησης μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε κατηγορίες έργων και την τροποποίηση της υπουργικής απόφασης 95209/1994 (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 225-226, 4.13).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πο-

λίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Επισήμανση της ανάγκης για εξασφάλιση υποδομής ποιοτικού ελέγχου σχετικά με την επιβάρυνση του περιβάλλοντος από τη διάθεση αποβλήτων των ξενοδοχειακών μονάδων (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 227, 4.15).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω επισήμανσης.

- Προτάσεις για το θέμα της προστασίας των αιγιαλών σε συνάρτηση με ιδιοκτησιακά θέματα και διαδικασίες έκδοσης οικοδομικών αδειών (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 227-228, 4.16 και *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 94-95, 4.3).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για το θέμα της διάθεσης των απορριμμάτων καθώς και της επιλογής της χωροθέτησης των χώρων υγειονομικής ταφής τους (βλ. *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 93-94, 4.1).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για πρόβλεψη κονδυλίων στον κρατικό προϋπολογισμό για προμήθεια εξοπλισμού κατεδάφισης αυθαιρέτων (βλ. *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 94, 4.2).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

- Πρόταση για τον τρόπο λειτουργίας του Ανώτατου Πειθαρχικού Συμβουλίου του ΤΕΕ (βλ. *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 95, 4.4).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

Υπουργείο Πολιτισμού

- Πρόταση για την πρόβλεψη πάγιου τρόπου αποζημίωσης των ιδιοκτησιών που απαλλοτριώνονται λόγω αρχαιολογικών ευρημάτων (βλ. *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 96-97, 4.7 και *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 223, 4.7).

Σε αυτή την πρόταση η αντίδραση του υπουργείου ήταν θετική και έχουν δρομολογηθεί οι αντίστοιχες ενέργειες ήδη από το 1999 (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 228-229, 5).

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

- Πρόταση για την ανάγκη επανακαθορισμού του εύρους της επιτηρούμενης ζώνης σε αμυντικές περιοχές με βάση τα νέα τεχνολογικά δεδομένα (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 222, 4.2).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

Υπουργείο Οικονομικών

- Πρόταση για ρύθμιση του ζητήματος κατάσχεσης-εκπλειστηρίασης ιδιωτικής περιουσίας από το δημόσιο με κατάργηση του άρθρου 8, παράγρ. 1 του Ν. 2097/1952 (βλ. *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 95-96, 4.6).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών

- Πρόταση για επανεξέταση εκ μέρους της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας της κατάστασης που επικρατεί στην περιοχή γύρω από το αεροδρόμιο της Χίου σχετικά με τις ιδιοκτησίες που βρίσκονται εκεί (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 223, 4.6).

Σε σχετικό απαντητικό έγγραφο του Υπουργείου δηλώνεται ότι ολοκληρώθηκε το master plan (σχέδιο ανάπτυξης) του αεροδρομίου της Χίου και μεθοδεύεται η προώθηση των διαδικασιών για το 2001.

- Πρόταση για έκδοση προεδρικού διατάγματος που να καθορίζει τους όρους λειτουργίας των μεταφορικών εταιρειών (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 225, 4.11).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω πρότασης.

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών - Υπουργείο Οικονομικών

- Πρόταση για θέσπιση καλύτερων συνθηκών φύλαξης των ισόπεδων διαβάσεων του ΟΣΕ (βλ. *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 95, 4.5).

Σε σχετική απάντησή του, το Υπουργείο Μεταφορών δηλώνει ότι προωθείται απόφαση συγκρότησης διυπουργικής επιτροπής για την εξέταση του θέματος και κατάρτισης πρότασης σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων.

- Πρόταση για επίλυση του προβλήματος που ανέκυψε σε υπόθεση αλλαγής δικαιούχου πρατηρίου υγρών καυσίμων (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 276).

Το Υπουργείο Μεταφορών ενημέρωσε ότι η πρόταση ελήφθη υπόψη σε σχετικό προεδρικό διάταγμα που προωθεί.

Υπουργείο Τύπου - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

- Πρόταση για τη θέσπιση και την τήρηση όρων λειτουργίας (χωροθέτηση, στάθμευση αυτοκινήτων, σεβασμός ωρών κοινής ησυχίας κ.λπ.) των πρακτορείων διανομής Τύπου που βρίσκονται μέσα σε κατοικημένες περιοχές (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 226-227, 4.14).

Σε απάντησή του, το Υπουργείο Τύπου αναγνωρίζει ότι η νομοθεσία για τις προϋποθέσεις έκδοσης άδειας λειτουργίας πρακτορείων διανομής Τύπου χρήζει αναθεώρησης και δηλώνει ότι έχει ξεκινήσει η σχετική προεργασία.

Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας - Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

- Προτάσεις για την οριστική διευθέτηση του ζητήματος των πλημμυροπαθών του έτους 1998 (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 228, 4.17).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω επισήμανσης.

Υπουργείο Ανάπτυξης - ΕΥΔΑΠ

- Πρόταση για πρόβλεψη ρυθμιστικής διάταξης όσον αφορά τη διαδικασία εκποίησης ρεμάτων (βλ. *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 97, 4.8).

Έως τη στιγμή της ολοκλήρωσης της φετινής έκθεσης δεν είχε περιέλθει στον Συνήγορο του Πολίτη καμία πληροφορία σχετικά με τυχόν υιοθέτηση της παραπάνω επισήμανσης.

4.2 ΑΝΑΔΡΑΣΕΙΣ ΣΕ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΗΣΙΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ 1998 ΚΑΙ 1999

Στις ετήσιες εκθέσεις 1998 και 1999 του Συνηγόρου του Πολίτη παρουσιάστηκε η εξέλιξη πολλών αντιπροσωπευτικών υποθέσεων πολιτών, οι οποίες

είχαν επιλεγεί από τις θεματικές που απασχόλησαν τον Κύκλο Ποιότητας Ζωής. Η πλειονότητα των υποθέσεων αυτών εκκρεμούσε κατά το κλείσιμο της σύνταξης των εκθέσεων, πολλές δε από αυτές παραμένουν ακόμη σε εξέλιξη, έναν χρόνο αργότερα.

Στη συνέχεια περιγράφεται η εξέλιξη που είχε ένας μικρός αριθμός επιλεγμένων χαρακτηριστικών υποθέσεων μείζονος σημασίας, στις οποίες δεν υπήρξαν αντιδράσεις εκ μέρους της διοίκησης:

4.2.1 Παραδοσιακός οικισμός Ναυπάκτου

Η υπόθεση αυτή (αρ. 21/24.9.98) μνημονεύεται στις ετήσιες εκθέσεις 1998 και 1999 και αφορά την καταστροφή του παραδοσιακού χαρακτήρα του κηρυγμένου ως διατηρητέου οικισμού της Ναυπάκτου.

Από τη διερεύνηση του θέματος, τόσο από τον Συνήγορο του Πολίτη όσο και από το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης, προέκυψε ότι η καταστροφή αυτή ήταν αποτέλεσμα της παράλληλης ισχύος τριών προεδρικών διαταγμάτων, τα οποία προέβλεπαν διαφορετικούς όρους δόμησης για τον οικισμό.

Συνεχίζοντας τις ενέργειες για το θέμα αυτό, ο Συνήγορος του Πολίτη έστειλε στις 30.3.2000 κλιμάκιο εμπειρογνομόνων στη Ναύπακτο, προκειμένου να ελέγξει κατά πόσον τηρήθηκε η διακοπή έκδοσης νέων οικοδομικών αδειών και εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών που είχε επιβληθεί από δύο διαδοχικές σχετικές αποφάσεις του Υφυπουργού Δημοσίων Έργων. Διαπιστώθηκε ότι το αρμόδιο πολεοδομικό γραφείο συνέχιζε να εκδίδει νέες άδειες και εντοπίστηκε μεγάλος αριθμός νεοανγειρόμενων οικοδομών. Η αστυνομία και το πολεοδομικό γραφείο, αν και γνώριζαν τις διαταγές διακοπής, δεν τις επέβαλαν. Ο Συνήγορος του Πολίτη ήλθε σε επαφή με τα αρμόδια υπουργεία, τα οποία, ύστερα από έρευνά τους, αντικατέστησαν τους προϊσταμένους των δύο παραπάνω υπηρεσιών, ενώ η υπόθεση παραπέμφθηκε στον εισαγγελέα. Στον εισαγγελέα παραπέμφθηκε επίσης και όλο σχεδόν το Δημοτικό Συμβούλιο της πόλης.

Σε μεταγενέστερη επίσκεψη κλιμακίου της Αρχής στις 26.9.2000 διαπιστώθηκε η πλήρης διακοπή των οικοδομικών εργασιών στον οικισμό Ναυπάκτου.

Σημειώνεται ότι κατά τη διετία της επιβολής αναστολής οικοδομικών εργασιών και έκδοσης οικοδομικών αδειών, το ΥΠΕΧΩΔΕ δεν έχει ολοκληρώσει τις ενέργειες για την έκδοση νέου προεδρικού διατάγματος που θα καθορίζει τους όρους δόμησης και τα όρια του οικισμού Ναυπάκτου. Η υπόθεση εκκρεμεί (βλ. *Ετήσια έκθεση 1998*, σ. 88, 3.2.3 και *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 190-191, 3.3).

4.2.2 Παράνομη άδεια λειτουργίας επιχείρησης σε περιοχή γενικής κατοικίας

Ζητήθηκε η διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη προκειμένου να διεξαχθεί έλεγχος νομιμότητας για την έκδοση άδειας εγκατάστασης και λειτουργίας επαγγελματικού εργαστηρίου επιμετάλλωσης και κατασκευής φωτομέτρων στον Ταύρο (περιοχή γενικής κατοικίας). Από τη διερεύνηση (υπόθεση 10478/21.10.99) προέκυψε ότι το εργαστήριο παρουσιαζόταν εικονικά ως δύο αυτόνομες μικρότερες επιχειρήσεις –παρ’ ότι είχε ενιαία δραστηριότητα μέσα στο ίδιο κτίριο– με στόχο να υπερκεραστεί η απαγόρευση του νόμου για εγκατάστασή του σε ζώνη κατοικίας. Το θέμα τέθηκε στο Υπουργείο Ανάπτυξης, από το οποίο δεν υπήρξε αντίδραση έως τις 31.12.2000, παρά τις συνεχείς ενέργειες της Αρχής. Η υπόθεση εκκρεμεί (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 201, 3.6.3).

4.2.3 Νομιμότητα έκδοσης οικοδομικών αδειών και οριοθέτησης του οικισμού Αγίου Στεφάνου Αττικής

Έως τις 31.12.2000 οι εμπλεκόμενοι φορείς δεν είχαν αντιδράσει στις πλήρως τεκμηριωμένες θέσεις και προτάσεις του από 19.10.1999 ογκώδους πορίσματος του Συνηγόρου του Πολίτη (υπόθεση 982/11.2.99). Σημειώνεται ότι το όλο θέμα έχει τεθεί υπόψη των αρμόδιων Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Γεωργίας. Η υπόθεση εκκρεμεί (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 203-204, 3.8.1).

4.2.4 Διαφημιστικές πινακίδες

Στην ετήσια έκθεση του 1999, με αφορμή αναφορές πολλών πολιτών και συλλόγων, ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε το θέμα των παραβάσεων του νόμου σχετικά με τη χωροθέτηση και τον τρόπο κατασκευής ή φωτισμού των διαφημιστικών πινακίδων που κατακλύζουν το αστικό κυρίως περιβάλλον. Το 2000 παρατηρήθηκε επίσης μεγάλη κινητοποίηση και ευαισθητοποίηση για το θέμα αυτό.

Ο Συνήγορος του Πολίτη διαμεσολάβησε για τη θεραπεία διαπιστωμένων παρανομιών και επικοινωνήσε με μεγάλο αριθμό εμπλεκόμενων δήμων. Σε πολλές περιπτώσεις τα αιτήματα των πολιτών ικανοποιήθηκαν και ορισμένες διαφημιστικές πινακίδες αποκαθλώθηκαν. Το πρόβλημα όμως είναι γενικευμένο και αφορά όλη τη χώρα, ενώ διογκώνονται οι επιπτώσεις του (κίνδυνος στην οδήγηση, αφισορύπανση, φωτορύπανση, παρεμπόδιση θέας, ιδιωτική κερδοσκοπία και αλλοίωση λειτουργίας δημόσιων χώρων, ψυχαναγκασμός πολιτών κ.λπ.). Τα δε συναρμόδια υπουργεία δεν δίνουν ολοκληρωμένες

λύσεις (νομοθετικές ρυθμίσεις και οφειλόμενες διοικητικές ενέργειες). Επειδή με την Ολυμπιάδα του 2004 το ζήτημα αναμένεται να πάρει μεγάλες διαστάσεις, λόγω της συμβατικής υποχρέωσης προς τη ΔΟΕ για παραχώρηση 15.000 θέσεων διαφήμισης στην περιοχή της πρωτεύουσας, ο Συνήγορος του Πολίτη επισημαίνει την ανάγκη για άμεση συμπλήρωση και εφαρμογή του σχετικού νομικού πλαισίου.

Παρ’ ότι πολλές μεμονωμένες υποθέσεις έχουν κλείσει θετικά για τους πολίτες, το γενικότερο ζήτημα παραμένει σε εκκρεμότητα (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 216-217, 3.13).

4.2.5 Λειτουργία Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων στον Δήμο Χαλανδρίου

Η υπόθεση αφορά χώρο που βρίσκεται δίπλα στο αθλητικό γήπεδο Χαλανδρίου και χρησιμοποιείται από τον δήμο ως Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων και ως χώρος στάθμευσης των απορριμματοφόρων του (υπόθεση 828/3.11.98). Οι περιοικοί κατήγγειλαν ότι ο δήμος αποθηκεύει εκεί διάφορα σκουπίδια (κλαδιά, σακούλες με απορρίμματα από τον καθαρισμό δρόμων κ.λπ.), με αποτέλεσμα να δημιουργούνται σοβαροί κίνδυνοι για την υγεία των κατοίκων.

Ύστερα από τη διερεύνηση της υπόθεσης και επιτόπιες αυτοψίες κλιμακίων της Αρχής, ο Συνήγορος του Πολίτη συνέταξε πόρισμα, στο οποίο καταγράφηκαν τα πραγματικά γεγονότα, οι πράξεις κακοδιοίκησης του Δήμου Χαλανδρίου, ενώ έγιναν και συγκεκριμένες προτάσεις θεραπείας των προβλημάτων.

Παράλληλα, ζητήθηκε ο πειθαρχικός έλεγχος του δημάρχου για παράβαση καθήκοντος και η εξέταση των σχετικών νόμων περί προστασίας του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.

Έως τις 31.12.2000 η κεντρική διοίκηση δεν είχε ολοκληρώσει τη σχετική ΕΔΕ, ενώ οι πολίτες κατέθεσαν μήνυση στον εισαγγελέα. Η υπόθεση εκκρεμεί (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 214-215, 3.10.4).

4.2.6 Προβλήματα ρύπανσης από τη λειτουργία ελαιουργείων και πυρηνελαιουργείων στην περιοχή Μεσσήνης και Καλαμάτας

Από τη συνέχιση της διερεύνησης των υποθέσεων κατά το 2000 προέκυψε ότι πολλά από τα ελαιουργεία και πυρηνελαιουργεία στην περιοχή της Μεσσήνης και της Καλαμάτας δεν λειτουργούν σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο περί προστασίας του περιβάλλοντος (υποθέσεις 917/9.2.99 και 1104/2.11.99).

Ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε με επιστολή του από τον νομάρχη «...στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης και με δεδομένη τη βασική αρχή της βι-

ώσιμης ανάπτυξης του νομού» να λάβει «...όλα τα απαραίτητα μέτρα τα οποία θα απαγορεύουν τη διάθεση των αποβλήτων σε φυσικούς αποδέκτες (ρέματα, λίμνες, θάλασσα κ.λπ.)». Επίσης ζήτησε την επιβολή των προβλεπόμενων προστίμων σε όσους ρυπαίνουν το περιβάλλον.

Έως τις 31.12.2000 δεν υπήρξε απάντηση του νομάρχη στις προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη. Η υπόθεση εκκρεμεί (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 208-209, 3.9.5).

4.2.7 Παράνομες οικοδομικές εργασίες

Ύστερα από σχετική αναφορά, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε τη διενέργεια έρευνας από τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για τη διαπίστωση τυχόν παράνομων οικοδομικών εργασιών που βρίσκονται σε εξέλιξη σε οικόπεδο χωριού του νομού Καστοριάς (υπόθεση 8954/17.9.99).

Η υπηρεσία αυτή αρνήθηκε αρχικά να πραγματοποιήσει την αυτοψία. Στη συνέχεια, με το αρ. 555/9.6.00 έγγραφό της, ζήτησε από τον Συνήγορο του Πολίτη να της εξασφαλίσει ανάλογη πίστωση (ως αμοιβή μηχανικού). Τελικά, έπειτα από επιμονή της Αρχής, ο υπάλληλος της συγκεκριμένης υπηρεσίας διενήργησε, όπως ισχυρίστηκε, αυτοψία, αλλά ουδέποτε απέστειλε την έκθεση με τα αποτελέσματα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, κρίνοντας ότι αφενός είχαν προκύψει αποχρώσεις ενδείξεις τέλεσης αξιόποινων πράξεων από υπαλλήλους της Περιφέρειας, αφετέρου ότι η συμπεριφορά των υπαλλήλων της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωροταξίας της Περιφέρειας συνιστά παράβαση καθήκοντος, συνέταξε πόρισμα, το οποίο θα σταλεί στον εισαγγελέα Καστοριάς και στον αρμόδιο υπουργό, ώστε να προβούν στις δέουσες ελεγκτικές και πειθαρχικές ενέργειες. Η υπόθεση εκκρεμεί (βλ. *Ετήσια έκθεση 1999*, σ. 199, 3.5.1).